

૩૧ (૧) ૪૩

તિમિર ગાયુ જ્યોતિ પ્રકાશ

શ્રી કાશ્યાપ નિર્ધિન શ્રી પદ્મ
સુભા શાકાને રત્નમય કુપ
સુ કસ્ટ મનનીય પ્રભા

વેપક
મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખર વિદ્ય

૮

પ્રસ્તાવ :
આ શ્રી પ્રેમસૂરીશરણ પુણ્યસ્મૃતિ
જિજ્ઞાસુ, અમરચા

પુષ્પ (૧) પહેલું

તિમિર ગયું ને જ્યોતિ પ્રકાશી

ચિરંતનાચાર્ય વિરચિત શ્રીપદસૂત્રના પ્રથમ
સૂત્રના ભાષાને રસમય કથા રૂપે
રજૂ કરેલું મનનીય પુસ્તક.

પ્રાચાર્ય શ્રી વિનયજન જ્ઞાન મંદાર, જયપુર

લેખક

મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખર વિજયભ

કે

પ્રકાશક

શ્રી શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરભ પુણ્યસ્મૃતિ ગ્રન્થમાળા.

ગિરધરનગર, અમદાવાદ ૪.

॥८॥ भी प्रेमसूरीभरुष्ट पुद्वनभृति मन्त्रभाषा

C/ इतिहास नजीन्हास फरवा

१. नसुदमाध सेनेरीवम

जिस्मन्मर शाहीमात्र

अमदावाद ४

बेभक परिम्व ३

जिनहासनसङ्गुमार, स वमन्मात्र तपो

भृति सुविहासमुनिमन्त्राविपति

सिद्धिमन्त्रेदधि स्व न्मा समवत

भीमद विन्म्व प्रेमसूरीभरुष्ट मन्त्र

राजना विद्वान् सिन्मस्त्र मुनिराजमी

मन्त्रोपरविन्म्व

अममावृति : नकव २

विम्व स वत् २ २५, वैहाभ वद ११

[स्व. न्मात्राविन्मी अम्व स कसरी]

मुदक

परेव कान्तिहास मन्त्राभाध

मन्त्र मुद्वुहाव स्तनपोज

अमदावाद.

પ્રાપ્તિસ્થાન

આ. શ્રી ગ્રેમસૂરીધરજી પુણ્યસ્મૃતિ ગ્રન્થમાળા

C/o રતિલાલ નગીનદાસ પટવા

ગિરધરનગર, શાહીબાગ

અમદાવાદ-૪

કેમલ પ્રકાશન

૫૦૮૨/૩ બીજો માળે,

સ્તનપોળા નાકા,

માધીરાહ, અમદાવાદ-૧

સરસ્વતી પુસ્તકે બેઠાર

હાથીખાના, સ્તનપોળા,

અમદાવાદ

જશવતલાલ ગિરધરલાલ

દોરીવાલાની પોળા

અમદાવાદ

સેવતીલાલ વી જૈન

૨૦, મહાજનગલી, ૧જો માળે,

બવેરી બજાર,

મુંબઈ-૨

સોમચંદ ડી શાહ

‘ સુધોમા ’ કાર્યાલય

છવતનિવાસ સામે

પાલીતાણા.

અનુક્રમ

વિરમ	૫૫
પ્રકાશકીય	૫
મે ભોલ	૭
સમરણ !	૮
જન્મ જન્મ જન્મ ગુરુ શ્રીમસુરીશ્વર [કાવ્ય]	૯
૧ આતરની જ્વાળા	૧
૨ પ્રમુખી પિતાજી	૧૨
૩ દેવાધિદેવની દેહના	૨૧
૪ સાધનશુ પ્રવેશદાર	૪
૫ કસ્તાશુભિચોના સમન	૫૧
૬ દીનના નહિ જાયા રે જા સસારની	૫૭
૭ સજ્જારિ સરસ પવનગ્રામિ	૬૧
૮ કા ? પસ્તાવે, વિપુલ ઝગ્ગ	૬૬
૯ હો હો કુણ્ડીજનના કુણ્ડ મારી	૭૬
૧૦ વિશ્વકલ્યાણકારણમ્	૮૬
૧૧ નિમિર મધુ ને જ્યોતિ પ્રકાશી	૯૨

પ્રકાશકીય

પ્રેમ અને પવિત્રતાની મૂર્તિસભા, ત્ર્યમ્બો-ત્ર્યમ્બો વિદ્વાન અને સયમી મુનિવરોના પન્મશુદ્ધ, સંકલસત્રધેય, જિનશાસન શાલુગાર, સિદ્ધાંતમહોદધિ, કર્મસાક્ષિચર્ચિણ, સ્વ આચાર્યદેવ બ્રીમહ વિજય પ્રેમસંગેશ્વરજી મહારાજની પુરયસ્મૃતિ અર્થે આરભાતી આ ગ્રન્થમાલ્યાના પ્રથમપુણ્ય તરીકે 'તિમિર ગયુ ને જ્યોતિ પ્રકાશી' નામનું નાનકડું પગલું સુદર પુસ્તક સંપન્ન કરવા કરતાં અમે અત્યંત આનંદ અનુભવીએ છીએ.

શક્રચાત્રમાં અમાનો ઇચ્છા એવી હતી કે વિદ્વાન મુનિરાજ શ્રી કુરુધર વિજયજી મહારાજે, બાળથી લગભગ પાંચેક વર્ષ પૂર્વે ૨૨ ગમ્જાધિપતિ આચાર્ય જગવત ઉપર અલકારિત અને સાક્ષિય-પૂર્ણ સંસ્કૃત ભાષામાં લખેલાં ચિત્રકાવ્યમય વિસ્તૃત વિસ્તૃતિપત્રને મુજરાતી ભાવાનુવાદ અને સુદર ચિત્રો સાથે સંપાદિત કરાવી પ્રકાશિત કરવું અને તે માટે પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી કુરુધર વિજયજી તથા મુનિ શ્રી કીર્તિચન્દ્ર વિજયજીએ સારી એવી મહેનત પણ કરેલી પરંતુ વિશાળ કરતાં પછી એમ લાગ્યું કે એ વિસ્તૃતિપત્રને અમે જે રીતે પ્રકાશિત કરવા માગીએ છીએ તેવી સર્વાંગસુદર રીતે પ્રકાશિત કરવામાં બહુ સમય નીકળી જશે એટલે પછી આ વર્ષે સ્વ આચાર્યદેવની પ્રથમ સંવત્સરીએ (વૈશાખ વદ ૧૧ ના દિવસે) તેા તેઓશ્રીજીને અત્યંત પ્રિય એવા શ્રી પંચસૂત્રના પ્રથમગ્રન્થનું ભાવવાહી વિવેચન તેઓશ્રીજીના જ વિદ્વાનશિષ્યશ્રેણ અને આશ્રીતા કલમ કસબી પૂ. મુનિરાજશ્રી ચન્દ્રજેષ્ઠ વિજયજી મહારાજ પાસે લખાવીને પ્રકાશિત કરવાનું વિચાર્યું અને તે માટે તેઓશ્રીજીને ગ્યામહલરી વિનંતિ કરવામાં આવી.

સ્વ. પરમજીએવ પ્રભે અતની જીજ્ઞાની પ્રીતિ-અગ્નિ અને મદા પરાવર્તા સ્વ. આમાવલિના એ પ્રિયસિંધુસ્ત્રા જાવા કાવમાં જમને ના તે પાડે જ જાના ! એમણુ અમારી એ વિનનિને! સદાય સ્વીકાર કર્યો અને પરિણામે અમકાવાદથી સર્વેશ્વરજી તરફ વિદ્યાર કરતાં રસ્તામાં રતિ તથી સખપુર સુધીના આપુ વિદ્યારમાં ફક્ત આર વિવસમાં જ એમની કલમમાંથી આ નાનકે । પરંતુ અત્યંત સુસ્તિ પુસ્તકનું સર્જન થયું

સ્વ. પૂજ્ય ડૉરેવ પ્રભેની જાન એ સુ દેવના પવિત્ર નામ સાથે સજ્જારથી આ મ જમાળા પ્રવંની મમતાથી પ્રેરાઈને અત્યંત દૃઢ સમયમાં પણ આપુ સુદર પુસ્તક લખી આપવા માટે લખક મુનિરા મનિા અને કેટલા ઉપકાર માનીએ ।

આ પ્રસંગે પૂ. મુનિરાજીમાં મહાપદ્ય ચિ. મ. ના સદુપદેશથી સર્વપ્રથમ દ્રવ્યસહાયક બની અમારા આ કાવમાં સક્રિય સહકાર આપનાર કી દીપ્તિ કુમાર નાથાલાલ શાહ (સીતાચળા)એ તથા પૂતળના મુદ્દલુ આદિની સમજીયે અવમ્બા કસાર કમલ પ્રકાશન ના દુરંદી એનો પણ અને આભાર માનીએ છીએ.

અતમાં સ્વ. પરમજીએવની પુણ્યસ્મૃતિ નિમિત્તે પ્રારબેદા અમાસ આ મ જમાળામાં જમને લેજોથીજીવ્ય વિદ્યાજી સિંધુસમુદાય અને અતિવિદ્યાજી અક્ષત્તર તરફથી સર્વપ્રધારનો સુદર સહકાર મળી જ રહેશે એવા અતસ્ય વિશ્વાસ સાથે વિરમીએ છીએ

ચિ.

મ-જમાળાના કાવવાદદો

શ્રી બીઆસાલ મણિસાલ રાહ.

શ્રી રતિસાલ નગીનદાસ પદવા

જે બોલ

શ્રી ૫ ચસ્ર ઉપર તાર્કિક ટીકાઓ અને વિવેચનાઓ સંગ્રહ તથા મુદ્દગતી જાણમાં આગે પાણી ઉપવચ્ચ છે જેણે અદ્યુત છે એવું ચિન્તન મચત અને મનન

મારી આ ૫ ચસ્રના પ્રથમચસ્રની વિવેચના તો અત્યન્ત જાણ કલાના ચિત્તને ૫ ચસ્રનું પેતુ લગાડવા માટે છે એથી જ એને માત્ર જરૂર પૂરતી કાદપનિક કથાના દાણમાં દાણાંને રજૂ કરી છે અને રથને ટીપ્પણોમાં સમગ્ર મૂળ સૂત્રને પાણી લઈ લીધું છે

વાચક આ કથા વાચતો જાય, એનો આત્મા કથારસમાં એળ-ધોળ ખનતો જાય, અને એ જ વખતે ૫ ચસ્રના તાર્કિક પદાર્થો એનામાં સદૃશ રીતે રમખાણ ખનતા જાય

આ છે “કલ્પના” તત્વનો પાત્ર ઉદ્દેશ

સદુ

દારસુ લઈને ભક્તિ પામે જગત્-તોની !

મહા-અનુભોદના કંઈને મૈત્રી પામે જગત્-તોની !

દેવત

શુભાશુભ અનુભવોને જોડી-તોડીને,

શુદ્ધિ પામે આત્મતત્વની !

સાર છે આ પ્રયત્ન-૫ ચસ્રનો !

શ્રી સ્વપ્રેમજી મહાતીર્થ
વિ સ ૨૦૨૫, ચૈત્ર વદ ૫

—ચન્દ્રશેખરવિજય—

સમર્પણ !

મારા સર્વસ્વેસ્વ સ્વર્ગીયે ડરદેવ !

શુ અપુ ?

તે આપનું ન હોય અને માત્ર મારા હાથ એવું તે શુ હોય
મારી પાસે કે ? આપને અર્પણ કરું ? આપણું તો એક જ છીએ

શ્રિભગદી ભતિ સંકીર્ણ તામે હો ન સમાય

પણ હા એ ભગદસાવર્ણ એક કમનસીલી તરુ છે

તે છે આપના ઘણ વનો મારા જન્તરમાં સર્વ તો વિનાશ !

પ્રશ્નપ્રારા ડરદેવ !

મારે જ મને જાણે કશું બદ મને છે સોડહ ના તપ કશું

શાસોડહ નો જપ વધુ સ્વાધિપિ હાથે છે

આપ મારા પૂજ્યતમ-નિકટતમ સ્વામી !

જાને હું આપનો શિવતમ-નિકટતમ મેવક !

કેવું જ ત્રમાન હાથે છે જ મારા સૌસાગ્ર !

મસ ત્યારે ..

દાસત્વના મારા એકબીજા જગત કાવિહાસી દમે હું આપને
અપુ ? હું મારા જન્તરની જગત્કિત વદનાઓ !

હાથે જ આપના વિશ્વની વેદનાઓની આધિપતિ !

જાણેના જધુનિનુઓની સાચિત !

જાને આપના જા માન્ય પ્રત્યેક પ્રતેષની વહી મૂકેલા આશિર્વાદ

દના યોગ દારા મારા જન્તરમાં સર્વ જ પ્રસાન્નિ કરી મુકેલા પાવિ

ત્વની પ્રીતિ !

અનુ તો અપણુ હી રીતે કરું ? —

એ તો આપનો ત છે

હું જ આપનો હું ત્યાં ..

—માળ મ ડરદેવ

[સમ વચન કલ્યાણ]

જય જય જય ગુરુ પ્રેમ સૂરીશ્વર .

જય જય જય ગુરુ પ્રેમ સૂરીશ્વર .

હાખો જોના હે પ્યારા ! સદત મ ન શ્રદ્ધેય સૂરીશ્વર

પ્રાર્થીમાવના પરમહિતૈવી, કરતા સદ્ગુ પ્રેમ સૂરીશ્વર

જય જય જય ગુરુ પ્રેમ સૂરીશ્વર ૧

ગીતરાગના વારસ સાચા, જિનશાસનશબ્દગાર સૂરીશ્વર

સુવિદિત ત્રિશતમુનિગણ નામક, લાપક ગુણ ભગ્ગર સૂરીશ્વર

જય જય જય ગુરુ પ્રેમ સૂરીશ્વર ૨

મહાસુધાની ને મહાસાની, ધરણીસિદ્ધિ આપાર સુરીપર
 શાનસુધર—પદપ્રભાવક પ્રજ્ઞાપુખ્ય પરનાર સુરીપર
 જન્મ જન્મ ત્વ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૩

શી સિદ્ધાન્તમહોદધિને જગી, કમહાન્નિષ્કાલ સુરીપર
 વપાવ્યવસ્થાનાવિષ્ણુ દિનમણી વિશ્વમહી વિખ્યાલ સુરીપર
 જન્મ જન્મ ત્વ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૪

કલિકાલે જિનશાસન સૌક્ય પદપ્રભાવક સૈષ્ઠ સુરીપર
 ભેદ જો ના જગમાં તારી તિતેન્દિયોમાં જ્યેષ્ઠ સુરીપર
 ત્વ જન્મ જન્મ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૫

જામ જીવનના આપ સુકાની કવચજ્ઞાતારસુહાર સુરીપર
 કલા વિના ક્યાં ચલા વિછોરી, ધરિતન દો એજાર સુરીપર
 જન્મ જન્મ જન્મ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૬

આપ ચલા પશુ પાક આપની કેઈ નહિ વિચરત સુરીપર
 જાનમજીવનમહિમા મચક મૂચનિ તર સોદત સુરીપર
 જન્મ જન્મ જન્મ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૭

મુક્તિ પાવના એ મહાવાની! મહાસત ગુણવત સુરીપર
 સુર સુર સુધી રહેતો તારુ નામ જ્યે જન્મવત સુરીપર
 ૧ જન્મ ત્વ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૮

કૈનધમના હે જવાનિયરે! જામ શૌના મુખ્યેવ સુરીપર
 કીનિચન્દ પામે કલમેલી, કવોક્તવ તુમપદસેવ સુરીપર
 ત્વ જન્મ ત્વ ગુરુ પ્રેમ સુરીપર ૯

તિમિર ગયું ને જ્યોતિ પ્રકાશી

મુનિશ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયભટ્ટ

[૧]

અ તરની આગ

સુધાનો સમય હતો

ચાતાવચ્ચ પૂંધણું હતું

ઘેડી જ વાર પહેલાં એક સવાનડે આપી પમાર
મઈ મઈ હતી દૂર સુદૂર અતરીસ્યા લેના ચએલા ધૂળના
શેટેમેટાએ આકાશને કાણુ ધણ ખતાવી રીધું હતું

સૂ સૂ કરતો પવન વાઈ રહેયો હતો

દૂમરીએ લઈને હણ વ લાતી હતી ધૂળકેણે પછ
પેલા સણસી વટોળ પસે એ 'ગિયારી' લાખતી હતી

કેમા એ વટોળોની લાગત જના વન ઉખેડી
નાખવાની, હાથીને વ અહરઉચીને વાસખને પુમાવવાની
અને કયા આ ધૂળકેણે! તણુજાણે જ ખાસમા હો અને
છેડે . છેડે ન છેડે અને નીચે પડામ માથામાથી અ ધાડું
જાણે નીચે ભિતરી રહેયું હતું

ગજનમા લિહતા પખીએ મનમ માખાની અમતા

ભરીને પાળ ફરી ઝેલ્યું હતું

તિ પ્ર ૧

ખેડુઓ પશુ બળદોની ભેટી હાથને ગીત હાથકાસ્તા
 ધરભણી જઈ રહ્યા હતા કમ કમ કરતા જતા; કાશ્ય—
 કાશ્ય કરીને પૂછ્યા જામળતા જતા એ ધરવીપુત્રોના
 મુખ ઉપર ધરવીમાથી કાઠક પામ્યાની મહાનતા
 તરવરી હતી.

અન્યાયા એ સમયે સુમત્ર સુદિએ જાણે ચેત્યો
 હતો સુવનાચાવણનો વિદાય સમારભ

એવા ટાણે સખ્યાની રક્તવર્ષા વર્ષાના જોવામાં
 જ્ઞાન કરતો એક માનવ દુરદુર ઉજ્જવલ-ગદાટરણની ધર-
 વીને ખૂદતો ચાલ્યો જતો હતો.

સામે ! કોઈ ન હતું

ઉપર ! હતું માત્ર આત્મ.

નીચે ! એમર ત્રિશાઈ હતી ધરવી.

એતુ મો નિસ્તેજ લાગતું હતું કોઈ અસદૃશ વેદ-
 નાના ભરખી એણે તેજ એઈ નાખ્યું કર્યો ! શું કર્યો !

એના પગ હથેલીયા ખાત્યા કેમ છિપકતા કર્યો !

ર ! હલા ! તો એતુ એમરત્વ સ્વામિત્વ સૂચવે છે !

વનેમા નિષનતાનો પડછાયો જ દેખાતો નથી. એનો
 પુદ્દ રેહ તો કેક ગભરીતની કમળા કરાવી આવે છે

એની હથેલી આત્મા જ જે ગાંભીર છે તે જરા
 ન મહત્વનિહોણું નથી.

આવા સુખિયાવાને તે વળી શું દુખ પડ્યું કર્યો !

ત્યા તો એના હોઠ ફફડ્યા એ સ્વગત જ કહી
 બોલવા માઝ્યો ધીમ તો એને લવારો કે પાગલપન કહે,
 ધીમ તો બુદ્ધિગમ્ય ચિંતનની નીપજ કહે, સ તો એની
 પાતને 'વિચારણીય' કહે, બસવન્તો કદાચ નિર્બલતાની
 નિરાશાની અભિવ્યક્તિ કહે એવું 'કાઈકે' એ બોલ્યે જ
 જતો હતો.

ચાલો આપણે એને સાલગીએ

“રે! હવે તો કયા ય ચેન પડતું નથી, કશું ય
 ગોઠતું નથી, કાઈ જ ગમતું નથી, કોઈની સાથે બોલવું—
 બેસવું પણ શકતું નથી મિત્રો મને નિરાશાવાદી કહે છે,
 લોકો મને શૂન્યદષ્ટા કહે છે, સ્વજનો મને નકારાત્મક
 ચિંતનનો સ્વામી ગણે છે

અરે! જેને જે કહેવું હોય તે કહે જે માનવું
 હોય તે માને, પણ હું તદ્દન આશુ કહું છું મને આ
 જગતમા કયા ય શાન્તિ જણાતી નથી

કયા ય નહિ? ના કયા ય નહિ, હું ખમા ય નહિ,
 સુખમા ય નહિ

મેં કયા જોછા અનુભવ્યા છે, આ જગતના સુખ—
 હું ખા!

ચાલો હતો, વરે બન્યો

નિર્ધન હતો, ધનવાન બન્યો

દુઃખગો હતો, બગવાન બન્યો

બુદ્ધ હતો, બુદ્ધિમાન બન્યો

પસ્તિવાર વિનાનો પસ્તિવારવાળો બન્યો.

ધરબાર વિનાનો ધરબારી બન્યો.

જગતની દૃષ્ટિએ શૂન્ય લવનમાથી પૂરુ લવનનો સોઝા બન્યો.

પણ... પણ શાન્તિ ક્યા છે ? મારા લવનમાં શાન્તિનો છોગ થઈ ગયો છે ? કોઈ તો મને બતાવો કે શાન્તિ ક્યાં જઈ ગઈ છે ?

મને તો દુઃખમાં જે લજ્જા દેખાવા લાગ્યાં છે તે જાણનાં જ નથી. અને સુખની સામગ્રીઓના ખડકો ભેટીને થઈ ગયાં છે. તે જ લજ્જાનાં ભીષણ દર્શન ક્યાં ?

રે ! વાતે વાતે રીસે લગત છે પ્રિયતમા ! છાશવારે ને છાશવારે છાતીએ ચડી બેસે છે મારા જ દીકરાઓ ! મેં જ પાણી-પોષીને મોટાં કરેલાં. સા પ કહું કંઈ પાણી ! કે ગૂંચળા કહું... વગરેલાં !

સ પત્તિએ તો મારી નિદ દરમિયાન કરી નાખી... મને સાથ જ સાથી-મિત્રવિદેશો કરી મૂક્યો !

દીકરીઓએ જીવવટને જ ગાથે આપ્યો !

વેપારપ્રધાની ચિંતાના અજરે મને પૂરપૂરા બી સમાવીધો. મારા કાઠકાં જોખણ કરી નાખ્યા.

અન્યતાના દેખાવની અંદર કેવી લચમચતા છુપાયેલી છે ! ક્યા ખબર છે જગતને આ અમારી લચમચ દુનિયાની હાથ ! સુખમય દુનિયા !

અ ગલાના કહેવાતા સુખની કડવાશ તો શૂંપડાના
દુ ખની કડવાશને ચ ભૂલાવી દે તેવી છે

માથે જ, કોઈ પણ દુ ખ, અમારા સુખ કરતા કાઈક
પણ એાણુ જ કડવુ હશે

અગમ-નિગમની આ વાતો નથી આ તો છે મારે!
પોતાને ભૌતિક સુખ અ ગેનો સાક્ષાત્કાર ! મારી જ અનુભૂતિ
એ અનુભૂતિમાથી ઘડાયેલી મારી રિવસુદી !”

લાવાવેશમા ખેલતો જતો એ પથિક પય કાપતો
આગળને આગળ ધપી રહ્યો હતો રણની રેતી એના પગ
નીચેથી સરકતી જતી હતી

અવની પર અ ધારુ જામતુ જતુ હતુ
વળી એ ઊંચા અવાજે ખેલવા લાગ્યો

“રે ! ભૂદયો સુખના, દુ ખ, તો જાણે ઠીક પણ આ
સ સારના કહેવાતા સુખની લાલસાએ પાપ પણ કેટકેટલા
કરાવ્યા ! મને સ્વાર્થાન્ધ બનાવ્યો, મારી દુનિયાના તમામ
નાગરિકોના મનમા પોતપોતાની મનોરથોની દુનિયાઓ ખડી
થઈ ગઈ અમે સહુ સ્વાર્થાન્ધ બનીને જગતના સર્વજીવો
સાથે ટકરાયા, અરે ! આપસ આપસમા થે અમારી દુનિયાના
પહાડો અથડાયા, અમારી ધનેપણાને પૂર્ણ કરવા અમે વિનય-
વિવેક અને ઔચિત્યને અભરાઈએ ઘડાવ્યા, લોભેપણાએ
અમને લ પટ બનાવ્યા, શીલ-સદાચારને ભૂલાવ્યા, રાત ને
દીના સેદ ભૂલીને અમે જાણે ખેલાન બન્યા

સતીની સહિમા જે પાપ ગણાય છે તે બધામના
અમે તો બાપ (જનક) જન્યા.

સુખમય કહેવાતો અમારો આ સસાર દુઃખમય તો
છે જ પણ દેવી બચાવક રીતે જો પાપમય પણ બની
ગયો છે !

હે ભગવાન ! આ ધરતી, આ આકાશ - બધું જ
મને તો ચક્કર ચક્કર ફૂંચી રહેતું રોખાય છે !

આનંદ ભક્તિનાં ભાવતાં તો જો પશ્ચિમ પશ્ચિમ દિશાને
ઊંડી પડ્યો વિચારોના પ્રચંદ ખસાણાને જો વગર ખાઈ
ગયો હતો.

કેટલી જ વાર સુધી જો ત્યાં જોમ જ ઊંડી રહ્યો આજો
દિવસ સુખનાથમણના તાપથી તપી ગયેલી જો રણુની દેવી
પણ પેલી સ્વામી શત્રુ દુનિયાની લબકારા માસ્ટી આજ કરતાં
જોને જોખી જ બરમ લાગી હશે શું ? તો જ આમ
ઊંડી શકે ને ?

કોણ બાણે કેટલો જ સમય જો ત્યાં જ ઊંડી રહ્યો
જળી પાછો ઊભો ગયો ફરી જોની વાજીનો પોષ
વહેવા લાગ્યો.

ખડુ હાસ્ય કરીને જો જોખ્યો, હું જ તે કેવો
પગથી છું ? મારા જ હું જોને રહું છું ! સ્વામી પ્રિયતાનુ
આ સુધારેલું સ્વરૂપ નહિ તો બીજું શું છે ?

હું ખિચારી આ બાળી જ દુનિયા તો બાણે મને રોખાવી
જ નથી !

રે ! ત્યાં તો હું જોનો મહાનલ પ્રગટયો છે મહાનલ.
મારે ત્યાં તો માત્ર ચિનગારી ઝળૂકી છે ! તેમા વળી આ-
ટલી કમળાટ શો ?

ખરી હુ ખ જાણત તો એ છે કે મારી સ્વાર્થાન્ધ-
તાએ તો અનેક મહા હુ ખિયારાઓના હુ જોની આગમા
ધી હોમવાતુ ર કાર્ય કર્યું છે મારા ભૌતિક સુખ
ખાતર મેં કેટલાય જીવોના જીવન રે સીપીસી નાખ્યા, મારી
હોહુપતાના હવનમા તો મેં પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વન-
સ્પતિ આદિ જીવોની અનંત રાશિઓનો હોમ કરી નાખ્યો
એ જીવોની કબર ઉપર બેસી મેં મોજ માણી જિંદગીની ?
સુખ માલસુ સંસારતુ ! સહુના સુખ સળગાવ્યા સહુની
સલામતી જોખમી બનાવી ! છતાં મને આ વાત તો નાજો
થાક પણ આવતી નથી

છદ્ ! કેટલો હું કર છુ !

નતને જ જોવામા, આપુ જગત જોવા માટે નાજો
અ ધ બની ગયો ! જીવ તરીકે તો અમે સૌ સમાન આખી
જીવસૃષ્ટિ એટલે અમારી કાર્મ-કાકુઓની દુનિયા ! પણ-
કર પણ કેમ વીસરી જવાય જીવતને ? જીવોને ? જીવોના
જીવનની ચિંતાને ? ”

સર્વ જીવો સાથે આત્મીયતાની ઉર્મિ અનુભવતો. .
આત્મૌપચ્યની કાવનામા બિન્નતો જતો પરિકે ધીરે ધીરે
મૌન થઈ ગયો સુખ બધ સસુ, અને આપો બેહવા
લાગી, આસુના જુ હની કાષામા સ્તો, હયાના પશ્ચાત્તાપને .

દુ ખને જોણે પોતાની રીતે વ્યક્ત કરું દેવાનો વહોતપાત
 થતો જ ગયો. પચિત્ત હવે ફીઝકાં કરી કરીને
 રહવા લાગ્યો. ઉજ્જડ રણમાં અદ્દાદ આકાશ નીચે જોણે
 મેટ્રેથી પાક મૂકી બલે જોને સામળનાર ત્યા બીજુ મેઈ
 ન હતું પણ જોની પોતાની ભવ તો જો હુશબેરી ફાનને
 સામળવી જ હતી

જો જ આજની મહેલની થન્ય હતી

આજ મુખી જોણે જ પોતાનું જાણુ ફાન ક્યા ઠી
 સામળ્યું જ હતું ?

રાત્રિ હવે પૂર બહારમાં ખીલવી જતી હતી ગમનના
 ઝાંખેથી જાણના રૂપેરી આજની વર્ષાવી રણા હતી ઉંચે
 ઉંચે આકાશમાં ટમટમતા જસ જસ તારલાઓ પણ જાણે
 અધકાસી મચ્છરી કરી રણા હતી

રહી રહીને હવે પચિત્તની આખો જ ફાખવા આવી
 હતી આખોને રૂછી ઉડો નિસાસો નાખી જોણે માણુ
 ઉંચું કરું

ઉંચે આકાશ સામે આજાકરી મીટ મીટી બે હાથ ઉંચા
 કરી જાણે કોઈની પાસે આજાજરી પાવના કરતા હોય
 તેમ અદ્દાદ સ્વરે જો બોલવા લાગ્યો. કે પરમાત્મન ! કે
 દેવદોહના દેવતાઓ ! કે જીપિ-મહિજો ! કોઈકે તો હવે
 કરુણા કરો આ ફાખિયત્તા ઉપર, કોઈકે તો સાધી પથ
 જતાવો બવવનમાં જાટકતા આ મૂઠને સ્વદુ ખમુજિનો પાપ-
 મુજિનો, સ્વદુ ખમુજિનો !

સુખની શાંતિની સત્યની શોધમાં આ પૃથ્વી ઉપર
તો ઘણું ચે ભટક્યો અને એ રખટપટ્ટીમાં ઘણાં જોઈ
નાખ્યા પછીના શોખીઆ કહેવડાવતા વેપધારીઓને ।

શાસ્ત્રોના ઝોઠા નીચે ભોગોની દુનિયાને અપાડતા
દલીઓ પણ જોયા ।

ભોગોની સાથે રહીને જ યોગસાધનાનું ગમ્મ હાકતા,
જેટલિમાનવિહારી, એરકન્ડીશન્ડરૂમમાં જ રહેવાને ટેવાયેલા
મહર્ષિઓને (૧) ય જોયા

આર્ષવચનોને ધિછારતા, પ્રાચીન સંસ્કૃતિની પ્રતિમા
ઉપર ઘણાના ધા શીકતા, ‘આચાર્ય’ નામધારીઓને પણ
મે જોયા

અરે ! એ નબળતાવાદના હિમાયતીઓને, વાસના
ભૂખને સંતોષવાના સર્વમાર્ગોના પ્રશ્ન સક-અસિનવ કામા-
ચાર્યોને, અને એમના અફલાતુન અદ્ભ-સદ્ભને વધાવતી
પાગલ યુવાનો અને જેવકુદ જુદાઓની દુનિયાને પણ જોઈને
તો મારું મગજ બહેર મારી ગયું છે

ખીટલ્લો અને હિપ્પીઓને ‘સ્વચ્છ હ જીવનમાં આકથા-
ભિકતા’નો વાદ પણ મેં સાંભળ્યો છે

સાધુ-સતતા વેપમાં, પગે પાવડી અંજે પોતડી
અને હાથે લાકડી લઈને આત્મા-પરમાત્માની વાતો કરવાને
બહલે રાષ્ટ્રવાદની જ વાતો કરનારા, ‘મહાત્મા’ નામધારી-
ઓની પાછળ પણ હું ક્યો છું

વાદ વિરોધીઓને વાદમાં ફસાએલા મૂત્તિવિરોધીઓને સ્વમૂત્તિના નિર્માણમાં જકડાયેલા સપ્રદાયવિરોધીઓને પોતાનો નવો જ સપ્રદાય જમાવતા, અને યોગપ્રેમીઓને સોગની દુનિયામાં જ તરબોળ થયેલા ભેદને દુ તો અકર્મજ્ઞ થયો છું મુઝાઈ થયો છું મને તો દલીલો અને મિથ્યા નિમાતીઓથી બા જમત સિદ્ધાંત ઝગેલું દેખાય છે

માગના સોમીઓ (૧) જ માગ ભૂલ્યો છે ગરે !
ઉ માગના રસીઓ બન્યો છે

રક્ષક જ સક્ષક બન્યો છે ! વાદ ચીત્તકા ગળવા લાગી છે !

ઘોર જ બદમાશ બન્યો છે વર સાથે ઠંધાને પર છાવવાને બદલે બંતે જ પરણી બેઠો છે

હે ! અમણન, શુ કહુ ? ક્યા જઈ ? સાથે પવ કોણ બતાકશે ? મારે સોમીઓ ભેદજી છે કોણ બનશે ?

હવે નો મને કેઈ લવનમુકાની નહિ મળે તો મારે લવવુ શી રીતે ? હું લવી જ નહિ શકું

હેવાનો આ ત્રાસ હવે હું ન ખમી શકું ભેટલી તીવ્રતાને પામી વૃક્ષો છે પળે પળે પાપ... પળે પળે અસંલિત લવેના લવનનો મારા હાથે વિનાશ ! આ તો મારા જ આત્માનું સમૂળજી વિશેષન છે ! આ તો આત્મ હત્યા છે !

શુ મને મારી બલ ઉપર પવ પ્રેમ નથી ? શુ હું

મને જ ચાહતો નથી ? શુ મારે મારી જાતને જ, જાણી
જોઈને લડજડતા હુ ખાગ્નિ-પાપાગ્નિમા હોમાવા દેવી "

એહ ! મને મારી પણ કરુણા નથી ?"

અતિતીવ્રવેગે મગજમા વૂમતા વિચારોના લર્ષણો
એ લથડર આગ પથિઠની ચોમેર વીટખાઈ ચૂકી હ
અને ધીરે ધીરે એણે પોતાની જાત ઉપરનો કાળુ શુભ
દીધો મૂરછાં ખાઈને એ ધરતી ઉપર ઢળી પડ્યો

એના છેલ્લા શબ્દો હતા, "હે ભગવાન્ ! છત્રી ય
અધ બનેલા મને હવે તુ દર્શન દે ! હું હૃદિ મ
હુ મારે પથ જોવો છે

પ્રભો ! હું શુભરાહ છુ મને રાહ દેખાડ !

[૨]

પ્રથુની પિછાણ

સુવાર પાંચુ

પચિકની આંખો ખુલી ગઈ

બેઠે બેઠુ :

પક્ષીઓના વૂઠ કિલકિલાટ કરતા ગગનમાં ઉડ્યા હતાં

ખેડૂઓ ખેતર બાંધી જઈ રહ્યા હતા, બપોરના પથમ

સૂરમાં ગીત લલકારી હતા

કોકિલી લયબદ્ધ મંત્રીમાં ન પડાવ્યું હતું

ઉદ્યાનવેળી સૂએ કોકિલ કહ્યું હતું પ્રકૃતિ આખી

ય, જાન હવિસોર બની જવાની લાજણીમાં છદ્મ રીતે
તણાતી હતી.

આજસ મરહીને પચિક બેઠો થઈ ગયેલ બેઠે

થોમર નજર ફેરવી, જાને એ સ્તબ્ધ થઈ ગયેલ

અરે ! હું ક્યાં છું ? ક્યાં હતો ? ક્યાંથી જાણી

જાણ્યો ? મને જાણી ઠોવું ઉપાડી લાવ્યું ?

આ હેઠુર વટવૃક્ષ ક્યાથી ? રે ! ત્યા તો લેકાર રણ હતું !

આ પ્રજાતનો સમય ક્યાથી ? ત્યા તો સન્ધ્યા આથમી ગઈ હતી ?

અને ગમે તેવા ગરમ મગજને તણિયત કરાં દે તેણે આ સૌમ્ય અને સુમધુર વાતાવરણ ક્યાથી ? પેલી તેલ આગ ઝોકતી રણરેત હતી !

આમને આમ થોડી પળો પસાર થઈ

એ વટવૃક્ષની પાસેજ એક માર્ગ પસાર થતો હતો, પથિકે ભેસુ, તો ત્યાથી એક બે દશ વીસ પચાસની સખ્યામાં લોકો કયાકે જઈ રહ્યા હતા હિંદૂમૂઢ પથિકે દેટલીયવાર સુધી કોઈને કશું પૂછી ચ ન શક્યો એની ચોમર આ પ્રશ્ન-અજગરે ભરડો લીધો હતો '

”હું અહીં ક્યાથી આવ્યો ? ”

શું કોઈ દેવ માયા હશે ? કોઈ દેવે મને અહીં લાવી મૂક્યો હશે ?

શું આ નવો જન્મ થયો હશે ?

શું હું જામિત થઈ ગયો છું ?

પ્રશ્નો ધણા ઉદ્ભવ્યા ઉત્તર એકે ચ ન મળ્યો.

ઉત્તર મળે પણ ક્યાથી ? ભૌતિક જગતની દુનિયાનાં સંઘર્ષોમાં અથડાઈ-કુટાઈને વેરણછેરણ થઈ ગયેલાં જીવને એ વાતની ગંધ પણ ક્યાથી હોય કે આધ્યાત્મિક જાગૃતિની

તાકાત કેટલી અપરિચિત હોય છે ? સકલપનુ પ્રગટ બળ શુ કામ કરે છે ?

સાધનાની તીવ્ર જુઓ સાધના મેળવી આપવાની, ઉત્તરસાધકને પામવાની આગમરી અભિલાષામાં ઉત્તરસાધકને પમાડી દેવાની કેવી અત્યંત તાકાત હોય છે ? વિશુદ્ધ સકલપના સ્વામીને તો દેવો પણ સહાય ભરે છે, દેવે દ્રા પણ જોની તહેનાતમાં જોશ્વ અનુભવે છે નરેન્દ્રો પણ જોના આંતર વૈભવની મસ્તીને પ્રાપ્ત છે

પથિક પાસે તો નાનકડો સકલપ હતો ! ના... હજી તો કઈક પામવાની આગ હતી તો ય એક જ શત્રુમાં—એક જ લક્ષ્યમાં જોની દુનિયા પલટાઈ ગઈ હતી.

ભરતજેત્રમાંથી હવે મહાવિદેહની પુરુષવતી અવનિએ જો આવી પાંચો હતો.

ના... આટલું જ ન હતું હવે તો જો પુરુષાત્મા સિદ્ધિના બીજા ઘણા શિખરો સર કરતો જવાનો હતો.

પણ જો અત્યંત—અજોત્વર ભાવિને જોણે અવસુ ન હતું માટે જ હિંમૂઠ ઘડને ઘણો સમય વડલાની છાયામાં બેસી રહ્યો; પણ ઉપરથી પસાર થતાં—વધતા જતાં—દોડોને જોતો જ રહ્યો.

આમને આમ બે કલાક પછી ગયા હવે જોનાથી જો બેકાન્ત અને મૌન ન ખમાયા જો ભેસો ઘસેલ પેલા આજે અઠધો સફૂ જાય ત્યાં—તો દિશામાં—તો ય આલવા લાગ્યે.

આલતા આલતા એણે એક વૃન્દને પૂછ્યું “લાઈ એ !
આ કયો દેશ છે ? કયી નગરી છે ? તમે બધા કયા જઈ
રહ્યા છો ? ”

આધિક વયના એક સજ્જનને સૌમ્ય સ્વરે કહ્યું, “
પુણ્યાત્મન્ ! આ મહાવિદેહક્ષેત્ર છે પુ હરિકિર્ગિણી આ નગરી
છે જગવાન્ સીમધરસ્વામીની અનુપમ દેશના સામળવ
માટે અમે સહુ જઈ રહ્યા છીએ ”

ક્ષેત્રાન્તર ! દેશાન્તર ! દિનાન્તર !

અબુધારી રીતે આ બધા થ પરિવર્તનને
પામીને પથિકે તો સ્તબ્ધ થઈ ગયો હતો છતાં થ એતુ
મન કોઈ અકલ્પ્ય આનંદના ઓષમા મહાલતુ હતું
એમ એને લાગી ગયું હોવાથી એ પક્ષટાઓની એને
ચિન્તા ન હતી ફરી એની મનોભૂમિમા હુ ખમય,
પાંખમય સ સારતુ દર્શન બહુ થઈ ગયું ફરી સર્વજ્ઞવેની
જાઈ લાડૂતાને વિચાર અબૂકી ઊઠ્યો ફરી એણે બેથેલા
હસી સતેના છવનનુ દર્ગન વીજળીવેગે આખ મામેથી
ઢોડી જઈને અદસ્ય થઈ ગયું

એ સ્વગત બોલી ઊઠ્યો, “શુ મને આહી કોઈ
સાચા સત મળી જશે ખસ ? કોઈ લોભીઓ મળશે, જે
મને પથ દેખાડે ?

કોઈ દુબટા મળશે જે મને દષ્ટિ આપે ?

માર્ગેથી લોકોના ટોળે ટોળા જઈ રહ્યા હતા
કેટલાક સ્ત્રી-વૃન્દો સુમધુર ગીતો ગાતા પથ કાપતા હતા,

કેટલાક આપેલવચના શિષ્ટપુરુષો ખમ શાસ્ત્રનું ચિન્તન કરતાં પણ ખુટાડી રહ્યા હતા.

શિષ્ટોના જોવા જોકે વૃન્દ સામે આહતા પચિંકે તકે જોઈને પૂછ્યું સજ્જનો ભગવાન સીમ ખરસ્વામી કેણુ છે ? આપ મને જણાવશો ?

શિષ્ટવૃન્દના ભગવાંજી મધુસ્વરે કહ્યું, 'ભાઈ ! જે છે સ્વનલોકે મત્સ્યલોકે અને પાતાળલોકે ત્રણે ય લોકના — શુરુ—ભગવાન !

કથા પચના જો ભગવાન છે ! વારુ " પચિંકે પૂછી નાખ્યું

સસ્મિત ઉત્તર મળ્યો રે ! ભગવાન જને જોમને વળી પચાં મત અને મમત તો આપણા જોવા માનવીને હોજાં મ્વમવાસી દેવોને હોજાં ! પણ આ તો ભગવાન છે !

ભગવાન તે જ કહેવાજ જોમને કોઈ કહાણી મત નહિ ! ક્યાં ય મમત નહિ ! આવીસ્તો જો ત્રણે ય લોકના શુરુ કહેવાય ॥ ને ! જમે જોમને વદના કરવા, જોમની સુધાવણી સમી દેશનાનું પાત કરવા, સ્વજ મને પ્રત્ય બનાવવા માટે જઈ રહ્યા છીએ ! "

પચિંકે પૂછ્યું ત્રણે ય લોકના શુરુ બનવા નેટલી વિશિષ્ટતાઓ જોમનામાં કશી કશી કોઈ રહે ? માફ કરને મને - હું જ બનની બાબમાં આપની સામે વિચાર કરતો નથી પરંતુ હું ભરતસેવનો માનવી છું જમે તે રીતે

અદી મહાવિદ્યોત્તમા આવી ગયો છુ ભૂલો પડ્યો છુ
મે મારા ભરતમા જાતજાતના અને જાતજાતના કહેવાતા
શુરુઓ અને જગદ્ગુરુઓ એવા છે મારે એમની વાતનુ
લાભુ-પહોણુ કરવુ નથી પણ મે ત્યા જે એસુ છે
એથી હુ મનસા ખડ્યો છુ, વાણીથી ઉઠ્યો છુ અને
કર્મજી કાગી છૂટ્યો છુ આથી જ મારે આ ત્રિલોકગુરુના
સ્વરૂપનુ દર્શન કરવુ છે આલો હુ પણ આપની સાથે
સાથે તેમની પાસે જઈશ પણ મને એમનુ સ્વરૂપ દર્શન
તો આ મારે જ કરાવો એમ ધન્યુ છુ ”

શિષ્ટોએ પચિકને ધર્મજિજ્ઞાસુ બધયો એમનુ અતર
પચિકની એ પાત્રતા ઉપર એવારી ગયુ

અચણીએ કહ્યુ, “ભાઈ! ત્રિલોકગુરુની પ્રતિમાના
આર પાસાએ છે

(૧) વીતરામતા (૨) સર્વજ્ઞતા (૩) દેવેન્દ્રપૂજિતતા
(૪) યથાસ્થિતવસ્તુવાહિતા *

૧ સુખ પ્રત્યેનો રાગભાવ અને દુઃખ પ્રત્યેનો દ્વેષભાવ
એમના આત્માના એક પણ પ્રદેશમા શુભતો નથી એ જ
વીતરાગ કહેવાય એમની કોઈ પૂજા કરે એવા ભક્ત ઉપર
ન એ રીકે, એમને ગાયો ભાડેનાર દુષ્ટ ઉપર ન એ રીસે
કરાય સર્વજ્ઞ સર્વસ્થિતિમા એ સમત્વની સર્વોત્કૃષ્ટ કક્ષામા
સહજ રીતે મહાલતા હોય

એમ એમના આત્મ-સ્વરૂપમા સમ-રેખ શોધ્યા ન

* જમો ધીમરામાળં, સમ્બળ્ણજ, વૈવિપૂરણ, સદદિવ
વત્પુર્વાર્જ, તેન્દુકમુરુજ, અરુહતાળ, મમવતાળ ।

તિ પ્ર ૨

જડે તેમ જોમના જો લવનમાં થ ન મળે; જોમની પ્રતિ
મામા રાગસૂચક સ્ત્રી કે રેલસૂચક શસ્ત્રો વગેરે પણ ન જ
મળે.

૨ જેમણે પોતાના લવનમાં રાગ-રેલના એવી છ સ્કારને
નાજ કરવા માટે જ જા જોઈયો છે લવનકાર ! જોમને જોકે
જોવી અજળ થઈ પ્રાપ્ત થાય છે જે વખતે તેમના સર્વા
ત્મપ્રદેશોમાંથી રાગ દ્વેષના એર સવચાનાત્મૂહ થઈ જાય હોય
છે એ પછી આખના પશ્ચાદા જેવો સમય પસાર થાય
છે કે તરવ જ જો વિશુદ્ધ આત્મામાં સવલેખના સવલગના
સવદ્રવ્યોના સવબાવોને જોકેછાથી જણાવતો પ્રકાશ પ્રગટ
પરશર્ધ બદ છે

જે વીતરાગ થાય છે તે પછીથી અવશ્ય સવજ
થાય છે

સાધના તો વીતરાગ બનવા માટે જ કરવાની છે
સવજતા તો જો વીતરાગતાની પાછળ આપમેલે—સામે પત્રલે
ચાલી આવતી નીપજ છે જોને માટે પ્રયત્ન ન હોય.

સીમખસ્ત્યામી વીતરાગ અને સવજ તો ક્યારના
બની રૂઝા ઠિ ક્યાં સુધી આ સ્થિતિ તેજો પામ્યા ન
હતા ત્યાં સુધી મૌન જ રહ્યા હતા. રજે ! અપૂર શાને
બવજી નિરુપજી થઈ બચ ! કેટલા આત્માજોને મારા
નિમિત્તે નુશ્ચાન થાય ! જો વિચારથી રતો.

૩ પણ ક્યારે તેજો વીતરાગતા અને સવજતા
પામ્યા કે તરવ જ રેવેન્દ્રો જોમના જરણોમાં બાંધીને
આગેાળ્યા ! પછી નરેન્દ્રોની તો વાત જ શી કરવી ?

દેવેન્દ્રો ફાટફાટ અશ્વર્યાના સ્વામી છતાં એમની પોતાની
લોચાણીનતા એમને શરમાવી અર્ધ જ્યારે એમણે ત્રિલોક
શુક્રેનું સર્વ ઐશ્વર્યોનિ હાત માનવાનું અપ્રતિકૂલ પરક્રમ
એમના મુખ ઉપર તરવરતું જોયું

સ. પત્નિના સ્વામીએ જ્યારે આ બાદ્યસ પત્તિ વિનાના-
-અર્ધિ અનતા મુખે બળકળતું તેજ જોયું ત્યારે એ ય દ મ
અર્ધ મથો !

પદમ હનો રાજા ય ત્રિલોકશુક્રને આવી જ નમી
ગયો ! હજારો સુદરીઓનો સ્વામી પણ એથી જ એમને
જૂઠી ગયો ! સિંહને કિલાને કિલા ચીરી નાખવાના પ્રયત્ન
બળવાળો પણ, મહા અપરાધીને ક્ષમા આપી દેવાના
આમના આત્મબળ આગળ કરમાઈ ગયો !

ભાઈ ! જ્યાં વીતરાજતા આવે ત્યાં ત્રિલોકના સર્વ
રાજીજનો કેમ લાભ ન મરે ? એવા વીતરાજને પોતાના
શુક્ર કેમ ન માને ?

કેનામાં અજાણનો અશ શોધ્યો ન જડે એવા વિશુ-
દ્ધાત્મને શુદ્ધ કરવામાં કોણ ગૌરવ ન અનુભવે ?

જોયા ને ? ત્રિલોકશુક્રના પણ અશો ? વીતરાજતા,
સર્વજતા અને દેવેન્દ્રપૂજિતતા

૪ હવે જોઈએ યથાસ્થિતવસ્તુવાદિતા - સત્યવાદિતાનો
એમના સ્વરૂપનો શોધ અશ

શુક્ર કોણ બોલે ? રાજી, દેવી કે અજાણી જ ને ?

ત્રિલોકગુરૂને નથી શન નથી દેવ નથી અજ્ઞાન રે। દેવોની
દુનિયામાં વધાવાધા તો ય નથી જોમને અભિમાન । જોમને
જૂઠ બોલવાની અરૂર જ કયા રહી ? કોઈ અવકાશ જ નથી
ને જૂઠ બોલવાનો । જૂઠ વિચારવાનો કે જૂઠને ખાચર
વાનો ।

જોમને કયા મત સ્થાપવાનો રાત્ર છે કે નેથી જોનઃ
કારણે બપ્પા મારવાની અરૂર પડે ? જોમને કયા કોઈ
વાતની પક્કડ છે કે જેને સિદ્ધ કરવા અમે તે વસ્તે જવું
પડે ? જોમને કયા કોઈ ઉપર શાપ છે કે નેથી જોને પટારી
નાખવા આજ ચાલવા પડે ?

અકલક આત્મા ! નિઃકલક હૃવત ! સ્ફુટિને ચ
ટપી જમ જેવું નિમજ સ્વરૂપ ।

પશિકે તો તેમ જેમ આ ત્રિલોકગુરૂની સ્વરૂપ-કથા
સામળતો બચે। તેમ તેમ જોનો આત્મા ઉત્કલસિત જતનો
ગયે। જોની અતસ્ની આગરમા ઉત્સાહનો સામર ઉભરાતો
બચે।

જોણે જોએલા બધા ય ગુરૂજોથી સાવ જ વિલક્ષણ
ગુરૂને જોણે સામળ્યા। જેવું અતર બાપેકાર બોલી ઉઠ્યું
ખરેખર આ / ગુરૂ કહેવામ. જો જો સીમ'પરસ્વામી
આવા જ હોય તો મારે તો સોનાનો સૂરજ ઊભો મારું
હૃવન પન્થ જતી ગયું

વળી વાત આગળ વધી. ત્રિલોકગુરૂની સત્યવાદિવાને
વિસ્તારતા જો કિંચ પુરો જણું આ અગવતે તો પોતાના

જ્ઞાનપ્રકાશમાં જગતનું જે સ્વરૂપમાં દર્શાન કર્યું તે જ સ્વરૂપનું જગતને જ્ઞાન કરાવ્યું એમણે ઐશ્વર્યને વિનાશી જોયું, રૂપને અશુભિમય જોયું, કુટુંબપરિવારને અશરણ જોયો, આત્માને એકલો--અદ્વલો જોયો, સસારને કેદખાનાગમે, સમજાનસમે, સમુદ્રસમે, વનસમે, વિવિધ સ્વરૂપે જોયો જોયો અને આપણને કહ્યો

જે સસારને આપણે અવિનાશી, શરણભૂત, સર્વાંગપુર સ્વરૂપે જોઈએ છીએ, એ આપણા મિથ્યાદર્શનને એમણે હચમચાવી નાખ્યું !

જ્ઞાનપ્રકાશ ન પામ્યા ત્યાં સુધી આ ત્રિલોકગુરુ કશુંય ન બોલ્યા, મૌન જ રહ્યા પણ જેવો એ પ્રકાશ પ્રગટ્યો કે બોલ્યા વિના રહી જ ન શક્યા સહજ રીતે જ બોલવા જ લાગ્યા ના એમને બોલવાની કેઈ ઈચ્છા જ ન હતી નિરીહને વળી ઈચ્છા કેવી ? વીતરાગને વળી રાગસ્વરૂપ ઈચ્છા હોય જ શેની ? પણ એમણે સર્વજીવોને હુ ખમુક્ત, માપમુક્ત, રે ! સસારમુક્ત કરી દેવાની જે કરુણા ભાવી હતી એણે જ એમને બોલાવ્યા, બહે ને એ કરુણા બ્યક્ત ન હતી પણ એણે જન્માવેલું કર્મ-તીર્થ કરનામકર્મ તો એકદમ બ્યક્ત થઈ ગયું હતું એના દાશ જ એ કરુણાએ પોતાનું કાર્ય કર્યું

બોલે જ નહિ તોય ત્રિલોકગુરુ સ્વયં તો બોલ્યા પામે જ પણ સર્વજીવોનું શું ? એમના હુ જોનું, પારોનું શું ? એનો નાશ કરવાનો માર્ગ કેણુ ચીધે ? એમની

લેકાર અમરણતાને ઠાણ ટાળે ? કમ પિશાચના રાક્ષસી
પદ્મમાંથી જોમને મુક્ત ઠાણ કરે ?

ત્રિલોકગુરુ જોલે તો જ જા બધુ બને ને ?

માટેસ્તો કપુષ્પાંજલે જોમને ત્રિલોકગુરુ બનાવ્યાં જો
મને જોલાવ્યાં જે વીતરાગ અને સવશ્ચ તો બની સુકવ
છે જેમની જો સિદ્ધિજોના મૂળમાં સવલ્લવો પ્રત્યેની
અગાધ કટુષ્ણાતુ ધસ્ય છે જો ત્રિલોકગુરુ જગદ્દારનો
જે રાહ જતાહે જોમા અસત્યનો અશ પશુ કયાથી હોઈ
શકે ? માટેસ્તો ત્રિલોકગુરુના સ્વરૂપમાં સત્યવાદિતા પશુ
સુખ્યા રીતે જીપસી આવેલી જોવા મળે છે ને ? આવા
ત્રિલોકગુરુને રાત્રાદિ યતુના વિગેતા અતિશય કહેવાય છે

ત્રિલોકગુરુત્વના સર્વોત્કૃષ્ઠ જ્ઞાત્યથી જાપન્ન હોવાથી
જનવ ત કહેવાય છે

પથિકા ! જનમ જનમના ઠોઈ મહાપુરુષે જ તુ જહી
જાવી ચક્રમે લાગે છ હો ! ચાલ અમારી સાથે જ ચાલ
સર્વાવિરમ્ય પન્ન ત્રિલોકગુરુના ધ્યાન-વદન-અવશ્ય કરીને
આપણે સદુ પવિત્ર થ જો જ માથે સરજ કરીએ

ત્રિલોકગુરુના ધ્યાનમાં જો પળને પામવાનું સૌભાગ્ય
સ્પશ્યવા માટે હવે તો પથિકાને જ્ઞાતમા ઉત્સુક બની મરે
હતો ભરતકોટમાંથી કુસા પાકનારાં-જીભડી લાવનારાં જો
સદ્જ્ઞાત્યને નમસ્ત કહી રહ્યો હતો જોન્ય અતરમા
આનંદનો સાગર વાંજ વાંજ ઊછળી રહ્યો હતો

‘ તારા સર્વ સશયેનો ભુક્ષો અહીં જ ઘશે ’ એમ
એનું મન બોલતું હતું દિલ ધડકીને કહી રહ્યું હતું

‘ તારા જીવનના ચકોની ખતિ આજે જ સવળા વેગે
પસંદો ખાશે ’ એમ એનું જીગર બોલતું હતું

ત્રિલોકગુરુ પ્રત્યેના અહોભાવથી જૂડી ગયેલા શિર
સાથે, એમના દર્શનના ઉત્સાહથી ધનગનતા પગ ભાથે,
સઘળી ય વેદનાઓને વિસ્મૃતિની ખીણમાં ધકેલી દઈ,
અતરની વદનાઓ અર્પવા તલપતા હૈયા સાથે પથિક
હૃદયથી આગળ વધી રહ્યો હતો

માર્ગ પૂરો થયો અને ત્રિલોકગુરુની દેશના સાબળવા
માટે દેવોએ રચેલા સમવસરણના હસ હંબર પગથિઆતું
આરોહણ શરૂ થયું પથિકને મનમાં એમ હતું કે, ‘ આ
તો શે ચડાશે ? ’ પરંતુ એ આરોહણ શી રીતે થઈ ગયું
એની એને ખબર પણ ન પડી

આશ્ચર્યોની સાક્ષ્યમાં એક કહી વળી ઉમેરાઈ

છેલ્લે પગથિએ ચડીને સમવસરણની સમતલભૂમિએ
પથિકે જ્યાં પગ મૂક્યો, જેણે ત્રિલોકગુરુનું દર્શન કર્યું
તેણે જ તેણે સરીર રોમાચિત થઈ ગયું અગ અગમાં
ધ્રુમરીઓ વહેવા માડી એની આખો હવાશ્રુઓથી ઊભ-
રાઈ ગઈ એનું હૃદય ગદગદ થઈ ગયું

જગત ભાગને પિછારતો આત્મા બરફની જેમ દ્રવી
ગયો ! ત્રિલોકગુરુના દર્શને એ રાત-રાત ને પાન-પાન
થઈ ગયો ચોથો ન જરૂરો કયાવ દોષ !

પશ્ચિ કાળમીઠ પધ્ધત્તની અક્ષર્યાને પણ ટક્કર
મરે તેવી અક્ષર્યાને પામેલો પશ્ચિ ખરખર ! એકમ
જૂડી ગયો !

હવે વિચાર વધેને એ ત્રણવાર બોલી શક્યો.

નમસ્કાર હો ! નમસ્કાર હો ! મારા અતરના નમસ્કાર
હો ! બો ત્રિલોકમુરુ દેવાધિદેવ ! હવેના અતિરેકથી
એથી વધુ કાંઈ જ બો બોલી ન શક્યો.

૨ ! એણે અતરનો નમસ્કાર અર્પી દીધો નમસ્કારને !
એને પછી શું બોલવાનું બાકી રહે છે ? શું અત્વરવાનું
શું રહે છે ?

અતરના એ નમસ્કારમાં તો વિશ્વના તમામ ભાવોને
ફિટકાર સચિત વધે ગયો ! અનાદિકાલીન પોતાના
અદકારને ગમે દૂરો દેવાઈ ગયો !

નમો તો ૨ મેઝાનનો ઉગ્ર એટમોમ્બ છે
એની પ્રગટ ભ્રમવાની અભિવ્યક્તિ શ્વાં મનને થયે તમે
ભાવ કે રમેભાવ છવતો બિલો રહી શકે છે ? સત્ત્વ ભાવના
અભાષિત, અઅભિત વહેલુનું ઉગ્રમ તો આ નમો પણ
છે બે પામ્યા પછી પામવનું શું બાકી રહે છે ? એને
અસિધ્યા પછી આસિધ્યા શું ? એને એને આસ્વાદ્ય પછી
અસ્વાદ્ય શું ? એને સામળ્યા પછી મોતમ્બશું રહી બધ છે ?

સામે બે નમસ્કાર હોય તો તે મનોભૂમિમાંથી
વિભાવદયાના અનાદિક પ્રેમનું આમૂલ ઉન્મૂલન ક્રીનેલ
રહે છે

પથિકનેઃ એ (સાચાના લાઈ જેવો) સાચો નનસ્કાર હતો મટે જ એ પછી એનો વાગ્યોજ, અવાડ થઈ ગયો.

મનેથોગ મસ્તી માણવા લાગ્યો લાવસઆદના લાવદર્શનની ! વાગ્યોજ તો યોગધોળ બની ગયો એ વચના-લીલના મૌન-વર્ણનમાં ! અને કાયથોગ વદનાના કાવમાં ગોઠવાઈને ચિત્રવત્ સ્થિર થઈ ગયો !

પથિકનાં જીવનની એ ધન્યાતિધન્ય પળો હતી વદનીયની એ વદના, એનાં જીવનની સર્વવેદનાઓનાં ઝડપી વિસર્જનમાં પરિણમતી હતી પણ એની વદના આઠરપૂર્વક-ધારા તૂટી કોઈ એ એનો હ્રાસ પકડીને એક સ્થાને બેસાડ્યો, ત્રિલોકશુરુની અમૃત-સમી દેશનાનું પાન કરવા

(૩)

દેવાધિદેવની દેશના

માલકો સ રાજના ગભિરખનિકો ત્રિલોકચુ રેવાધિ
દેવ ભગવાન સીમખેરસ્વામીભૂની પ્રવચનવાણી પ્રસસ્વા લાગી

શુ દેવ ! શુ માનવ ઠે શુ પશુ !-સકુ પોતપોતાની
ભાષામાં બોલે બીજવા લાગ્યા

પાત્રના બાકારે પાણી ગુલા ગુલા સ્વરૂપે પરિણમી
જ બધ છે ને ?

મનુની વાણી ગ ગાના નીચની જેમ વહી સહી હતી
હિ ભલ્ય લવો ! જગતમા તત્ત્વ બે જ છે જઠ
બને ચેતન

તેનામાં ચેતના છે સુખદુઃખની સંવેદના છે લાગણી
છે તે ચેતન તત્ત્વ છે

તે ચતન-વણી નથી તે બધુ ચ જઠ તત્ત્વ છે ચેતન
નથી સ્વરૂપથી શુદ્ધ બોવા પણ આ આત્માને આસ્મતિ ૫૫

સ સારમા ભમતુ પડે છે, તેનું કારણ તેની ઉપર ચોટલી
જડ એવી કર્મ-રજકણો છે

જીવ અનાદિ છે જીવ સાથે સતત થતો જતો-
વિવિધકર્મોના સયોગ અનાદિ છે અને જીવ તથા
કર્મસંયોગથી જીવો યથેવો સ સાર પણ અનાદિ છે *

જે આત્માઓએ ઘનઘાતી કર્મોના નાશ કરીને વીત-
રામતા પ્રાપ્ત કરી, જેઓ અન તરાન પ્રકાશ પામ્યા તે બ્રહ્માએ
પોતાના એ ચિત્રપ્રકાશમા જીવની આદિ જોઈ તથા જીવની
આદિ હોય તો દેખાય ને ? ગણેડાને શિ મડું હોય જ નહિ
તો દેખાય કયાથી ? ન દેખાય આટે 'અસર્વજ્ઞતા'નો આરોપ
કેમ મુકાય ? કે કણ વર્તુલોકારે ચોળ છે એની આદિ કયાથી
દેખાય ?

ચિત્રપ્રકાશમા તો જેવું હોય તેવું જ દેખાય, ન
હોય, એવું જો દેખાય તો તેને સાચો ચિત્રપ્રકાશ ન કહેવાય
એ તો બ્રાન્તિ કહેવાય

સર્વ પરમાત્માઓએ જીવની અનાદિતા જોઈ છે
કેમકે સત્ય તો સર્વને એક જ પ્રાપ્ત થાય આસત્ય જ
બહુરૂપી હોય

સર્વ પરમાત્માઓએ જીવની અનાદિતા જોઈ માટે
સર્વેએ જીવને અનાદિ કહ્યો પણ યુક્તિથી જ જીવની
અનાદિતા જ સિદ્ધ થાય છે જીવને જો ક્યારેક પણ ઉત્પન્ન

* જે પવમાદૃષ્યતિ, દદ સત્તુ અણાદી જીવે, અણાદી
જીવસ્સ મવે અણાદૃષ્યસજોગનિવસિપ ।

મથેથી માનવામાં આવે તો તસ્ત પ્રમ થાય કે તેને કોણે ઉપન્ન
ક્યો ? જો કોના ઉત્પાદક તરીકે કોઈ એક અજિત-હિર
નામની માની લેવાય તો ફરી એજ પ્રમ ઉદ્ભવે કે એ
હિરને પણ માનવામાં આવે તો તેના ચ ઉત્પાદક તરીકે ત્રીજો
હિરણ્મય કહાયો પડ્યો જ્યાં તો મોટી પરપરા ચાલ્યા
જ કર જોનો કોઈ અન્ત જ ન આવે.

હવે જો આ અનવસ્થા હોય ટાળવા માટે કહાય એમ
પણ કહેવામાં આવે કે જમતનાં છવોને ઉપસ કરનાર
હિરણ્મય તો અનાદિ છે : એને કોઈ બીજા હિરણ્મયે ઉપસ
ક્યાંતુ માનવાની જરૂર જ નથી.

તો વળી કહીશ રજૂ થયે કે જો હિરણ્મયસ્વરૂપ છવો
જ છેવટે અનાદિ માનવો જ પડે છે તો પછી જમતનાં છવને
જ અનાદિ કેમ ન માનવા ? એમ માનવાથી હિરણ્મય-છવને
‘અનાદિ’ કહવાની શાવ ટળી મોટો લાભ થઈ જશે.

જો અન્ત છવોને અનાદિ માનવા કરતાં એક જ
હિરણ્મયનાં અનાદિ માનવામાં લાભ રહેખાતું હોય તો
તે પણ બરોબર નથી કેમકે હિરણ્મયનાં ઉપર પક્ષપાતનું
મોડામાં મોડું અપરિત હોવાથી પણ થઈ જશે છવોને
ઉત્પાદક જો હિરણ્મય જ હોય તો તે શા માટે એક છવને
‘અનવાતને ત્યાં અને બીજા છવને નિષનને ત્યાં ઉપન્ન
કરે ? શા માટે એકને જુદીકીન અને બીજાને જુદીમાન
જનાવે ? આવો પક્ષપાતિપણનો હોય જ નિ પણ હિરણ્મયને
માથે કેટલો ઔસ્વસ્ત છે ?

વાળી બીજી વાત એ પણ છે કે જો છુપ ઉત્પન્ન જ થતો હોય તો જો સમયે તેની ઉત્પત્તિ થઈ તે સમયે તે છુપ શુદ્ધ સ્વરૂપે (કર્મચ્છીવ) ઉત્પન્ન થયો કે અશુદ્ધ સ્વરૂપે (કર્મયુક્ત) અશુદ્ધ ઉત્પત્તિ તો મનાય જ નહિ કેમકે ચોટ્ટેણુ કર્મ કાઢ આકાશમાઝી ટપડી નથી પડતુ અને હવેરે છુપને ઉત્પન્ન કર્યો તે પૂર્વે તેનો કોઈ ભવ તો થઈ જ નહિ કે જ્યાં એ કર્મ ચોટપુ હોય ? અને મહાદેવાણુ હવેરે છુપને કર્મ ચોટાડીને જ ઉત્પન્ન કરે જો કલ્પના તો એની મહાદેવાણુતાને કલ કલમી બાબત છે

એટલે જો સર્વશક્તિમાન હવેરે છુપને ઉત્પન્ન કરવાની શક્તિ ધરાવે છે તો મહાદેવાણુ તે હવેરે તે છુપને શુદ્ધ જ ઉત્પન્ન કરે

જો આ વસ્તુસ્થિતિ માન્ય હોય તો શુદ્ધ જ ઉત્પન્ન થયેલા હરેક છુપ તે ઉત્પત્તિના સમયે જ સચ્ચિદાનંદ-સ્વરૂપ પામી જાય

એને ઉત્પત્તિસમય પછીના બીજા-ત્રીજા વએરે સમયેમા સ સારી તરીકેનો ખર્ચા-અશુદ્ધ અવસ્થા સભરે જ નહિ અને જો શુદ્ધાત્માને માથે થાય ફરી સ સારી અવસ્થા ખડકતી હોય તો શુદ્ધ થવા માટેની દુષ્કર ધર્મસાધના કરવાનો કોઈ અર્થ જ નથી રહેતો

એટલે છુપને હવેરે ઉત્પન્ન કરે અને તે શરૂઆતથી જ શુદ્ધરૂપે હોય એ વાત સંભવી શકતી જ નથી કારણકે પ્રત્યક્ષ વસ્તુસ્થિતિ સાવ જુદી છે

તમે જાણો છો કે સારી પર્ણામ-અવસ્થામાં છે. એ જ સૂચવે છે કે હવે ક્યારેય શુદ્ધ હોય જ નહિ. એ ક્યારેય જ ઉત્પન્ન થશે જ નથી. આથી જો વાત પણ નિર્મિત થઈ જાય છે કે હવે અનાદિ છે એના કેમ પણ ભવને-જ મને પ્રથમભવ તરીકે કહી શકાય જ નહિ.

ભવને આપનાર કમનુ ઉપાદાન પૂર્વભવમાં માનવુ જ પડે અને જો પૂર્વભવના કારણભૂત કર્મનુ ઉપાદાન એની પણ પૂર્વના-પ્રપૂર્વભવમાં માનવુ જ પડે. આમ કહેવાની અનાદિ પરપરા બાંધતી જ રહે.

વસ્તુસ્થિતિ જ આવી છે માટે આ પરપરાને અનવસ્થા કેવળમત કહેવાય નહિ.

મરણી-ઈ કાળી કાચ કારણભાવ પરપરા શું અનાદિ નથી ?

ફરક ગણ જમાનવને પિતા, એના પિતાના પિતા એના જ પિતા. એમ પરપરા હોય છે એની આદિ અસંભવિત છે. એમ કાલજોની પરપરા અનાદિ માન્ય છે જ છૂટકો છે. એમ હવેને અનાદિ માનવો જ રહ્યો. તેમ હવેના ભવજ પ્રજના કારણ તરીકે તેની સાથેનો કર્મસંયોગ પણ પ્રવાહથી અનાદિ જ માનવો શક્ય છે. કમનિહોણો હવે અને તે સારી ! જો તે બચ્ચા મેં માતા જેવો વહતો બાપાત છે. (મારી મા વાળણી જેવી અસંગત વાત છે ?) એમ હવે અને હવે-કર્મના સંયોગ અમને પ્રત્યક્ષથી અનાદિ દેખાય છે અને મુખ્યથી સિદ્ધ છે તેમ હવે અને કર્મસંયોગથી જ સંભવતો આ બાર અતિમય સંસાર પણ અનાદિ છે.

ચાર અતિમય સસાર એ ઉત્પન્ન થતો હોય તો તેની ઉત્પત્તિ પૂર્વે કર્મકૃત્તા એવ કયા હોય ? અદ્વર બદલો તો ન જ હોયને ? એટલે એવ અને એવ કર્મસ યોગની અનાદિતાને કારણે એવોના આધારસ્થાનસ્વરૂપે જ સાર પશુ આપોઆપ અનદિ સિદ્ધ થઈ જાય છે

તેમ પૂર્વોક્તયુક્તિથી એવનો ઉત્પાદક પશુ હંધિર કહી ન શકાય તેમ જગતનો ઉત્પાદક પશુ હંધિર કહી ન શકાય

આત્મકાશને પામિહા અમે બધા આ ત્રણે ય અનાદિ-તરવોને તો પ્રત્યક્ષપણે—કૃષ્ણચક્રથી—દિવ્યજ્ઞાનથી ભેઈ રહ્યા છીએ હું તમને એ જ વાત યુક્તિથી સમજાવી રહ્યો છું કેમકે તમને એલું પ્રત્યક્ષ થવાતું તમારી વર્તમાન ગિયતિમા સંભવિત નથી

લોકસ્વભાવ સ્વરૂપ ધર્મતું પ્રત્યક્ષ અતિન્દ્રિય જ્ઞાનીએ।
—સર્વજ્ઞ જ કરી શકે ખીલાઓને તો તેમના વચનની પરિપૂર્ણ શ્રદ્ધાથી આજે જ એ સમજી ચ દેખાય”

દેવો, માનવો અને પશુઓ, શ્રમણો અને શ્રમણીઓ, નાના-મોટા સહુ-ભગવાન સીમ ધસ્તગમીની ખજાખજ વહી જતી દેશના-ગંગોત્રીના નીરતુ પાન કરીને અનોખી આત્મ-મસ્તી અનુભવી રહ્યા હતા સહુ વીસરી ગયા હતા તનના તાપ અને મનના સતાપ, સહુએ વીસારી નાખ્યા હતા આપસઆપસના વૈર અને વિરોધ, કેઈના ફવાડે ય

નહેતી રમતી રમા, રામા કે રસનાની કુનિયા સહુ ટાક
 ભૂલ્યા, તડકો ભૂલ્યા ભૂખ ભૂલ્યા, તરસ ભૂલ્યા રોગ
 અને યોગ ભૂલ્યા.

ભૂલી ગયા સહુ સમગ્ર જગતને ! થઈ રહી માત્ર
 વાતો દેવાધિદેવની ! રે ! આત્મા પરાત્મા કે પરમાત્મારિના
 અસ્તિત્વની પણ અવગણના કરતા પાંખડીએના પણ અહીં
 તો પાછી ઊતરી ગયા ! બધા જ અવસ્થા ! કોઈ કશું
 જાણી ન શકે ! અરે ! એમના ય મન એ વાણીના પ્રવા-
 હમાં તણાવા લાગી આવે ! બીજા સાવુક બન્યોની તો પછી
 શી વાત ?

પેલો પશિકે તો જાણનો જ બની ગયો હતો ભ્રમ
 વાત સીમધરસ્વામીની દેશનાનો અક્ષર-અક્ષર ઝીલવા !
 એની આજો મનુ માસ્વા ય લાભાર હતી, એ દેવાધિદેવના
 દેશ ન પગભાટે ય નહિ જોઈ નાખવા !

પ્રભુ આગળ ભેજ્યા હે લબ્યાત્માઓ ! વ્યારતિરૂપ
 આ સસારનું સ્વરૂપ તમારે અવસ્થા ધ્યાનમાં લેવા જેવું છે

જ મ, જરૂર મરણના દુ જોશીએ ખીચીખીચ કરેલો
 છે, આધિ-આધિ અને ઉપાધિના દુ જોને ત્યાં કોઈ અન્ત
 જ નથી રાગ-રોગની ખીલ્યોશી પ્રત્યેક સસારી આત્મા
 ઘેરાઈ ગયેલો છે

દુઃખમય છે એ સસાર !

એવા સસારના સોગવગના પરિવ્રામે જે અશુભ
 ક્રમના બધા થાય છે એનાથી વળી જે સસાર પ્રાપ્ત થાય

છે એ ચ એવા ને એવા જન્માદિથી, તાપ-સ તાપોથી જિભ-
રાઈ ગએલા હોય છે

હુ ખરલક છે આ સ સાર !

રે ! એવા હુ ખમય સ સારને નભાવવામા અગણિત
દુઃસિતાઓ બાચરવામા આવે છે, દુઃસો અને પ્રપ થોના
નાચ ખેલવામા આવે છે, હિ સા-જૂઠ વગેરે સેવવામા આવે
છે એથી પૂર્વસ સારના ક્રોધો સોગવીને ચ અત આવી જતો
નથી, બદકે એ દુ ખોની પરપરા સર્જાય છે પાપોતુ
દેખ હુ ખ, દુ ખોના સોગવટામા પાપ, એ પાપોતુ દેખ
પુન હુ ખ એનો નિકાલ કરવા જતા અડબડ પાપ
દેલત હુ ખ આમ એ સ સારતુ વિષયક લખતુ જ રહે

હુ ખાતુખન્ધી છે આ સ સાર !

હે ભગવાનમાઓ ! કદાચ અભાષ્યતા કેઈ અકામનિજ
રાદિને ધર્મ થઈ બચ અને તેનાથી પુણ્ય બધાઈ બચ
એટલે વળી એ હુ ખમય, હુ ખ દેલક અને હુ ખાતુખન્ધી
સ સારમા કશિક સુખ પશુ મળી બચ ખરુ પરન્તુ એ
સુખમય, સુખદેલક કે સુખાતુખન્ધી ગણાતો-દેખાતો સ સાર
પશુ વસ્તુત તો છે હુ ખમય, હુ ખરલક અને હુ ખાતુખન્ધી જ.

બલે છપને રમા, રામાના કે રસનાના સ ગમા નર ગમા
સુખ ભાગતુ હોય, બલે પુદ્ગલના રાગથી તે સુખ માનતો

૧ હુ કુચકલે, હુ વસકલે, હુ વસાણુવલે ।

કોય પણ જો જ તેનો મોઝામા મોટો જમ છે રાજ માત્ર
 મોઢનીમકમની નિપજ છે અને જો મોઢનીમકમ તો
 પાપકમ છે પાપકમના ઉદયથી કશી પણ સુખ મળે જ
 નહિ. મોઢનીમકમરૂપ મહિરાની મોઢિની જે હવની ઉપર
 ફરી વળી ॥ જોને રાગથી સુખાનુભૂતિનો અમાનક જમ
 શાય છે વસ્તુત રાગથી સુખ છે જ નહિ. રાગથી-રાગ
 કરવાથી-તો દુખ જ મળે કેમકે રાગનુ કાચ વધુને વધુ
 રાગ જન્માવીને અતુષ્ટિનુ પ્રયત્ન દુખ ઉપન્ન કરવાનુ
 છે બીજા સુખ સામગ્રી સપન્નને બેઈને ઈર્ષ્યાથી તેને તે
 સંજોની પવિત્રતા ઘાટી બાળવાનુ છે પેતાની રાગસા
 મથીના વિનાશના અવના લેહી પઠછાયાઓ રેખાથીને
 અભરાવી માસ્વાનુ છે

રાગથી સુખ શું મળે ? અજધમતા ગોળા જેવી
 કાઠકે બજતી વાસનાઓ ! જોને થોડી સુખસામગ્રી મળી
 કાચ જોડા માત્રથી સુખ-શાન્તિ કેમ મળી શકે ?

તપીને લાલશોળ ઘજેલા લોહાનો ગોળો શું પાણીના
 જોક બિદુથી ધીને શાન્ત સર્જી અમ ખરો ? નહિ જ ને ?
 જો ગોળામાં શત્રુ કેટલું ? અને અમાનક તાપ કેટલો ?

સુખસામગ્રી ઉપર ક્રોધતા રાગભાવના સમયે જ ઈર્ષ્યા,
 અતુષ્ટિ અથ વગેરે દુષ્ટોની લાગણીઓનો પનારાબધ
 પ્રવલ્લ જે મનમાં તૂટી પડતો કોય ત્યાં તે રાગથી સુખ
 શાય જ થોડું ?

આ વાત સાંભળતાં તમામમાના ધણાખરાના અંતરમાં

જો પ્રશ્ન ઉદ્ભવ્યો હશે કે જામને તો લોગ-રાગ કરતા
તે વખતે તો મુખ જ થાય છે તેવું શું ?

પુરુષાત્માઓ ! જો પ્રશ્નનો ઉત્તર જો છે કે સુખની
જો અનુભૂતિ લોગો ઉપરના રાગથી થતી નથી પણ જો જ
વખતે જે પુરુષકર્મનો ઉદય થાય છે તેને કારણે
થાય છે, લોગરાગ સાથે જેને પુરુષકર્મનો ઉદય પણ પ્રગટ
થાય તેને પુરુષથી જ સુખાનુભવ થાય છે જેને રાગ કલ-
વાના સમયે પુરુષનો સંસ્કાર નથી મળતો તેને રાગથી
સુખાનુભવ થતો જ નથી પણ અજ્ઞાતી છુવ લોગસાનથી
સુખાનુભવની મિથ્યાકલ્પના કરી બેસે છે

વિષમિશ્રિત રૂપપાક ખાવાથી કેઈ માનવ મૃત્યુ પામી
જાય તો તેના સખધીઓ અજાનવશાત્ કહી દે કે 'તે
રૂપપાક ખાવાથી મરી ગયો' તેના જેવી રાગથી સુખ
પ્રાપ્તિની વાતો છે જ્યાં સુધી આ જ્ઞાન્તિનો નિઃસલ નહિ
થાય ત્યાં સુધી સાચા સુખનો આસ્વાદ પામી શકાય
તેમ નથી

રાગમય સ સારે દુ ખમ્બરૂપ જ છે

જોવા મ સારના લોગવટાનુ રૂપ પણ દુ ખ છે, અનુ-
ખ પણ દુ ખ છે ખાટે ગમમય સ સારે દુ ખમય, દુ ખ-
ફલક અને દુ ખાનુખ-ધી કહેવાય

હે જામ્યવ તો ! હજી પણ ચોક્કસ ગામગ વધે

પુરુષમય સ કારણી પણ સુખ નથી આ વાત વધુ

પ તી આશ્રય જનક લાગશે પણ તમે શાન્તિથી વિચારો તો આ વાત પણ બરોબર સમજાઈ જશે. બ્યવહારનથી ભલે પુણ્યથી સુખ કહેવાતું હોય પરંતુ નિશ્ચયનથી તો સુખ આત્માથી / છ પુણ્યક્રમના ઉદ્ધયકાળમાં જે સુખ મળે છે તે આત્માના ધરનું છે

ધારો કે પુણ્યક્રમના ઉદ્ધયથી તમને મોટક મળ્યા મેલકનો સ્વાદ પકડી શકે તેવી રસનેન્દ્રિય મળી મેલકમાં સ્વાદ ભેગવી શકે તેવો જઠરાગ્નિ પ્રાપ્ત થયો

ધારો કે તમને યુગ ભૂખ લાગી છે મેલકનો ઘાળ સારો પડ્યો છે યજમાન પ્રેમથી ખવડાવવા તૈયાર છે સ્પષ્ટ ભૂખની વેદનાએ તમને તસ્ત કરી મૂક્યા છે તમે ખાઈ ખાઈ કરી રહ્યા છો. ભૂખના કુખે તમારું માથું ભરે છે

અને યજમાનના પ્રેમભરી આમન્ત્રણ પૂર્વક તમે ઘાળીએ બેઠા મોટક ઉપર મેલક આરોમતા ગળા પેલી ભૂખની આજ ક્ષતી વાલી ભૂખનું કુખ વટવું ચાલ્યું તૃપ્તિનું સુખ પામતા ગયા અને જોકે ક્ષણ કોવી જાણી લાગી કે જ્યારે તમે પૂણ તૃપ્ત થઈ ગયા પે/ સ્ત્ર થઈ ગયું

હવે પછી ભે ભે જ યજમાન ભે જ પ્રેમથી ભે જ ઘાળનો મોટક ઘાળીમાં મૂકવા ચલ પણ કરે તો તમને કુખ થઈ જાય છે

આ પ્રસંગ ઉપર જ હવે તમે વિચાર કરો તો સમજશે કે જોટલી અતૃપ્તિ જોટણ કુખ

જેટલી તૃપ્તિ જોટલું સુખ

અતૃપ્તિથી જેટલા દૂર થાઓ, તૃપ્તિની જેટલા
સન્નિધિ થાઓ તેટલા તમે સુખી

જડપદાર્થોએ આત્માનું પરચર છે જે આત્મા બદલી
અસંકલિત દ્વારા સ્વપરમા જઈ જોડે છે એ કુખી છે ત્યાંથી
પાછો ફરીને જે સ્વપરમા આવીને જોડી જાય છે કે સુખી
થઈ જાય છે આમ સ્વચ્છાવરણ (સ્વભાવદશા) એ જ
આત્માનું સુખ સ્વચ્છાવરણ (વિભાવદશા) એ જ આત્માનું
કુખ

આહી પ્રશ્ન થશે કે સ્વચ્છાવરણ પામવા
માટેનો રસ્તો શોઝનો છે ? શોઝચામચીના સંયોગથી તૃપ્તિ
લાય ત્યારે જ સ્વપરમા આત્મા આવે ને ? જોનો ઉત્તર
નકારમાં છે કોઈના સંયોગથી ઉત્પન્ન થતી તૃપ્તિ ક્ષણિક
છે, અતૃપ્તિની ભયાનક આગને જન્મદવનદારી છે
માટે તે રસ્તો ખાલીને તૃપ્તિ પામવાનું કાર્ય સર્વાંશે દમ્યાર
છે આથી જ સાધકો શોઝથી નહિ પણ શોઝચામચીના
ત્યાગથી જ, અતૃપ્તિને સંતોષવાથી જ નહિ પણ અતૃપ્તિની
અતુલપ્રતિષ્ઠા જ સ્વચ્છાવરણ કાયમ માટે રહી જાય છે અને
અતલ જ્ઞાનને પામે છે આ જ સુખ પામવાનો સાચો
રાહ છે

આપણી વાત એ છે કે પુણ્યથી પણ સુખ મળતું
નથી સુખ તો આત્મા સ્વચ્છાવરણ આવીને જોડી જાય
તેમાં જ છે

જેમા લોગસામગ્રીને કારણ કહેવાનું રહે છે. આ સાબિત કરે ! જે લોગસોગ તે નિમિત્ત બની ગયો એટલું જ બાકી તેનાથી જ સ્વગૃહાવસ્થાન સાથે જેમ કહી ન માનવું તેના વિના પણ આત્માનું સ્વગૃહાવસ્થાન સાબિતમા સિદ્ધિમા જેવા મળે છે માટે લોગસોમની નિમિત્તતા અન્ય સાબિત બની જાય છે

અભવ્ય આત્માનું નિમિત્ત પામીને કેટલા જ આત્માઓ મોક્ષલાવ પામે છે પણ ત્યાં તે અભવ્યો તે નિમિત્ત માત્ર છે માટે જ અભવ્યાત્માના નિમિત્તે તે આત્માઓને મોક્ષ થયો જેમ કહેવાય. અભવ્યાત્માએ તેમનો મોક્ષ ક્યો જેમ ન કહી શકાય આપુ જ મસ્તુનર્મા સમજવું

જેમને સમજાવ્યું કહેલા ધમના ફળરૂપે પુણ્યમય સસાર પ્રાપ્ત થયો છે તે સસારી આત્માઓ પણ તે પુણ્યોદયના કાળમાં અનાસક્તિ રહે છે માટે જ તેમને તે સસારમા સુખ અને શાન્તિ મળે, છે આસક્તિથી ભરપૂર મનવાળાનો સસાર સુખદ બની શકતો જ નથી

માટે જ અનાસક્તિ (તૃપ્તિ) જે જ સુખદ પામી છે તદ્દિ કે પુણ્યસામગ્રીથી ભરપૂર સસાર !

ભરતક્ષેત્રના મગ્નમણ્યોદનો સસાર પુણ્યસામગ્રીથી ખીંચાખીંચ ભરેલો હોવા છતાં જે પ્રત્યેની આસક્તિના અતૃપ્તિના કારણે જે ફાળી હતો. બ્યારે સદીપુત્ર શાસ્ત્રિજી જેવા જ સસારમા અનાસક્તિને કારણે સુખી હોતો.

માટે હે બુદ્ધિમાન આત્માઓ ! પુણ્યથી સુખ ન માનો
પરંતુ અનાયકિતથી જ સુખ માનો માટે જ કહું છું કે
પુણ્યમય સંસાર પણ આસક્તિ કરાવવામાં જ પરિણમવાની
તીવ્ર શક્તિથી ભરેલો હોવાથી દુઃખમય છે, દુઃખફલક છે,
દુઃખાનુષંગી છે

સુખ માત્ર જેર છે કેઈ એને ઔષધ બનાવીને
સાવધાનીથી વાપરે તો ભલે જીવી જાય પણ તેથી જેર કાઈ
જેર મટી જતું નથી જેર કાઈ જીવાઈનારું કહેવાતું નથી.
જીવાડે છે ઔષધિ અને સાવધાની

માટે હે માણો ! તમે તમારા મનમાં આ વાત નહીં
કરી સો કે, દુઃખમય સંસાર તો દુઃખમય છે જ

કિન્તુ રાગમય સંસાર પણ દુઃખમય છે

પુણ્યમય સંસાર પણ દુઃખમય છે

સંસાર માત્ર દુઃખમય છે

દુઃખમય સંસારના ભોગવટામાં ચતી રતિ-અરતિવાળો
સંસાર માત્ર દુઃખફલક છે, એ રતિ-અરતિ આદિ ભાવોનો
વિનાશ કરવાની હેશ પણ આત્મવ્યૂતિ વિનાનો સંસાર
માત્ર દુઃખાનુષંગી છે

સુખ ભોગવિરાગમાં છે

સુખફલકતા અનાયકિતમાં છે

સુખાનુષંગિતા સ્વાનુદ્યાવસ્થાનમાં છે - આત્મસ્વરૂપની
રમણતામાં છે

એમા ભોગસામગ્રીને કારણ કહેવાનું રહે કોઈ સાદસ
કરે ! એ ભોગયોગ તો નિમિત્ત બની ગયો એનું જ
બાધી તેનાથી જ સ્વગૃહાવસ્થાન યામ એમ કહી ન માનવું
તેના વિના પણ આત્માનું સ્વગૃહાવસ્થાન સાધકોમાં
સિદ્ધોના એવા મળે છે માટે ભોગયોગની નિમિત્તતા અન્ન
શાસ્ત્રિદ્ધ બની ગય છે

અજબ આત્માનું નિમિત્ત પામીને કેટલા જ આત્માઓ
મોક્ષભાવ પામે છે પણ ત્યાં તે અજબો તે નિમિત્ત માત્ર
છે માટે જ અજબઆત્માના નિમિત્તે તે આત્માઓનો મોક્ષ
થયો એમ કહેવાય. અજબઆત્માએ તેમનો મોક્ષ ક્યો એમ
ન કહી શકાય આવું જ પ્રસ્તુતમાં સમજવું

એમને સમજપૂર્વક કરેલા ધર્મના ફળરૂપે પુણ્યમય
સંસાર પ્રાપ્ત થયો છે તે સુધારી આત્માઓ પણ તે
પુણ્યોદયના કાળમાં અનાસક્ત રહે છે માટે જ તેમને તે
સંસારમાં સુખ અને શાન્તિ મળે, છે આસક્તિથી ભરપૂર
મનવાળાનો સંસાર સુખદ બની શકતો જ નથી.

માટે જ અનાસક્તિ (વૃત્તિ) એ જ સુખદ પદાર્થ
છે નહિ કે પુણ્યસામગ્રીથી ભરપૂર ન સાર !

ભરતશ્રેયના મમ્મણ્ણ્યોને સંસાર પુણ્યસામગ્રીથી
ખીચોખીચ ભરેલો હોવા છતાં એ પ્રત્યેની આસક્તિના
અનુસિના કારણે એ દુખી હતો. બ્યારે એટીપુત્ર
શાંતિભદ્ર એવા જ સંસારમાં અનાસક્તિને કારણે સુખી
હતો.

માટે હે જુદ્ધિમાન્ આત્માઓ ! પુણ્યથી મુખ ન માનો
પરન્તુ અનાસક્તિથી જ મુખ માનો. માટે જ કહું છું કે
પુણ્યમય સંસાર પશ્ચ આસક્તિ કરાવવામા જ પરિણમવાની
તીવ્ર શક્તિથી ભરેલો હોવાથી દુઃખમય છે, દુઃખફલક છે,
દુઃખાનુભન્ધી છે

મુખ માત્ર હેર છે કોઈ એને ઔષધ જનાવીને
સાવધાનીથી વાપરે તો ભલે છુપી બધ પશ્ચ તેથી હેર કાઢ
હેર મટી જતુ નથી હેર કાઢ છુવાકનાડુ કહેવાતુ નથી.
છુવાકે છે ઔષધિ અને સાવધાની

માટે હે પ્રાણી પ્રિત્તિ તમારા મનમા આ વાત નહી
કવી હો કે, દુઃખમય સંસાર તો દુઃખમય છે જ

કિન્તુ સમય સંસાર પશ્ચ દુઃખમય છે

પુણ્યમય સંસાર પશ્ચ દુઃખમય છે

સંસાર માત્ર દુઃખમય છે

દુઃખમય સંસારના લોખવટલા યતી રતિ-અરતિવાળો
સંસાર માત્ર દુઃખફલક છે, એ રતિ-અરતિ આદિ ભાવોનો
વિનાશ કરવાની લેણ પશ્ચ આત્મબચ્ચતિ વિનાનો. સંસાર
માત્ર દુઃખાનુભન્ધી છે

મુખ લોખવિરલમા છે

મુખફલકતા અનાસક્તિમા છે

મુખાનુભન્ધિતા સ્વાગૃહાપસ્થાનમા છે —આત્મસ્વરૂપની
રમણતામા છે

[૪]

સાધનાનું પ્રવેશદ્વાર

પુણ્યજનિતસ્ય સાર પલ્લુ દુઃખમય ॥

જનવાન સીમ ધરસ્વામીજીના આ વચને તે પશ્ચિ
સજ્જક થઈ ગયો. એના શમાત્મ ખડા થઈ ગયા હતાં.
એણે એની ભવને પખાળવા માંડી.

આ તે એના પાતાના જ અનુભવની કથા હતી.
એના અવરણ પ્રભનો ઉત્તર આ વચનની પાછળ જ ક્યાંક
હપાયો હોવો. એણે એમ એને લાગ્યું.

તક મળી કે વસ્તુ પશ્ચિ ખડે થઈ ગયે. જદ્વજદ્વાલે
મોસ્થે, એ જનવાન. આપે જે કાઈ કહ્યું તે બધું મ
એ જ પ્રમાણે છે મને એ બધું જૂન જ ગમ્યું છે મારા
અંતરમાં સોસડું ઊતરી ગયું છે મારા પ્રભુ. હવે મારો
એક જ પ્રભ છે જે સુખમય ગણાતો. આ સ સાર પલ્લુ દુઃખમય
હોય તે એ જવાનક આગમાંથી ઊગવાનો ઉપાય શું હોઈ
સકે? આપે જીવને અનાદિ કહેવો અને જીવ સાધેના

કર્મના ચેતને પણ અનાદિ કહેયો એ કમચોગમાથી જ
આ બાબો ચ સ સાર કિલો થયાનું આપે જણાવ્યું

સુખદુ ખની સામગ્રીનો બનેલો જ સાર જેટલો જાણતક
નથી એટલો જાણતક સ સાર તો આત્મામા જ રહેલો
રાગાદિમય સ સાર છે એમ આપની દેશનામાથી મે તારવ્યું
છે મારા નાથ ! એ રાગાદિ સ સારને ચોક્કનીયાદિ કર્મોના
ઉદયે જ જન્મ આપે છે ને ? તો એ કર્મસ્વરૂપ મ સાર
પણ કેટલો જાણતક ગણાય ?

કર્મની રજકલો જાણતક ! એના વિસ્ફોટ (ઉદય)થી
ઉપન્ન થતા રાગાદિબાવો ચ જાણતક ! એ ચ ને કર્મ જ
કહેવાય (દ્રવ્ય અને લાભ) આ કર્મોના નાશ વિના
તો સુખ મળે જ નહિ અને જો કર્મ નાશ થઈ જાય
તો બહારના સામગ્રીસપ્ન સ સારનો બાબો કય તો ન
જ રહે

ઝેરની કેયળી નીકળી ગયા બાદ સાપ દેખાવે જ
જપ કરે લાગે ! બાકી તો સાચ નમાલો !

મારા દેવાધિદેવ ! મારા આત્માના કંદુર શત્રુશા આ
કર્મોના નાશ શી રીતે કરવો ? મને એનો ઉપાય બતાડો

પમિકની જિજ્ઞાસા અને મુમુક્ષુતા પ્રભુના ચિત્રપ્રકાશમા
રમતી હતી

ગણીરવોષે પ્રભુ બોલ્યા,^૫ મુમુક્ષુ ! રજકલુરવરૂપ

અને અનાદિ સગાહિસ્વરૂપ કમનો નાશ કરી શકશે માત્ર શુદ્ધ^૧ ધમ

જાતમા એવો કેઈવેદ્ય નથી શિક્ષક નથી ક્ષીમ ત નથી બળવાન પુરુષ નથી કે જે પોતાની વિદ્યાથી કમ નાશ કરી શકે કમ શક્તિને તોટી પાછવા ધમ શક્તિ જ સમય છે શુદ્ધ ધમ શક્તિ તો ધનઘાતી-કર્મોના વિનાશ કરનારા વિશુદ્ધ કરમામાં જ હોય છે એ માતૃકિર્મિનો વિનાશ વેસ્તી શુદ્ધ સંધ્યાનધમની શક્તિ ઉચ્ચવિકાસના વિકાસની ક્ષેત્રીમા જ પ્રાપ્ત થાય છે

આટલું સામળતા જ પચિકના માથે તો બાલે આજ તૂટી પડ્યું ! એનું જાતર બળભળી ઊઠ્યું એ બોલી ઊઠ્યો, તો પ્રભુ ! અમારો તો કેઈ નિસ્વાર જ નહિ ને ! અમે સસારી હવો નથી તો આપની કક્ષામાં અને નથી એ કક્ષાને પમાડવી ઉચ્ચવિકાસની કક્ષામા ! એકે જ પ્રકારની શુદ્ધ ધમ શક્તિ વિનાના અમારે માટે કમ નાશ તો અશક્ય લઈ ગયો ! હાલ ! તો શુ દુઃખમય, દુઃખસ્થક અને દુઃખાનુભવી સસારની બીવણ સહીમા અમારે બધા પિસાવા જ કરવાનું ! અન તકાળ માટે !

સ્થવામા બની અએલા પચિકને લગવતે કહ્યું “ના જેને જાતરે આવો વલોપત બજે છે એનો સસાર એને સહામ કરીને વિદાય લઈ લે છે યુગ્મુ ! ઉચ્ચવિકાસની ધમ શક્તિ માટે મુનિહવનની સાધના છે એ સાધનાના અગ્નિમા આત્મ સુવણ તપે છે બોજાયે છે-- વહી

અશુદ્ધિ જૂદી પડે છે અને ધર્મશક્તિનો આવિર્ભાવ થાય છે.”

“પણ પ્રભો ! મારા માટે તો એ સાધુત્વની સાધના ય દુષ્કર છે દેગવિદેશોમા હિચડે પથે જ પ્રવાસ કરતા, વિગુદ્ધ બ્રહ્મચર્યને ધારણ કરતા, નિર્માળ મનના સ્વામી સાધુજન્ય તોને તો એ આજે આપના સમવસરણમા આવતા રસ્તામા જ જોયા-જાણ્યા

એ ત્રિલોકપતિ દેવાધિદેવ ! મારા માટે તો એમની સાધના કરતા લોહચણુ ચાલી નાખવાતું કે આસમાનના તારા તોડી નાખવાતું મહેલ છે !” પરિકે એક જ જાણે સ્પષ્ટ કહી નાખ્યું

પરિકેને આધ્યાત્મન આપતા પ્રભુ જોડ્યા હે વાચનાત્મન્ ! જેનાથી સાધુત્વ ન પમાય તે આત્મા સાધુત્વનો આકર્ષ નજરમા રાખે અને ઘરમા રહીને અશત સાધુ-જીવન જીવે તો પણ તેનામા આશિક ધર્મશક્તિનો આવિર્ભાવ થઈ બાક છે પણ જાણા ધર્માત્મણોએ પોતાના ધર્મી જીવનને ટકાવી રાખવા માટે વિવિધ પ્રતિજ્ઞાઓ કરવી જ રહી અન્યથા એ જીવનથી નીચે ઊતરી જતા જસ ય પાત્ર ન લાગે ઘરમા રહેવું એટલે આગ વરસે રહેવું ત્યા રહીને ધર્મી જીવનની સાધના કરવી એટલે મહર્ષીલોકનો રાધાવેષ સાધવો

સુચક ! પૂર્ણ સાધુત્વ કે આશિક સાધુત્વ-એ ય દુષ્કર

છે અપેક્ષાએ બે મ બોકળીબાળી વધુ કઠોર છે પણ જાણી મહત્વની એક વાત અવશ્ય સમજાવ્યાં રાખવી કે બે મ પ્રકારના સાધુત્વનો આશ્રય તેા વીતરાગતાના સર્વોત્કૃષ્ઠ ભાવને આપવા માટેનો જ હોવો થટે. એ રીતે જા બે મ વર્ત્યોનું અસ્તિત્વ પણ સમ્યગ્દશનના એના પાયા ઉપર જ નથી રહે

જ્યા સમ્યગ્દશન નથી ત્યાં એકે જ પ્રકારનું સાધુત્વ સંભવતું જ નથી. ત્યાં રહે છે માત્ર દલા અને ઝેળ.

પ્રસો ! એ સમ્યગ્દશન એવી તે કંઈ ચીજ છે કે જેના ઉપર જ સાધુત્વનની ખમ યજ્ઞિએના અવિભાવ થાય, ક્રમેના વિનાશ થાય, સમ્બિદાનસ્વરૂપ મોક્ષ પ્રગટ થાય !

પણે જૂન જ વિનમ્રભાવે પૂછ્યું

મુમુક્ષુ !” જગત બોલ્યા - સંસારના સુખો પ્રત્યે અને સુખેના રાગ પ્રત્યે પણ વિરાગભાવ એનું જ નામ સમ્યગ્દશન બ્યારે હવતું અને જગતનું ખાન્ત દશન મટી ભથ અને સમ્યગ્દશન પ્રાપ્ત થાય, હવ પરિણામી નિત્ય સમન્વય કર્મોના કર્તા અને ભોક્તા જણાય, હવનો મોક્ષ અને એ મોક્ષસાધક ધમનું અસ્તિત્વ સ્વીકારાય ત્યારે હવ અર્જેનું સાધુ (સમ્યગ્) દશન થયું કહેવાય. એક પણ સ્વરૂપદશનના અભાવમાં સમ્યગ્દશન ન સંભવે એ જ રીતે જ તત્ત્વના

સહન, પડન અને વિશ્વ સન ધર્મોનું વાસ્તવિક દર્શન થાય,
 છવથી લિન્નાલિન્નારૂપે એને જોવામા આવે સ્વારે જડ
 તરવડું સમ્યગ્દર્શન થયું કહેવાય

સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ થાય છે તેને જડ-જગત ઉપર
 વિરાગ જાગે છે છેવટે એને સુખના રાગ ઉપર અને દુઃખના
 દેવ ઉપર વિરાગ જાગે જ છે પ્રાપ્તસામગ્રીના લોભોપલોભને
 એ કહી સારા-લોભવવા જેવા માની શકતો નથી”

અહાહા ! કેવી અદ્ભુત વાતો ! કેટલું હૃદયગમ
 દર્શન ! કેટલું વાસ્તવિક નિરુપણ ! ! પશ્ચિત સ્વચત જોલી
 લોકો

પ્રશ્નો : સમ્યગ્દર્શનથી સુક્રા સત્યુત્પદ્યમની શક્તિ
 શી રીતે પ્રાપ્ત થાય ?”

“મુમુક્ષુ ! મિથ્યાત્વમોહનીયકર્મ અને મિથ્યાદર્શનના
 અક્ષાપમાથી”

“તો પ્રશ્નો ! એનો અક્ષાત્વ શી રીતે થાય ?”
 મુમુક્ષુ ! તથાજન્યત્વના પરિપાકથી”

જન્યત્વ એટલે મોક્ષમા જવાની લાયકાત એ
 લાયકાત જેમનામા હોય તે જવા છવો જન્ય કહેવાય
 આમ જન્યાત્વની દૃષ્ટિએ સધળા જન્ય છવો સમાન છે
 પરંતુ તથાજન્યત્વ તો દરેક જન્ય છવતુ પણ જૂઠું હોય
 છે કોઈની મોક્ષે જવાની લાયકાત મહાવિદેહસ્રોત્રમાથી વિકસ-

(૧) મુક્તપદ્મસ પછી પાવકર્મવિગમાઓ, પાવકર્મવિ
 ગમો સદામચ્છાદ ભાષાઓ ॥

વાતી હોય તો કોઈની વળી જાસ્તકોત્રમ્બી ...આમ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ, કાલિના લેઈથી જન્મત્વ સ્વભાવ, વિવિધસ્વરૂપે! મારણ કરીને તથાજન્મત્વસ્વરૂપને પામે છે જે આત્માની મોક્ષ જ્ઞાની હાથકાતનો જ્યારે પરિપાક માથ ત્યારે તે આત્માનો મિથ્યાભાવ હોય જ પછી તે સમ્યગ્જ્ઞાન પામે જ... પછી સાધુત્વની ધમ શક્તિ પામે. જોમ થતા જ જોના સહાર જાવનો નાશ થાય મોક્ષજાવનો અવિર્યા થાય.”

હે ત્રિલોકનાથ મારે જ જો તથાજન્મત્વને પકવવું છે મને જોનો રસ્તો દેખાડો. હું હવે મિથ્યાભાવમા પજ-જર પણ રહેવા સમર્થ નથી; મારે સમ્યગ્જ્ઞાન લેઈથી જ મને સાધુત્વ ધમ આપો. હે જે આશ કરીને! જુઓ કરી નામે મારા જનાદિ સહારનો અન્ત આણી ?”

પ્રભુ બોલ્યા, મુમુક્ષુ તથાજન્મત્વને પકવી દેવાના ત્રણ ઉપાય છે

(૧) ચતુઃશરણગમન (૨) કૃત્ત્વ ગત્તી (૩) મુકૂતાનુ મોક્ષ.

ચતુ શરણ ગમન જોટલે ધ્યાતબ્ધ સ્તોતબ્ધ, મદેશ અસ્થિત, સિદ્ધ સ્વરૂપ દેવતાત્વ અને સાધુ સ્વરૂપ મુકૂ તાત્વ તથા કૃપામૂલક ધમ તત્ત્વનું શરણ જાવથી મ્વીકારવું

કૃત્ત્વ જોટલે પાપ -જે પાપના કાવણે સ્વાત્મા ઉપર અપ-કાર થાય છે આ અપકાર પરાતમાઓ ઉપરના અપકારમાં અને

(૧) તસ્મિં પુણ વિભાગસાદ્ગાણિ જગત્સરણમર્થ્યં પુનઃકર્ય મરિદા હુન્નદાણ સેવર્થં ।

છેવટે મહાત્માઓની આશાતનામા પરિણમતો હોય છે આવા
પરાપકાર અને પરાશાતના સ્વરૂપ સ્વાપકારોની-ફુફ્ટોની
શુરુ સાથે જીવ ત નિદા કરવી તે ફુફ્ટોની ગહર્હા છે

સુકૃત એટલે જગતના સર્વ જીવોના આત્મોત્કર્ષ-
સાધક સત્કાર્યો, મહાકાર્યોની પ્રેરણાઓ અને સત્કાર્યોની હાર્દિક
અનુમોદનાઓ. એ જણે યજુ યજાગકય આસેવન તે સુકૃ-
તોતુ આસેવન છે

“ પ્રભો ! જન્મ-જન્માતરોમા અમે શુ ફુફ્ટો નહિ
ત્યાગ્યા હોય ? સુકૃતો નહિ સેવ્યા હોય ? એ શરણા
નહિ લીધા હોય ?” પચિકે પૂછયુ

જરૂર . ફુફ્ટ ત્યાગેલા . અનવી વાર

સુકૃતો સેવેલા . અનવી વાર

શરણા સ્વીકારેલા... અનવી વાર

પણ એતુ કય શૂન્ય વ્યાખ્યુ મન્યા સ્વર્ગના સુખો કે
મર્ત્યલોકના માનપાન ! પણ મોક્ષભાવ તો ન જ પ્રગટયો
જે ત્યાગાદિક્રિયા મોક્ષભાવને પ્રગટ ન કરે . સાક્ષાત્ કે
પરપરયા તેને યોગ જ ન કહેવાય

અ— સેવને ધર્મ જ ન કહેવાય

અ— ધર્મની અનુમોદના પણ ન થાય

બરપૂર નિદા (ગહર્હા) વિનાનો ફુફ્ટત્યાગ નિન્દ્ય
ભય છે

હાર્દિક અનુમોદના વિનાનુ સુકૃત-સેવન મોક્ષકળ
માટે નકાસુ અણાય છે

દુ ખજાયથી પ્રિયાર્થને લીધેલા શરણુ દયાપાત્ર બની રહે છે

અથવા અન્યાત્મભાવની આ જ મોટી મુશ્કેલી છે ને ? કે તે અહંબુદ્ધિ દુષ્ટતા ત્યાગવી કે પણ એમાના એકે મ પ્રત્યે સુમનુ નામ પણ ન મળે, અસુખ્ય મેરુ જેટલા સુદૃઢ કથવી કે પણ તેની છવત અનુભવનાનુ નાનકડુ પણ વતુજ આત્મામાં ઉદ્ભવવા ન કે; દુ ખતા ભવને। માથે અવિહ તાહિના શરણે પસી અથ તેવુ રાજસી કે તામસી બળ ઉત્પન્ન કરાવી કે પરન્તુ પાપ પ્રત્યે તો સ્વદા નિર્બીક રખાવે.

મુમુક્ષુ ! આગર જેટલી પણ સાચી બહાં દ્રવ્યવતી બને ! બહાં વિનાનો આગર જેટલો દુષ્ટતાનો ત્યાગ સાવ અથ શૂન્ય બને. આગર જેટલુ વ સુદૃઢ મોક્ષ ભાવને। પ્રસવ કરી શકે એ અનુભવનાનો આગર ઉભરાયો હોય એ જાગરમ્ભ તો ! અન્યથા આગર જેટલાય કેવા સુદૃઢો નહામ્ભ ! અને પાપભયથી શરણુ લેનારા તો શોભ્યા વ જડે તેમ નથી.

મુમુક્ષુ ! અત્મભાવ પામ, અન્તર્મુખ થા પરલોકકક્ષા બન પરલોકના આદર્શને સર્વે સેવતો રહે. પછી એ બહાં એ અનુભવના અને એ સાચુ શરણુ આવીને જ રહેશે

શરણે આવી જશે યતુ શરણુ અને ! અને પછી બહાં કરે ? દુ દૃઢતાની અનુભવના કરશે સુદૃઢતાની

સવ પ્રત્યેના અપકારિની નિદા કરશે સવનો

એકબીજા પ્રત્યેના સર્વ અનુભોલ કાર્યોની અનુભોલનાતુ આ-
રેવન કરશે

સકલેશના સમયમા વારવાર અમ કલેશના કાળમા
દિનમા જાન-પત્રી ત્રણ વાર ^૧

આત્માત્મિક વિકાસના માર્ગે વલ્લુપ સ્ત્રી દ્વેષ કરવા
માટેનુ આ પ્રથમ ક્રમ છે અહીં ચી જ સાચી દુષ્કર્મ
આવજાય છે માટે જ અહીં એટલી જ ગરત છે કે
સ યોગ્યતાતુ દુષ્ટતો ન જ ત્યજાય તો ય ભરપેટ ગર્હી તો
કરો જ સુષ્ટતો ન જ સેવાય તો ય ભરપેટ અનુભોલના
તો કરો જ

તન ગમે ત્યા સ સાવમા ઠોડવા જ જકણયુ હોય
તો ય મનને તો એ પાપોથી કમ્પતુ કરી મૂકીને સરવથોના
શરણે જ-એમના ચરણે જ-મૂકી રાખો પછી આપ
શેએ દુષ્ટતો ય વિદાય પામશે, સુષ્ટતોનુ આગમન થશે
પાપથીદુ આત્માના અવનવાવમા દયા-દાનાદિ સુષ્ટોના
પુરો: ખીલી જ છિદ્રો પછી મિત્ર્યાભાવનો મળ યોગળી જશે

પછી સમ્યક્માનસહિત સાધુત્વ ધર્મની સ પ્રાપ્તિ થશે.

પછીએ શુદ્ધ ધર્મ જ બાલીકર્મમય, સચાદિમય સ સા-
રનો અદ્ભો ગોલાવી દેશે પછી ઉચ્ચકક્ષાને: ધર્મ પ્રાપ્ત થશે
પછી અમાલીકર્મોના સ સાર પશુ હૃતપ્રહૃત થશે પછી સચ્ચિ-
દાન દ સ્વરૂપની પૂરબહાર પ્રગટી છિદ્રો સ પૂર્ણ દૃતદૃતપતા
પ્રાપ્ત થશે

૧ સનાં કાવ્યકમિષા દોડકામેળ સયા સુવ્વણિદાણ મુજ્જો
મુજ્જો સંદિલેસે તિલાલક્ષાકિલેસે ।

તિ પ્ર ૪

હે સત્યાત્માઓ ! જેમણે આત્માની ખાલી પૂજા શુદ્ધ છતાં પામવી હોય તેમણે શરણ્યોની ભક્તિ પામ્યે જ પૂટકો છે અને સર્વજીવ મૈત્રી સામ્યે જ તેમને નિસ્તાર છે કુશ્મંતોની ગદા દ્વારા સર્વ જીવો સાથે નિરોપનુષી મૈત્રી સાધે. કુશ્મંતોની અનુભૂતિ દ્વારા સર્વ સાથે વિશેષ સુખી મૈત્રી સાધે.

જો ભક્ત જનશે ભગવતેના !

જો મિત્ર જનશે સર્વેના !

તો શુદ્ધ જનશે સ્વાત્માના !

શુ તમને તમારી કશ્ચ નથી ?

ઝરે ! ઝરે ! બીજાઓ ઉપર અપકાર કરીને તમે તમારી જીવ ઉપર જનતા મુલ્યના કેવા ભરણુવોદ કર્યા મારી રહ્યા છો ?

જો તમે તમારી જીવને અશ્રદ્ધતા હો તો કાલ રાત્રે કે તેતુ કશ્ચાણ આત્માની શુદ્ધિમા જ છે તેની શુદ્ધિ ભગવદ્ભક્તિ વિના અને સર્વજીવમૈત્રી વિના શક્ય જ નથી.

જીવન, જીવનિજ્ઞાના પરપોટા મુગ્ધ છે ! પ્રકાશ પામે ત્યારે જ સોજના કાણમા દોરો પરીની હો અમરને પશુ પ્રમાદ કરશે નહિ જો પ્રમાદ જ અદ્ભુતત્યારે છે ભક્તિ પામે મૈત્રી પામે, શુદ્ધિ પામે.”

કલ્યાણ મિત્રોના સંગમાં

જગવાન સીમ ધસવામીની દેશના પૂર્ણ ચર્ચ

બારે ય પ્રકારની પર્ષદાની જાણે મોજ લૂટાઈ ગઈ
કેવો એ આનંદ હતો ? કેવી એ તાજગી હતી ? પાંચે
ય ઈન્દ્રિયોની અતૃપ્તિનો આગ્ર, મનની વિવિધ જીખનો
હુતાશન—બધુ ય-શાન્ત પડી ગયું હતું એ માલકો સ
રાગના ક્ષનિકે સહુના અંતર પકોટાઈ ગયા હતા

હવે કયા જણ ? ફરી એ જાડસડ ઘળતા મનાર
તરફ મુખ કરવું પડશે ?

નહિ નહિ કહેતા કેટલાય સત્ત્વશીલ પુરુષાત્માઓએ
સર્વવિરતિ ધર્મનો રત્નોકાર કરી લીધો કેટલાકે અનત
વિરતિને શિરે ચઢાવી, કેટલાકે સમ્યક્દર્શન પામ્યા અને
ચલો પશિક ?

આવાર મુધી તો મમ્તાન બની ગયો હતો મેહુવિજેતાની
મહમસ્ત મુરલીના શ્રવણમાં બાવનાય કનના સર્પની લેખ

પણે હવે ? સાવ હગલો મઈ ગયો મને કે કમને
 જિહ્વા વિના ચાલે તેમ ન હતું જો જીયો પાછો શિષ્ટ-
 જનોના વૃન્દમા બળી ગયો ધમ ગોળી સિવાય ત્યાં બીજું
 જોવા શું મળે ? જાગળ મુનિપરો ચાલી રહ્યા હતા.
 જ્યેમની નજર ધરતી ઉપર જઠાએલી હતી એક નાનકડો
 પક્ષુ છવ પત્ર નીચે ખાવી ન બચ જોની એક ખારી કાગલ
 સાથે તેઓ હજ ઉપર હજ ચાલી રહ્યા હતા. જો દેવ
 જોઈને પચિઠતુ ધિર જાણેલાવથી નમી ગયું.

પચિઠના જો વિનમ્ર નમનને જોઈને જાણુમા ચાલતા
 વિરતિધર આવકે ઠહું, મઈ ! જાણુ હાલો છે. જેન
 સાધુની છવનચમાંથી, કેમ વારુ ?

સર્વને દુઃખમુકત કરવા સર્વોત્કૃષ્ટ સુખનો અનુભવ
 કરતા આ સાધુભગવતો પોતાના છવનની સુક્રમતમ
 સાધનાના કઠોર પદે સર્વેવ રમમાણુ હોય છે મનસા પક્ષુ
 ઠોઈનું અદ્વિત ચિતવવા નથી જાણમા ય જૂઠ જોલતા
 નથી; સુક્રમ પ્રકાશની ચારી પક્ષુ કરતા નથી, અને પ્રસન્નચ
 રે ! જો જાસિધારસમા દુષર મતના સ્વર્ગ પાદન કાળે
 તો તેઓ છવનની જમી જ કોતિકે મણાવી મોજમજ
 જોને સ્વેચ્છાએ ત્યાગી દે છે વિકારનો. પછાજ્યો પક્ષુ
 દેખાઈ ન બચ તેવી સ્થિતિનો સ્થિતજાત પામવા માટે તો
 તેઓ સદા રક્ષણોજન કરે છે મેલા કપડા પહેરે છે
 સ્નાનાદિ દ્વારા દેહની મરામતો કરવા નથી, વિભવીપની
 સામે સરાગદિથી કદી જોતા નથી, ખરે ! જોના ચિત્ર

તરફ પછુ એ ભૂલથી નજર પડી જાય તો, જ થાઈ જોડેલા મહા ઉપર પડી ગયેલી નજર જેમ ઝાટકા સાથે જે ચીં લેવાય છે તેવી રીતે નજર જે ચીં લે છે

અને અપરિગ્રહ ગત ? એણે । એ તો એ એ જ રાણી શકે ? આપણા જેવા મ સારીઓને મૂંઝાનો પાર નહિ વચ્ચના તનુએ તનુ ઉપર મમતા, હવેલીની ઇટે ઇટે ઉપર, એ ઇટની કણ કણ ઉપર મમતા । અને આમને મમતાનો રંગ જ ન ચડે । સ્ત્રીના મુલાળી તનમાં મ સ્મશાને પડેલા રાખના ઇગલાતુ ઇશન કરે । હવેલીમાં મ ઇટે મટોડાતુ મ ડિથેર જૂએ । પછી મૂંઝાઈ ક્યા ચાય ? દગિટ જ ફરી ગઈ । બુદ્ધિ જ ખડલાઈ ગઈ । પછી લવન પહોં દેમ ન માર્ઈ જાય ?

પથિક । આ મહારામાઓની મોટી વિશેષતા તો એ છે કે એમની લવન સાધના જેમ જેમ વધુને વધુ અન્ત-સુખ થતી જાય, જેમ જેમ તેઓ જગતથી વધુને વધુ નિષ્ક્રિય થતા જાય તેમ તેમ પાપનાશનો સ્વોપકાર તો કરે જ પછુ એ નિષ્ક્રિયતાથી જ તેઓ મેહનિદ્રામાં ધારતા જગતને જગાડી દે છે, એકદમ સક્રિય બનાવી દે છે એમના વિરાગનીતરતા મુખના ઇશને મહારાગીના રાજ ચરચર મૂંઝવા લાગે છે, એમની સર્વસન્ન્યાસની મૂક સાધના જ મ સારસ ઓળોના લવન હલગલાથી મૂકે છે એમનું મૌન જ વિરાગતું મહાજ્યાખ્યાન બની જાય છે આમ નિષ્ક્રિય-

તાના—અ તમુ ખતાના સુકમતમ જાજ ઉપર જ તેઓ સ્વ
અને પર સવ ઉપર એક પારી ઉપકારવર્ધા કરતા રહે છે

એમુ છે કયામ આપુ નિકિયતાનુ પ્રચ્છ પ્રેશક
જગ—સક્રિય કેન્દ્ર ।

મ્વ અને રૂપા ઉપકાર કાજે કુણુનિધિ આ
મહાત્માઓએ સુકમતા જગતુ પ્રચ્છ ઉત્પાદન કેન્દ્ર જાતુ
જ રહ્યું તે માટે જાગવાન સીમખર સ્વામીજીએ—અતડેલા
માત્રે ચાલવુ જ રહ્યું પછી જાલે તે કટકોથી જ છવાએલો
માત્ર હોય ! કે પછી ત્યા માથેલા જેટલો કાલવ બિજાએલો
હોય । ”

આ જમુ સાજગતા આશ્રય મુખ જનેલી પચિક તે
આશ્રમા સો સો વાર લગી લગીને વૂજતો હોતો એ મસ્તાન
મહાત્માઓને ગતિમા જગત્તેર કરીને એ મહાત્માઓના
વૃન્ધપાસે પહોંચી ગમેલ

વજ્ઞા મુનિજગવતો । અતરની વજ્ઞા । ”
પચિકે કહ્યું

લવરામા હત્તચિત્ત ઓ મુનિવર ચેત્તી ગયા પમ
લાલ ની આશિષ આપી

પ્રતો ! આપુ કઠોર આટલી હક મુખીની સાવધાની
જમુ લવન ! સવ લવો પ્રત્યે જિજ્ઞાસા ગજેલી કુણાનુ
મ્વામિત્વ શી રીતે આપ પામી ગયા ? માકુ તો માકુ જ

કામ કરતું નથી ? ” પચિકે સાક્ષરું પૂછ્યું

આણુ સ્મિત કરી મુનિરાજ જોડ્યા,

“ ત્રિલોકપતિ દેવાધિદેવ અસ્થિત જગવાન સીમધર
સ્વામીજીની મહત્તી કૃપાથી ! ધ્રુવના તારા સમા સિદ્ધ
જગવતો તરફની એકાગ્ર દષ્ટિથી, અમારા પરામોપકારી
શુરુદેવશ્રીના અમોઘ અગ્નિવાદથી ! સાધુ સગવતોની સહા-
યથી ! અને ધર્મમાતાની અનિર્વાચ્ય હૃદયથી !

સ્વયુરુપાદ્યંતુ અહીં કેઈ મૂલ્ય નથી દેવ-ગુર્વાજિના
અનુગ્રહ વિના આ સુધિનામા સફળતા પ્રાપ્ત થઈ શકે
જ નહિ

શરણે જાઓ દેવ-શુરુ અને ધર્મના !

ખ ખેરો પાપ જીવનના !

સાજ સજે સુકૃતાસેવનના, આત્મા ઉપર ! મહામોદ્યુ
આ માનવજીવન કરી કરી હાથ નહિ આવે ! ”

માર્ગ વચ્ચે આટલું જ કહેલું હયિત માનીને જો ય
મુનિઓએ પણ ઉપાડ્યા પણ હવે પચિક એમનો કેડો
મૂકે તેમ ન હતો જો ય એમને જ અનુસર્યો મુનિવૃન્દ
સાથે પચિક પૌષધશાળાએ આત્મા

પચિકને તો આજે જે લોકોત્તર તુમિ પ્રાપ્ત થઈ હતી
તેમા જૂન-તરસ અને યાક-ખયાલતુ વિલોપન થઈ
ગયું હતું

આવશ્યક કાર્યો પૂર્ણ થયા બાદ પચિક શુરુદેવ પાસે
ગયો અને કલાક-એ કલાક સુધી ધર્મવાદ ચાલ્યો જેમ

જેમ સુખમ વહેતો ગયો તેમ તેમ પચિંકના ત્ર શયેના ભુક્ષા
 બોલવા લાગ્યા તેના પ્રશ્નો જ્યાં મેળે ઉઠેલાતા ગયા
 અતપના ઊઠળાટ અને સચાસ્તના તાપ—સતાપ બધુ પ
 રહ્યું સહ્યું પણ શાન્ત થઈ ગયું

રાત્રિ પડી હા જગતની જ એ રાત હતી પચિ
 કની આતર સહિમા જે પ્રભાત મધુ હતું તો હવે
 જનન્ત બન્યું હતું એ પ્રભાતનો અસ્ત હવે સંભવિત
 ન હતો

મુનિઓએ શબન કર્યું ના એમને જીવન ન હતું
 માત્ર આરામ લઈને પરિશ્રમ હળવો કરવો હતો બીજો
 દિવસે મોહરાજ સામિનો જ મ્હેરમા જેલવા માટેસ્ટા

છે એ રાત ને રિ' મોહ ભૂસ્થાઓનું જન્મ
 મેહવિજેતાઓને એ જીવ જ્યાં ન પશ્વડે માટે
 જ તેઓ સૌંવ જાગતા રહે છે

પચિકે પણ એ જ પૌષ્પશાળાના એક ખૂણે કયા
 લગ્નની! પણ એને જીવ આવતી જ નથી જાંજો મિયાતી
 પણ નથી એની નજર સામે તો એ જ ભગવાન સીમંધર
 સ્વામી, એ સમવસચ્ચ અને એની બાર પથરા! એ જ મુનિ
 વરોનું વૃન્દ! એ શિષ્યપુત્રો! એ છુટ્ટેવે પીતાના ઉપર
 વરસાવેલી કરુણા અને સમજાવેલું તત્ત્વજ્ઞાન તરવરતા હતા
 સત વીતતી જતી હતી

ચામિકે ઠંઠા બબાબ્યા, હા... અગિયાર... બાર... એક...
 રાતના બેના ઠંઠા થયા... ટન... ટન...
 ત્યાં એકાએક કરુણ પચિંકના કાને અમડાયું

શીતળ નહિ છાયા રે, આ સ સારની

નજીકની શેરીમા જ કચાક, કેક ફૂટક આતંસવરે ઠરણુ
ચીસો પાઠી રણુ હેતુ

હેવાધિદેવની દેશનાના અવલુધી અને કસ્યાલુખિત્ર શુકુ-
દેવોના સ ગે આજે પધિકનુ હૈયુ મીચુ જેવુ તો ખની જ
ગયુ હતુ ફૂરતાનો તો જાણે હવે એક અશ પણુ છવતો
રહ્યો ન હતો એવા એ પધિકના કુણા હૈયે એ ચીસો
અથડાઈ અને એ મૂળ જીકયો હાય ! આટલી બધી
કડુલુતા ! એતુ મન વિચારના ચકાવે ચકલુ દુર્ગતિના
દુખો એની નજર તળેથી નીકળવા લાગ્યા ! કલપનાની
સૃષ્ટિમા એણે કલકળાને કપાતો બાકડો જોયો ! સુલામ
તરીકે વેચાતી કુમારિકાને હળે જોતરાચેલી જોઈ ! હંટરના
માર મારતો જોનો શેઠ જોયો ! લોહી નીચોવાતી જળો
જોઈ ! મહેમાનો માટે કચાઈને ત્યા કચાઈ જવાની તૈયારીમા
ચરધર કમ્પતો બાકડો જોયો !

સાસુની મારપીટ નીચે સતત કચઠાતી શીમ તપસની
કન્યા બેઠી !

જ્યારે માનવ અને તિથ અચતિના દુ જો ! કન્યાસુમિત્ર
ગુરુદેવે આજે જ કણ્ઠ કંઠુ કે આ દુનિયાના ઉત્કૃષ્ટ / દુ ખથી પણ
અન તણુજુ દુ ખ તો નારકમા જોછામા જોછુ ગણાય છે !

કેવી જીપણ છે પરસેકની દુનિયા !

કેવા ભવાનક છે જોના લવન !

શે જવાશે ? શે લવશે !

માતુલી સુખેના જોજ ખાતર મહાસુલી જા જિ દગી
હુ ખરખાદ કરી નાખીશ ! ! ! અક્ષોષ.

વિચારી કૃતરીની કડુજ ચીસો ચાલુ / કંઠી ત્યા
વળી નહકમા જ ક્યાંક યતુ કેઈ મુવતીનુ જાતીકાદ
ફેદન પચિકના કાને જાણાયુ

સાંભળ્યુ ન જાય જોવુ જો ફેદન કંઠુ પચિકે અનુ
માન કયું કમલું જ જોના નવમુવલ પતિજો પ્રાણ
કાચ ! કિડયો હાથે છે !

પરસેકના દુ જોષી ધરમરતો પચિક મૃત્યુના વિચારે
ફરી મૂંછુ કિડ્યો ! કાળમીંદ પચવરને જ કણ્ઠકણમા વેરી
નાજે જોવુ જો ફેદન પચિકને ચાટે જાસણ જની ગયુ
કંઠુ મુવળના જાણ મૃત્યુજો જોની ખીરજને જોખમમા
મૂંછી દીધી જોને પાતળી લવન ખસ્તી પણ સરકતી હાગી.
મારુ કાઈકે જાણે જની જાય તો ?

ફરી મૃત્યુ જય દેવાધિદેવ અને ગુરુદેવ એની નજરમાં
આબ્યા બાણે કે બે ચ સ્મિત વેરતા એને કહી રહ્યા હોય,
“પશ્ચિં! બગી બા બેઠો યઈ બા બેસો બા
દોડ બાગ હવે એક પળતુ ય મોડું કરવામાં મોટા
દેવ જોખમો સમાજેલા છે।”

આ બે કડુણતાની લીસ એછી પડતી હોય તેમ
એક ત્રીએ જ અવાજ પચિતના કાને અથડાયો. ડોઠક વૃદ્ધ
હાફતા હાફતા બોલો રહ્યો હતો. “હે ભગવાન! હવે
મોત દે તો સારુ મારાથી નથી ખમાતા આ અસાધ્ય
બનેલા કમતા દર્દના કાતિલ હુમલા। કેટલી એ રાત સુધી મટક
માથા વિના જોલી રહ્યો છું। હવે તો આટોપી દે આ
જીવનલોલા। મૃત્યુ બલે મીકું નથી પરન્તુ મારા જીવનની
કલવારા કરતા જરૂર એમણુ કંઈક હશે”

માનવ જેવા માનવની હિ મતના દુરચ્છા ઉઠાવી દેવાની
તાકત સાથે ભરડો લેતા દોષઉચ્ચના ચિકરાળ મુખતુ
દર્શન કરતા જ પશ્ચિંકે એક જાણી ગીસ નાખી લીધી।

આટલા બધા જીવનના ડુખ! મૃત્યુમાં ડુખ!
પરહોડે ડુખ!!!

અરે! કેના પાપે।

પાપના જ પાપે ને ?

મનથી, વાણીથી, કે કાયાથી એવી જે ડોઠ વૃત્તિ-
પ્રવૃત્તિ સેવાય જેના દ્વારા આત્માની શુદ્ધિ હણાય તે બધા
ય પાપ હાય! આવા તો મે કેટલા પાપો આ જન્મે

જગતના તો જમે નાચીજ માનવો ! કયા અમાર
પુણ્ય ! દુઃખભિમિત ! વિનાશી ! અને મેળ વિનાના !

પુણ્ય તો પ્રભો ! આપનું જ કહેવાય. સર્વોત્કૃષ્ટ
પુણ્ય સંપત્તિ આપને મળી અને એને ય હાલ મારી
દેવાની સ્વસ્થાશ્વાત્મક તાકાત પણ આપ જ પામ્યા ! અમારા
પુણ્યે અમને સુહામ બનાવ્યા ! આપે પુણ્યની છાતી ઉપર
ચઢી બેસવાનું પ્રકૃષ્ટ સામર્થ્ય પ્રાપ્ત કર્યું

દેવો પણ આપની તહેનાતમાં રહ્યા ! જન્મતાની સાથે
જ મુક્તિપેક કરવા દોડી આવ્યા ! છતાં ય આપના રાગાદિ
વૃદ્ધિગત તો ન જ થયા સિદ્ધતા, આપે તેમને સવ થા બાળી
નાખ્યા. દેવ બળ્યો, રાગ બળ્યો, મોઢું પણ બળી મૂક્યો

દેવાગ્રિદેવ ! આપ તો અમારા માટે ચિન્તામણિ
રત્નસ્વરૂપ પણ કયા રહ્યા ! એ રત્ન બિચારૂ તો વિચાર્યું
જ બહો આપને કરેલો નમસ્કાર તો અમારી કલ્પના ય ન
પહેચે એટલા પુણ્યનો ખતરો કરી દે

એ નાથ ! પછી હું શા માટે આપના શરણે
ન આવું !

જ્ઞાનકની વાત તો એ છે કે અચિન્ત્ય સમૃદ્ધિના
ખડકલાના સ્વામીને આપ જગતમાં પૂજવા ન દો. એને
તારો જ અવસાજરમા આપ નાવડી બનીને રહેા અને
આપને—એ નાવડને જાણી કે અમારો બેઠો પાર !

માટે જ મારા નાથ ! આ જગતમાં આપ જ અમારું
શરણ છો. આપ અમારું શરણ જ છે સર્વનું હિત કરનારા
એક સર્વ હિતોને કરનારા છો.

આપનો આશ્રિત છુવે, અને આપ એને છવન
છવવાની એવી રીત બતાડો કે બેથી બીજા સર્વ છવે!
પણ આપના આશ્રિતથી લયમુક્ત બનીને છવન પામે કોણ
છે બીજો આવો સર્વરક્ષક જગતમા ? મિત્રને જ નહિ,
બકેતને જ નહિ, સહુને શત્રુ બનનારને ય છિપેશા કર-
નારને ય છવાડે ! એતુ હિત કરે અને કરાવે !

હે અરિહત બગવતો આપ જ મારુ શરણુ બની
રહો.

સિદ્ધ શરણુ^૧ -

હુવના તારાની જેમ મુક્તિપુરીમા સદેવ સ્થિર અવસ્થાન
પામેલા, મારા માર્ગદર્શક હે સિદ્ધબગવતો ! હુ આપના
શરણુ છુ

અરિહત બગવત કરતા આપની વળી કેટલીક
વિશેષતાઓ છે આપને તો એક વાર પણ ઘડપણુ અને
મરણુ ન રહ્યા આપે એ બે ય નો કાયમ માટે ખ્યામો
ચોલાવી હીધો.

અધાતી કર્મોતુ પણ છવન આપનામા મને એવા ય
નથી મળતુ

શરીરભારી અરિહ તહેવને 'આશ્રય' રૂપે પણ શારીરિક.

૧ તદા પઠીબજ્રમરણા, અવેશક્રમ્મકલંકા, પળટુવાચાદા,
કેશલનાણદંસણા, સિદ્ધિપુરનિવાસી, નિરુવમસુદસંગયા,
સવ્વદા કવચિલ્લા સિદ્ધા શરણ !

આપિ કલ્પ્યમાય જ્યારે અશરીરી આપને તો એ વાતની
જરાય શક્યતા જ નહિ !

આપના કેવળજ્ઞાન અને કેવળજ્ઞાન ગુણોના
પ્રગટીકરણ સાથે કેમનું લેશ પણ સાદ્વચય જ નહિ

આપ તો મુક્તિપુરીના નિવાસી ! મારે જ કેવળ
ક્ષેત્રની બહાર નીકળી જએલા અને ત આત્મસુખના સ્વામી
બન્યા !

અણાતીકર્મોના નાશનું કાચ પણ આપને બાંધે ન
રહ્યું ! આપ સવમા કૃતકૃત્ય બની ગયા !

અશિક્ત સત્યવે મને માત્ર દેખાડ્યો અને આપના
અવિનાશીભાવે મને એ માત્ર ઉપર હોતી જ્ઞાની પ્રત્યક્ષ
તાત્કાલ બહી. અશિક્તે દેખાડ્યો મુક્તિનો ભાવ પણ એ
સસારભાવ જેવો જ વહાલી હોત તો તેને મારે,
પ્રથમ કશ્ચની ભાવના પણ મન કેમ સેવત ?

સગુણ બ્રહ્મસ્વરૂપ અશિક્ત દેવો !

નિગુણ બ્રહ્મસ્વરૂપ સિદ્ધભગવતો ! આપના શરણે
મને સદા બની રહે

શામુ-શરણુ !

અશિક્તભગવતની ગેરહાજરીમા તેઓના પ્રતિ-
નિધિશા કે આશાય સત્યવેતો !

૧ તદ્વા પસ તર્ગમીતાસયા સાબજ્જગાગવિરયા વંચચિદ્રાયા
રજાળગા પગોજધારનિરયા પઠમાદ નિર્વંમજા જ્ઞાજ્ઞાપણ
સગયા વિમુજ્જમાણમાયા સાદુ સરણ ! -

આચાર્યસગવ તના મન્ત્રીયા હે ઉપાધ્યાયસગવ તો !
સાધનાના પથે સફળ પ્રયાણ કરતા હે સાધક મુનિવરો !

—હે સર્વ સાધુ સગવ તો ! હું આપના મગજમય
શરણા સ્વીકાર છું ।

જગતમા ક્યાય ચોખ્ખો ન જડે એવો પ્રશાન્ત અને
ગભીર આપનો ચિત્તપરિણામ છે જાણે કે આપ જીવ ત
સાગર સ્વરૂપ છે ।

સર્વ શાશ્વત-નરસા સુયોગેમા આપની એ ચિત્તશાન્તિ
કદી ન હવાતી નથી, આપનું એ મેઘોપમેય ગાશીર્થ કદી
ટકવાતું નથી

આપ અગાર મટીને અણુગાર બન્યા જેણે ઘર
મૂક્યું તેણે ઓ, સ પત્તિ આદિ સર્વળ મૂક્યાનું નક્કી જ
પ્રદીપ્ય ! આપે સર્વ પાપવ્યાપારો ઉપર ચોકડી મારી દીધી !
નિ જીવેના જીવન લીધા વિના સુખ મળે શી રીતે ?
માર્ગી અમારી અનાદિમદ્મૂલ કલ્પનાને આપની નિરવદ્ય
જીવનચર્યાએ જાણે લથાનકે તમાથ મારી દીધી છે ।

પ સાચારના તો આપ માત્ર બાણુકાર નથી, એના પાલક
પણ છે ! કયા અમારું અનાચારોથી જિજ્ઞાસુ જગત ! અને
કયા આપનું આચાર-પરિશુદ્ધ જીવન ! એ તો જાણે ઠીક !
પણ સદાચારી જીવનની સિદ્ધિ પામીને આપ તો અમારા
જેવા હીનભાગીના ઉપકારમા રાત ને દિવસ રમમાણુ રહો
છો ! અમારા હિતની વિ તા આપ કરો છો । અમારી ઉપરની
તિ પ્ર પ

અમારુ કુટુંબ આપની આજેના કેટલીય વાર આમુ લાવી
 દે છે ! જ્યાં સુગે રજાઈ જએલા અમારા ચૈતન્યને એકને
 આપનુ અતર જલી થિઠે છે !

સવની ખિતા કરનાર આપનુ પુણ્ય વધે તમા શી
 નવાઈ ! પણ નવાઈ એ વાતની જરૂર થાય છે કે સદુન્ન
 માનપાત અને સર્વપ્રકારના સત્કાર સુ માનને પામવા છતાં
 આપ જલકમલવત્ નિર્દોષ રહી શકો છો !

આકાશને એ કાઠવથી રંગી શકાય, પથ્થરોથી મારી
 શકાય, કે પુષ્પમાળા પહેરાવી શકાય તો જ આપના
 હૃદયને માન-સન્માનના રત્ન બદાવી શકાય !

સાધુતાના હૃદયની ને બાહર આપ પામ્યા એને
 કાળે કાલે ક્યાં ચ ન લાગી જાય એની કાજલ પણ
 કેટલી કરે છે ! એ બાહરને એવી ને એવી કિલ્લી
 રાખવી હૃદયના છેલ્લા આસ સુધી... એ તો સાચે
 જ આકાશ જેલ કરતાં જ એ વધુ કઠિન સાધના છે
 પરન્તુ ભગવાન અસ્થિતિ તરેવો ઉપરની આપની આકાંક્ષ
 અસ્થિતિએ આપનામા એ વાકાવ જન્માવી રીધો છે આપ
 એના બધે સદાય ધ્યાનસ્થ અને સ્વાધ્યાયસ્થ રહો છે.
 આપની એ કિલ્લેબંધી સાચે જ અલેલ છે કાળા કાપની
 કલ્પનાનો પદ્મચો પલ્લુ જાલી શક્ય જ નથી.

તેમણે હૃદયની બારે બાજુ ખાલી મજબૂત તાકા
 બંધી કરી લીધી હોય તેએના અવરમા વિશુદ્ધિમાવેનો
 આગ્રહ દિસાળે તો જ ને !

એ સાધુ ભગવ તો ! જગતના છવોની એ સ્વાર્થપ્રપ-
ચકરી દુનિયાની સઘળી કારવાહીનું આપની દુનિયામાં તો
સંપૂર્ણ ગોપાસન થઈ ગયું છે !

આપને ગરણે આવી ગયેલો આ પથિક માણે તો
અભૂતપૂર્વ જ્ઞાન દે અનુભવે છે આ પળે ન સાગના મરોગ્ય
ભાગ્યનો સ્વામી બન્યાની કહપનાએ એ નાચી બેઠે છે
આપનું આ શરણુ માટે મદા માટેનું બની રહ્યું

ધર્મશરણુ ! —

એ ધર્મમાતા ! તારી ગેહમાં આ બાળ સદા
માટે લપાઈ રહેવાની ધન્યતા પામે છે

બનતાન ત અરિહંતોની, સિદ્ધભગવતોની અને
સર્વસાધુભગવતોની તું જનેતા ! તારા કારણે જ તે બધા
પૂજયા ! દેવ-દાનવ અને માનવોએ તારી પૂજા કરી !
દેવેન્દ્રો અને અકેવર્તીઓ પણ તને નમ્યા !

શાયી વાડુ ? સમજાયું મમત્ર વિશ્વ ઉપર જેતું
સામ્રાજ્ય અબાધિત રહ્યું છે તે મોહગજને તું મહાત કરી
દે છે મોહરાજ બે તમે કોઈને, તો તને જ બે હરે
કોઈથી, તો તો વાસથી જ એનો પ્રાણ બે કોઈ લઈ
શકે તેમ હોય તો, તું જ

(૨) તદા સુરાસુરમણુગ્રપૂરમો, મોહતિમિરસુમાલી, રાગદોસ-
વિસપરમવતો, દેવસયલકલ્પાણાનં, કમ્પવણવિદ્યવતુ,
સાદગો સિદ્ધમાયસ્ત, કેવલિષ્ણજતો ધમ્મો જાવજીવ મે
મગવ કરણ !

જ્યાં પિતા મોહના કુપચા લીધી જાય, જ્યાં જોની
જ સ્થિતિ આવી દયામણી બની જાય તો જોના દીકરા-રામ
અને દ્રેષ-ની તો વાત જ શી કરવી ?

જો. ધર્મમાતા ! તારા આગમનમાત્રથી શા પ્રદિશાવે
નમજળ પડે છે કે તરત જ સકલ કલ્યાણોની મંજળ પર
પરા આત્મામાં સુજન પામી છે

કમવનમાં લયાનકે હાવાનગ પ્રગટે છે અને બહુ
મોઘ કાળમાં જ જો વન બગીને આજ મર્ધ જાય છે
પછી ?

પછી આત્માનો > સિદ્ધત્વભાવ, જોનું જે સચ્ચિદાનંદ
સ્વરૂપ—તેનો આવિર્ભાવ મર્ધ જાય છે

મા તું આવી મા કરો જોની જાજ સુધી તારા
આ બાળને કથી ખબર ન હતી

આ તો અશ્વિત મનવ ત તારી જ્યોત્ષ્ણ કરાવી મારી
દષ્ટિમાં તને લાવી મૂકી ત્યારે જ હું મારી અરે !
અમારા સહુની સરની આ જોરવવતી માતાનું સ્વરૂપ
દશન પામી શક્યો.

ધર્મમાતાના જો મંજળશક્ત્યને હવે હું પામ્યો.
હું હવે જોઈ તમું પણ અર્ધાંશી આવા ખસવું નથી પછી
શગાદિ- શેદાજોનો મને તેશ પણ લય નહિ રહે રાજ
શેકના, મૃત્યુના કે દુઃખતિના પેલા કાળમુખા કુખો મારે
લમણે કહી નહિ બીકાય

અશ્વિતો ! માતૃ શરણ હો !

સિદ્ધભગવતો ! માતૃ શરણ હો !

સાધુભગવતો ! માતૃ શરણ હો !

ઠેવલિસાપિત ધર્મ માતૃ શરણ હો !

હા ! પરતાવો, વિપુલઝરણુ

હે શરણ લગવતો ! આપના શરણે રહીને હવે હું
સર્વ જીવો ઉપર મારા દ્વારા કરાએલા અપકારોની (કુપ્રતોષની)
નિંદા કરું છું ?

આ વખતે મેં મારા શિરે, મારા અંતરે, મારા રોમે રોમે
આપની પ્રતિમાનું સ્થાપન કર્યું છે આપની સાથે જ હું
એ અપકાર-સહજોની નિંદા કરું છું

અરિહંત લગવતો પ્રત્યે મેં કેવી આશાતનાઓ
કરી ? એમની કે એમની મૂર્તિની આશાતનાઓ કરી,
એમને અવલુંવાદ કર્યો, અનાદર કે અવિનય કર્યો, એમની
આજ્ઞાની હીલના કરી, એમના માર્ગનો વિરોધ કર્યો

સિદ્ધલગવતો પ્રત્યેની આશાતનામા-મેં તેમના અસ્તિ-
ત્વની શંકા કરી, એમના અનંતસુખની કલ્પનાની ઠેકઠી
ઉઠાવી ! ધૌદ્વજલિંગ સયોગ વિનાના એ અનંત સુખની
વાતોમા શંકા કરી

(૧) સરણમુચયથો અ પર્યાસિ મરિહામિ દુષ્કરઃ ।

આચાર્યાદિ સાધુ જગવતો તથા સાધ્વીજી મહારાજોની
તબના દીક્ષના નિતા વગેરે આશાવનાઓ કરી

બીજા પણ ધર્મવિદ્યાના મારા પુરુષોરૂપે કે જેઓ
મારા માટે માનનીય અને પૂજનીય ગણાય તેમના પ્રત્યે પણ
ફુલ દિથી જે કાંઈ પણ વિચારું કે આચાર્ય

૨। મને જન્મકાલિના ઘણા ઉપકારી માતા પિતા,
તથા બધા મિત્ર વગેરે ઉપર જે કાંઈ વિસ્તારાદિ કર્યા

કેટલું થયું હતું ? કુમ્ભુતોનો તે આગર છઠકાયો કે
મારા અનંત સંસારમા

દુઃકમા જ હતું તે રત્નત્રયી સ્વરૂપ મોક્ષમાર્ગે રહેલા
હવે કે એ માર્ગે નહિ રહેલા હવે પ્રત્યે મેં કોઈપણ
પ્રકારનો અપકાર ક્યો હોય જરૂર ? એ માનના સાક્ષત્ભૂત
જડ પુસ્તકકાલિના પણ મેં ? કાંઈ આશાવનાદિ કર્યા હોય;
૨। એટલું જ શા માટે ? જે જડદ્રવ્યો એ મોક્ષમાર્ગના
સાક્ષત્ભૂત નથી એવા તરવાર વગેરે શસ્ત્રોના ઉપયોગની
પણ થોડા વિધિઓ વગેરે ન જાળવીને એનો ઉપયોગ
વગેરે ક્યો ? હોર તે તે મેં જડપ્રત્યેનો મારો અપકાર
જ છે ને ?

(૧) જળેષુ વરદૃષ્ટેષુ વા સિંચેષુ વા માપરિષ્ણુ વા,
ઠવરસાણ્ણુ વા માદ્રુષુ વા માદ્રુષીણુ વા ઘમ્મેષુ વા ઘમ્મ-
દ્વાલેષુ માર્ગવિગ્ઢેષુ, પૂર્ણાણ્ણેષુ મદા માર્ગેષુ વા, પિર્ણેષુ વા,
વપ્પેષુ વા મિત્તેષુ વા રુચવારીણુ વા ધોદ્દેષુ વા મીષેષુ
તરગાદિણુ અમમ્મગાદિણુ, મમ્મસારાદેણુ અમમ્મસારાદેણુ

ચપ્પુથી ચેન્સીલ છેલવામા ચપ્પુનો ચોચ ઉપયોગ કરીને ચપ્પુનું બહુમાન સાચવ્યું । પણ જો ચપ્પુથી આગળી છેલાર્દ બધ તો ? જગતમા એ ચપ્પુ જ વગોવાય ને ? શું એ જડદ્રવ્ય ઉપરનો ચેતનનો અપકાર નથી ?

ચેતનના અવિધિ-પરિભોગથી બિચાર જડ ઉપર ફેટકો અપકાર થઈ બધ છે ।

આવા તો એ ફેટલાય જડ દ્રવ્યોના સબધમા કુતૂહલો સેવ્યા

રત્નત્રયીના માર્ગે વહેલાઓની જેમ અમાર્ગે રહેલા છવો સહે બહુમાન્ય ન હોય, તો પણ ધિક્કાર કરવા ચોચ પણ નથી જ જો જ રીતે અમાર્ગસાધનો પણ અપકાર તો નથી જ છતા આ બધા ચ ઉપર એ જે કાઈ અનિચ્છનીય વર્ત્યા કેયો, જે કોઈ પાપતુબથી પાપકર્મનો બધ કર્યો સહે તે પાપકર્મ સૂક્ષ્મ હોય તો ચ શુ ? માત્ર મનથી જ સેવ્યુ હોય તો ચ શુ ? બલે કયું, કરાવ્યુ ન હોય અને માત્ર અતુભાસુ હોય । તો ચ શુ ?

(૧) જ કિંચિ વિતરમાયરિચં અણાપરિચ્છ અણિચ્છિ-
અથ્વા પાવ પાવાનુવચિ, સુદુમ્મ વા સાયર વા મ્પેળ વા
વાયાપ વા કાણ વા, કય વા કારાવિચં વા અણુમોદચ વા,
રાગેણ વા દોસેણ વા મોહેણ વા, રચ્ચ વા જમ્મે જમ્મતરે
હુ વા, ગરહિસમેચ, દુક્કહમેચ, સચ્છિમન્વમેચ, વિશાણિમં
મપ કલ્લણમિત્તશુરુમવતવયણાઓ પચમેચ તિ રોદચં
સહાપ

જમે તેવડુ અણુ-પરમાણુ જેટલું પણ જો પાપ
જગ, દેવ કે મોહથી-જમે તે રીતે સેન્ધુ કોય,

આ જ મર્મા કે કોઈ પણ જ માન્તરમા... પણ જો
પાપ અવરત નિન્દ છે જો અવરત દુષ્ટ છે, બેને મારા
આત્મપ્રદોશમાથી અવરત દે હી રેવું ભેઈજો.

અસ્થિત સગવડની પ્રતિષેધી ક્રમ્યાણુમિત્રગુહાજન
વતો દ્વારા મને બણવા મળેલી વાતેથી આટલું તો મને
સુપેરે સમજાઈ ગયું છે મારા અવસ્થા ઈતિહાસ સાથે
મને જો વાત ખૂબ ડુઝી ગઈ છે.

માટે જ અસ્થિત સગવડો અને સિદ્ધ સગવડોની
સાથે' હું મારા સવ દુષ્ટોની નિંદા કરું છું હું મારા
અવરતો જો વાત ફરી ફરીને સ્વીકારું છું કે જો પાપો
પાપ જ છે જો દુષ્ટો દુષ્ટો જ છે મારા સર્વોત્તમ
પ્રદોશમાથી તમથી મૂકવા જેવા જો કચરાઓ છે.

આથી જ હું પુનઃ પુનઃ કહું છું

“મારા જો પાપો મિથ્યા થાઓ મિથ્યા થાઓ મિથ્યા
થાઓ.

હે શશ્વત સગવડો! મારા સવમજલા વિરેચનદ્વારા
હે ઠડુલાસાગર પૂજનીય સગવડો! હું આપને પ્રાર્થું છું કે
મારી આ દુષ્ટગર્હી માત્ર શાળિદ ન બનજો પણ સત્યમયી

(૧) અર્પિતસિદ્ધસમર્પકં ગરહામિ અહમિર્ષં દુષ્ટરમેષં
અગ્નિયન્નમેષં इत्य मिच्छामિ દુષ્ટં મિચ્છામિ દુષ્ટર,
મિચ્છામિ દુષ્ટં ।

બનજે ! મારા મારા રોમરોમમાથી એ ગહર્ડા પ્રગટ થજે !
અશ્રુબિદુઓથી એ પ્રગટ થજે !

એટલું જ નહિ પણ ફરી એ દુષ્ટતો મારા જીવનમા
કદી ન ઉદ્ભવે, એવું મારામા સામર્થ્ય પ્રગટ થજે

મને તો હવે ભૂતકાલીન દુષ્ટતોનો નાશ થાય અને
ભવિષ્યકાલીન દુષ્ટતોની ઉત્પત્તિ જ ન થાય એ પ્રિય છે

હે દેવાધિદેવ અરિહંતો !

હે કલ્યાણુભિન્ન ગુરુભગવ તો !

હું આપની પાસે એવી કિંતુશિક્ષાને ધમ્મિહુ છું

દુષ્ટતગહર્ડાના એ મારા વડલાનું બીજ તો આપની
કિંતુશિક્ષામા જ પડ્યું છે એ વાતથી હું જરાય અનુભુ
નથી

મારી આ નાશ-અનુત્પત્તિની (ભૂતકાલીન દુષ્ટતો-
ના નાશ અને ભાવી દુષ્ટતોની અનુત્પત્તિની) બેલકી અતૂટ
રહી જાય, શાશ્વત બની રહે તે માટે હે શરણ ભગવ તો !
હું આપનો સ પર્ક સદા માટે જરૂરી સમસ્તુ છું આપ સદા
મારા સ્વામી બની રહેા, હું સદાનો આપનો અર્હંકરો હાસ

(૧) હોઝ મે વસા સમ્મ ગરિદા, હોઝ મે સકરણ
નિપમો, વહુમય મમેવતિ ।

(૨) રચ્છામિ અણુસહિ અરિહતાણ મગ્ગતાણ, શુરુણ
કહ્લાણમિત્તાણ તિ । હોઝ મે પર્ણહિ સંજોગો, હોઝ મે વસા
સુપત્થણા, હોઝ મે દિય વહુમાણો હોઝ મે દમો મુક્કલ્લબીય
તિ ।

બની રહું સ્વામી-સેવકભાવના એ સુયોગમા જ મારા
શુભસ્વાયોની સિદ્ધિઓ પામવાની છે

ભગવતો! હું બહુ જુ કે આપ પૂજ્યોની કૃપાથી
જ મારા જીવનમા બળેલો પાપ-તિરસ્કારભાવ જીવતો રહી
શકશે. આ વિષયમા મારું સમિક્ષ્ય જરા જ બર આવી
શકે તેમ નથી, માટે આપના સુયોગની મારી આ પ્રાથના
માત્ર ન બનતાં એ સુપ્રાથના બની રહે, મારા બહુમાન
ભાવવાળી બની રહે. જેથી મને આપ પૂજ્યોની કૃપા
અવશ્ય પ્રાપ્ત થાય.

મારી આ સુપ્રાથનાના સાત્તાત્મકબળથી મારા
આત્મામાથી મિથ્યાક્રમેના વિનાશ થયો. મારી બદ્ધમનુષ્ઠિ
મુદર બને. એમા મેલણુ મુદર બીજ પડી બને.

કમળ દુષ્કમના થોડે હું સતીમા ફરી મિથ્યાન્યકારમા
ફેકાઈ જઈશ તો જ મારું એ મેલણીજ સુવલ્લખ તુલ્ય
હોય તો ફરી પ્રકાશમા જાવી જતાં મને વારતકિ જ લાગે.

સેનાનો ઘટ ભાગી બચ તો જ બેન્યાં મૂલ્ય તો પૂરા
જ આવે ને ?

બસ બસ હવે મારે બીજી કંઈ જ બોધવું નથી.
હું તો બેનુ જ છું જુ કે મને ચરણપોના દાસ બનવાનું
સદાનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થાશે. એમની આજ્ઞાને જીવનમાં
પામવાની લાપકાત મને પ્રાપ્ત થાશે.

બસ લાપકાત આવતા જ હું એ આજ્ઞાઓનું જ

છવન બનાવીશ ચરે । નિરતિચાર-નિષ્કલક છવનની
કામનાઓ સેવતા મેવતા એકલી એ કામનાને પણ પૂર્ણ
કરીશ ? મોક્ષમળો કે ન મળે । જગતનો સ્વામી બનુ કે
ન બનુ મારે તો જગતસ્વામીના હાથ બનવું છે । ”

હુકૃતમહોના હુ ખાશુ શરણસાગર તોના હાસત્વ
પામવાના સૌભાગ્યની કલ્પનાના હર્ષાશુ પશિકની બેય આપો
માથી હહહહ વહી રહ્યા હતા અશુભલથી પ્રક્ષાલ પામતો
એને । આત્મા કેટકેટલા હુકૃતોના મળ ધોતો હશે એ તો
જગવાન સીમ ધર જ બાણે ।

(૧) પત્તેસુ પપ્પસુ અહ સેવારિદે સિયા, આળારિદે
સિયા, પશિવલિજુતે સિયા, નિરદબારપારમે સિયા ।

જની રહુ સ્વામી-સેવકભાવના એ સુયોગમાં જ મારા
શુભશ્રવણોની સિદ્ધિએ પાગસ્વાની છે

જાણતો! હું બધું છું કે જાપ પૂજ્યોની કૃપાથી
જ મારા જીવનમાં બહેલો પાપ વિરસ્તારભાવ જાય છે. રહી
શક્યો જા વિષયમાં મારું સામર્થ્ય કરાવે બર જાણી
શકે તેમ નથી, માટે જાપના સુયોગની મારી જા પ્રાથના
માત્ર ન જનવા એ સુપ્રાથના જની રહે. મારા બહુમાન
ભાવવાળી જની રહે. જેથી મને જાપ પૂજ્યોની કૃપા
જવસ્થા પ્રાપ્ત થાય.

મારી જા સુપ્રાથનાના ભાવત્ક્રમજથી મારા
જાતમામાંથી મિથ્યાક્રમેણા વિનાશ થાયો. મારી જાતમામાંથી
સુદર જને. એમાં મોક્ષનું સુદર બીજ પડી જાયો.

કદાચ કદાચ ના થોએ હું ભાગીમાં ફરી મિથ્યાન્યકારમાં
ફેંકાઈ જઈશ તો જ મારું એ મોક્ષબીજ સુવર્ણવૃક્ષ તુલ્ય
હશે તે. ફરી પ્રકાશમાં જાણી જતા મને વાર નહિ જ હાજે.

સેજાને બર જાણી જાય તો જ જોના મૂલ્ય તે. પૂરા
જ જાવે ને ?

જલ જલ હવે મારે બીજું કંઈ જ જોઈતું નથી
હું તો જોઈશું જઈશું છું કે મને શરણેનાદાસ જનવાનું
સહનું સૌભાગ્ય પ્રાપ્ત થાયે. જોમની જાનાને જીવનમાં
પામવાની લામકાલ મને પ્રાપ્ત થાયે.

જલ લામકાલ જાવતા જ હું એ જાણાજોનું જ

હવન ખતાવીશ અરે ! નિરતિયાર-નિષ્કલક હવનની
કામનાઓ મેવતા મેવતા એકઠી એ કામનાને પણ પૂર્ણ
કરીશ ? મોક્ષમળો કે ન મળો જગતનો સ્વામી જનુ કે
ન જનુ મારે તો જગત્સ્વામીના હાસ જનવુ છે ! ”

હુબૃતગર્હાના હુ ખાશુ શરણસગવતોના હાસત્વ
પામવાના સૌભાગ્યની કલ્પનાના હુર્ધાશુ પથિકની બેચ આખો
માથો ઢંઢંક વહી રહ્યા હતા અશુભલથી પ્રક્ષાલ પામતો
એનો આત્મા કેટકેટલા હુબૃતોના મળ ધોતો હશે એ તો
સગવાન સીમધર જ જાણે !

(૧) પત્તેસુ વપસુ અહ સેવારિદે સિયા, આળારિદે
સિયા, પશ્વિત્તિજ્જતે સિયા, નિરદ્યારપારમે સિયા ।

હું તો ગુણીજનના ગુણ ગાઉં

ભાવભીના અતરથી થતુ યશ્વમન અને દુઃખ
ગાહો કરીને પછી પધીકે આગળ ચલાવ્યુ છે યશ્વમ ભગવતો !
આપના યશ્વે રહેલો હું હવે સુદૃતાનુભેદન કરું છું

આપ પૂજ્યો આશ આપમાના-ભાવશેખના ચિહ્નિયકે
વેલો છે. મને ભાવ આશાએ બક્ષવા માટે આપે સદુ પ્રથમ મલ
વિગમની - દેવને દૂર કરવાની-ક્રિયા કરી. આશ પાપોનો
પ્રતિષ્ઠાત કમો. હવે આપ મને બોવધ આપો ! હું ભાવમા
વિરતિગુણના બીજનુ આધાર કરું

વેદના યશ્વ વિના આશ ન ન જ મળે.

પ્રથમ તો મલને દૂર કરવો જ રહ્યો.

પછી શક્તિમદ્દ રસાયણ દેવુ જ રહ્યું

દુઃખનોની ગાહોથી આશ પાપોનો પ્રતિષ્ઠાત થયે. હવે

(૧) સંવિગ્નો ગદ્દાસત્વીય સેવેમિ સુકદ્ધ ।

સુકૃતાનુભોક્તાથી હું બુદ્ધિબોધાન કરવા ઇચ્છુ છું હું
બાહ્ય છે કે સુકૃત તથા જાતના છે કરવારૂપ, કરાવવારૂપ
અને અનુભોક્તારૂપ પ્રથમના એ પ્રકારના સુકૃતો તો હું
કેટલા સેવી શકું ? બહુ જ મોડા મારે તો સર્વ જગતના
સર્વ સુકૃતોની અનુભોક્તા સ્વરૂપ સુકૃતનું આનેવન
કરવું છે

એક અનુભોક્તાસ્વરૂપ સુકૃત જ એવું છે કે જેનું
આયમન માત્ર ન કોણ, એ તો પૂટડે પૂટડે ગટગટાવાય !

જાઓ છુ ઘણો મોડો ! અને હવે સુકૃતાસેવનની શુભ
પણ કાળી છે કારમી ! પૂટ પૂટ પીધા વિના ચેન પડે તેવું
નથી માટે જ હાલ તો મારે અનુભોક્તાત્મક સુકૃતનું
જ શરણું લે ! જરૂર મારી સહિતની ઉપેક્ષા તો હું
નહિ જ કરું શક્ય એટલું કરવારૂપ અને કરાવવારૂપ
સુકૃત પણ જરૂર સેવીશ, પણ બનાય તો કરોડપતિ જ
ખની જવાની એ સેવનની અભિલાષા છે એક દિવસમા !
ના એક જ સમુમા !

આખો મી ચીને અતીત, અનાયત અને વર્તમાન-
કાળના અનંત પટ ઉપર નજર નાખુ છું તો, અધધધ
કેટલાય સુકૃતો કરવારૂપ, કરાવવારૂપ અને અનુભોક્તારૂપે
મારી નજરે ચડી જાય છે ! આટલા બધા સુકૃતોને તો
હું ક્યારે ચ ન કરી શકું, ન તો ક્યારે ચ કરાવી શકું
અનુભોક્તા વિના, બીજી કોઈ પણ રીતે સર્વ સુકૃતોની
સ્પર્શના શી રીતે કરવી ? જલે મારે તો વિમુક્ત જારનો

વિશદ જગ્યાદીને અનુભૂતનાત્મકસુદૃઢ સેવીને સવસુદૃઢો
સ્પર્શક જતા હોય તો તે જ આશપના સિદ્ધાવધ છે

આ જુઓ. અરિહતભગવતો ! કેટલા એમના
સુદૃઢો ! કેવી મ ગુણમયતા એ દરેકમા ખીચોખીચ ભરેલી છે !

ચોર સાધના અમત્તસયમ, ઉભવિહાર પ્રચક
રાય, ઉત્કૃષ્ટ ત્યાગ, ઉપસર્ગોની કાલીક ઝહીઓ વચ્ચે પણ
અપૂર્વચિત્તમસજતા, અવિચલિત ધ્યાનયોગ કુખમય
પાપમય સસારની બીંધે જકકાએલા સવલવે પ્રત્યેની
કડુણા તીવ્ર સ્થાપના સર્વવિરત્સાદિધર્મોનું જ્ઞાન અત્મા
યોગ્યરૂપેથી યોગનિર્દોષ અને મોક્ષ

એક જ અરિહત ભાવતાના ખાવા અનંત સુદૃઢો !
અનંતાનંત અરિહતોના અનંતાનંત સુદૃઢો ! એ સવની
હું ભાવભરી અનુભૂતના કડુ છું !

ક્યાં એ અનંત પરાશ્રમૂર્તિઓના પરાશ્રમ જ
પરિણુમી જવાના ભવભાવવાળી સ્વાસ્થ્યક્ષિત પણ સાધ
નાઓ ! ક્યાં અમે ? સ્વાર્થાધતાથી ચક્રવૂર લવનના
સ્વામીઓ !

હે સિદ્ધભગવતો ! આપના અનંત સુદૃઢોની હું દારિદ્ર
અનુભૂતના કડુ છું આપનું અશરીરિત્વ અવિનાશિત્વ
અને અકમલ્ય તો વારંવાર અમારી આંખે જોડીને વળગે છે

આપની અનંતસ્થિતિ આપનું અનંત મુખ
અકલકસ્વરૂપ, અનંત રત્નત્રયી વગેરે કેટલા સુદૃઢોને માત્ર

કરુ ? પ્રશ્નો ! આપનામા જે અત્યંત ત સુકૃતો છે તે સર્વની-સર્વ સિદ્ધોના તેવા સર્વ સુકૃતોની હું અનુમોદના કરુ છું ? એ અનુમોદનારૂપ મારી સુકૃતાસેવના મને સિદ્ધ પદ આપે એમ ઇચ્છુ છું !

અસિદ્ધ દશાએ જન્માવેલા મારા અવશુભોને જ્યારે હું જોઉં છું ત્યારે તો મને મારી જાત ઉપર ધિક્કાર વહુટી જાય છે પ્રશ્નો ! હું તો ચરીરના કાશમા રાગવાળો, વિનાશીના ભારે પ્રેમવાળો, કર્મના તોફાનમા મોજ માનનારો હોખાઉ છું મને તો કશી સૂઝ પશુ નથી એ મારી અનાદિ અસિદ્ધતા ઉપર !

પ્રશ્નો ! જે અસિદ્ધતા મારાથી છૂટી જતી નથી તેને આપે તો સર્વાત્મપ્રદેશોથી રૂબરૂ હીમી છે ! કમાવ કરી છે મારા નાથ !

હે ત્રિકાળવર્તી સર્વ આચાર્ય ભગવતોરે ! આપને હું અતરથી વહના કરુ છું ! જ્યારે મેં આપના પાચાર જાણ્યા, જાણ્યું એવાના ઉદ્ધારમા જ પરિણમતી ધર્મદેશના જાણી, એ કાળે ધીખતી ધરા ઉપર થતા કઠોર વિદ્યાર જેવા, શુદ્ધ પામવા માટેની ઉત્કટ અભિલાષાને સિદ્ધ કરવા માટે જરૂરી જિનાસાની વક્ષાદારી જાણી હું તો ત્યારથી જ સ્થાપ્ય થઈ ગયો છું

કયા મારી અનાચારના પાયા ઉપર જ બિલેલી છુવન

(૧) સન્નેસિ સિદ્ધાર્થ સિદ્ધમાવ !

(૨) સન્નેસિ આચર્યાણ આચાર !

પદ્ધતિ । અને કયા સહાધ્યારના રસથી રસાન્નેષુ આપનું
સુવિશુદ્ધ સ્વમ્ભ ।

જાણા અન તત્તુષ્ણી અન તાન ત-સવ-આત્માય
ભગવતોના સર્વ ગુણોની હું અતરની અનુભવના કરું
હું કેમકે મને કહે જો જ બધું જાય છે

અવલ સસારીને સસાર ભાવો જમી છે માટે તેની
તે અનુભવના કરે છે હું તો કહે પ્રમત્તિ કદર પદ્મપત્ની
બન્ધો હું માટે તેની જ અનુભવના માટે કલ વ્યક્તિ બની
રહે ને ?

હે ઉપાધ્યાયભગવતો ! આપના ય અન તત્તુષ્ણો !
આપની પદ્માધ્યાર ચારિત્રા તો અદ્ભુત છે જ ! પણ
પૂજનીય આધ્યાયભગવતોએ જેમને જળતા જળતા સસાર
રેષી ઉઠાવ્યા, જો બધા જ સાધુઓને સ્વાધ્યાયધ્યાનના,
તપ જપના, લિષ્ટા-શિષ્ટાના અગણિત પાંદાઓથી સુચો-
ક્તિ સ્વમ્ભ વડલાની ચેતુર છાંચી તમે લાવીને જેમનો
સમગ્ર સસાર ભુલાવી દેવાનું સુકૃત તો જોઈ જ અદ્ભુત
છે હો !

અમારી જ મહારી માતા અમારૂં જે પાતન-પાપ
—સવધન કરે છે તે બધું જ આપની કાળજી પાસે તો
સાવ જ ચામત્તુ બની જાય છે ! જાણા આપના અન ત
સુકૃતોને હું મારા હૃદયથી સ્પર્શુ છું

પૂજનીય સાધુ શાસ્ત્રી તો ? આપના કઠોર ત્યાગ તપ-
ના જીવનની તો વાત જગજગદેર છે પરંતુ મારી નજરમાં
તો ખાત કરીને આપણુ સુરુપારતન્ત્ર-સુકૃત ચડી આવે
છે આપે સુરુકૃપાથી જ કઠોર સાધનાની સિદ્ધિ માની અને
એ કૃપા પામવા માટે જ આપે હિંદુ પારતન્ત્ર અપનાવી લીધુ

મારી સ્વચ્છન્દશ્રિયતાને બધારે હું નજરમાં લાવું છું
ત્યારે આપના એ વિશુદ્ધ પારતન્ત્રને મારુ અ તર કોટિ દોટી
વળતા કરે છે સુરુપારતન્ત્ર પ્રચુપ્ત આપના અત્ત સુકૃતોની
અતુભેદતાનુ સુકૃતાસેવન મારે હૈયે સદૈવ રમતુ રહેા ।
હે દેવવિરતિધર ? શાવકો અને શાવિકઓ ! ન જૂદકે
સ સારવાસમાં રહેવા છતાં આપના જીવનમાં કેવો બિનાશ
પ્રેમ ! સ વમધર્મ નથી પમાતો એનો કેટલો શ્રાવ !

હિંદુ, જૂઠ, ચોરી વગેરે પાપો તરફ જ લાલ્ચી બધા
સર્જ્યોલી સ સાર-સામગ્રીઓમાં રહીને ય આપ શક્ય
એટલી બધુ તે પાપ-વિરતિને જીવનમાં અપનાવેા । કમાલ
કહેવાય ને ।

કયા મારા જૂઠ પ્રયત્નો ! કયા મારી વાસનાઓ !
“સ મારીને તો આવુ બધુ પાપ કરવુ જ પડેને ?” કયાં
મારા એવા જૂઠ - બધાવો અને કયા અપણુ સ વમ ધર્મની
વીર્ય લાલસાવાળુ મન ! તન ! અને જીવન !

(૧) સર્વેસિ સત્ત્વજ સાદુકિરિય ।

(૨) સર્વેસિ સાધનાજ મુખજસાદ્ગજોગો ।

તિ પ્ર ૧

આપના જો સર્વ સુહૃદોની હું સજ્જા અનુમોદના કરું છું”

હે સમ્યગ્દષ્ટિ દેવો ! દેવીઓ ! આપનો સ સાર ભોગમ્પુર
છતા જો અપરિહાય ભોગના વલોપાતના આપના સુહૃદને તો
માર્તી સુવ પ્રથમ વહના ! ઉત્કૃષ્ટ વૈભવોની દુનિયામાં રહેવા
છતા આપનું સમ્યગ્દશન જો દુનિયાને શૂં કરાવે મર્ત્યલોકની
માનુનીની મળમૂત્રથી ભગ્ની જાધિયારી ઠે/ઠીમાં નવ માસ
રહેવાની હવ્વલા કરાવે ! મર્ત્યલોકના માનવ તરીકેનો જન્મ
અભિલષાવે ! કેમ ! સચમ ધમ જાહી જ મળી શકે છે
મટેમ્તો !

પ્રત્યક્ષ ! દેવીભોજો પણ આપને જાકારા બન્યા !

ધિક્કાર હો અમને સ સાર રહીઆઓને ! કે જેઓ જો
દેવીભોજની પ્રાપ્તિ ખાવર તો જા મર્ત્યલોકમાં જાંપે માથે
હટકે છે ! સેવાળ ખાઈને છવે છે ! પચામિ તપ તપે છે !

તીથ કરજવતેના જ માનિયોની જીજવણી તેમની
ધમદશનાનું ઉત્કટકૃદે પ્રવણ ન હીત્યશદિ દ્વિપિની ચાત્ર,
સમ્યગ્દષ્ટિ આત્માઓને આપકાળાશિમાં સહાયકરણ વગેરે
વગેરે આપના ઠે/ઠા સુહૃદો સ્મરણમાં લાવુ ! જે/લા હોય
તે/લા મારે તો જો અન ત સુહૃદોને જાતસ્તી વહના !

હો મર્ત્યલોકના માનવો ! જો તિથ જોડના તિથ જો !
આપના પણ સમ્યગ્દશન જુણની અને જોના ચમકારામાં
પરિણમતા જિનસદ્ગત્યાદિ જુણોની હું શાવજારી અનુમોદના
કરું છું

ત્રણે ચ લુવનના સર્વ મોક્ષાભિલાષી છુવે^૧ આપના
 સર્વ સુદૃતોને હું નમસ્કાર કરૂં છું આપ જલે ગમે ત્યા
 હો, ગમે તે ધર્મના, પથના કે સપ્રદાયના હો ।
 જો આપના અતરે વાસ્તવિક 'મોક્ષભાવ' વસ્યો છે
 તો જો મોક્ષબુદ્ધિથી કરાના દયા-દાન આદિના મર્વે
 સુદૃતો મારા માટે અતુમોહનીય બની રહે છે રે !
 આપની સુમુખતા જ જો એવું મોટું સુદૃત છે કે તેની જ
 અતુમોહતા કરુ તો ચ મને તો ઘણો બધો લાભ છે

મોક્ષને પમાડનારો રત્નત્રયીનો યોગ, રત્નત્રયીને
 પમાડનારો સમ્યગ્દર્શનનો યોગ, જેમ અતુમોહનીય છે તેમ
 તે સમ્યગ્દર્શનનો સાધક માર્ગાનુસારી લુવનનો યોગ,
 અપુનર્બન્ધક અવસ્થાનો યોગ, આદિ ધાર્મિક અવસ્થાનો
 યોગ જો સર્વ પશુ એટલા જ અતુમોહનીય છે જો મોક્ષ
 અતુમોહ ! તો તેનું સાક્ષાત્ સાધન અતુમોહ ! તેના
 સાધનનું સાધન પણ અતુમોહ ! રે ! સાધનના સાધનનું ચ
 સાધન અતુમોહ ! જો સાધન-પર પરામા આવતું હોતરમું
 સાધન પણ અતુમોહ જ છે

મારે જો સર્વ યોગોની અતુમોહતા હો । હું જો
 સર્વયોગોને અતરથી નમું છું

હે સરસ્વતીજગતો ! અતુમોહતા તો મેં કરી । પણ
 હું ઈન્દ્ર છું કે મારી જો અતુમોહતા વિધિપૂર્વકની જ

(૧) સર્વેસિ ઓવાળ હોડકામાળ કલ્લાળાસયાળ
 મગ્ગસાદ્ધજોગો ।

બની રહે. જિનામગેમા જે જે વિધાનો છે તે બધા
ય પ્રત્યેનો કટ્ટર પક્ષપાત તો છેવટે અવશ્ય મારા અવરમ
બની રહે. હું તે બધી વિધિઓથી નિરપેક્ષ તો ન જ બની
રહું અન્યથા આ અનુભોક્તાનો હેરા પણુ અચ રહેતો નથી
બલે આજે હું કેઈ વિધિ અમલી બનાવી શક્યો. નથી
પણુ વિધિસાધિકતા' તો મારામા સદૈવ રહે. એમ અવરમી
અભિલેખ છે

એટલું જ કેમ ? મારી આ અનુભોક્તા હૃદયની
હજીવી ભૂમિઓવાળી જ ન બની રહેતા હૃદયની વિશુદ્ધતા
સાથે સુવાંચે આલિંગ્યોથી બની રહે.

વિશુદ્ધિ વિનાની અનુભોક્તા શા કામતી ?

પ્રયો ! આ અનુભોક્તા વાઝણી-કિંચાશૂન્ય રહે તે જ
હું ધરિછતો નથી. મારી તો એ પણ અભિલાષ છે કે મારી
એ અનુભોક્તા યથાશક્ત્ય કિંચામા પશ્ચિમી બાજે. હું એ
કરવા-કરાવવારૂપ સુદૃતોને કેમ ન સેવું ? સમ્યગ્દશનાદિ
સુદૃતોને હું હવનમા કેમ ન પામું ?

અને અતિથાશેની અશુદ્ધિથી ખરડાએલા સુદૃતો તો
મને મમે જ શાતા ? અજ્ઞાસકાળમાં બલે કદાચ તેમ બને
પણુ બનતે તો કાચરૂપે (કિંચા-કરણ-કારાપણરૂપે) પરિ

(૧) હોઝ મે પસા અનુભોક્તા સમ્મ ચિદ્વિપુલતા ।

(૨) સમ્મ સુચાસયા ।

(૩) સમ્મ પદિચસિરુયા ।

છુમી જનારી અનુમોદના સર્વદા શુદ્ધ બની રહેા નિરતિ-
ચાર બની રહેા” ।

આટલુ બોલીને પથિકે એકાએક અટકી ગયેા ।

શરણ્યોત્તુ શરણુ લઈને લકિત પ્રગટ કરનાર અને
સુર્વેશ્વેને નજરમા લઈને હુષ્કૃતગર્હા દ્વારા નિષેધમુખી
મૈત્રી પ્રગટ કરનાર તથા સુકૃતાનુમોદન દ્વારા વિષેયમુખી
મૈત્રી પ્રગટાવનાર પથિકે એકાએક કેમ મૌન થઈ ગયેા ?
કયા વિચારના ઊડાણમા ગરકાવ થઈ ગયેા ?

શુ હશે ?

શુ અનુમોદનમા આત્મા આપેક્ષતાની, અધ્યવસાય-
શુદ્ધિની, ક્રિયામા પરિણમવાની લાવનામયતાની અને
નિરતિચાર ક્રિયા પરિણમનની લાવના ન લાવી શકાય ?

શુ થયું હશે ?

[૧]

વિષકસ્યાવકારણમ્ ।

પચિકના ચિત્તમા જોકાજોકે ખળખળાટ લગ્યે મરે
હતો. જોના અરે જોકે મહાકાચ પ્રસે ભરડો લીધો હતો.

પણ જો સ્થિતિ લાગે સમય વાલી તરફે તેનું ઉત્થાન
કઈ રહ્યું હોય તેને ત્યાં બાકચ, અભ્યન્તર વિધોનુ છપ્પ
બહુ જ કષ્ટિતે હોય.

પચિકના મનનુ તરત સમાધાન થઈ જયુ

પણ હવે શું ?

વાત જોમ બની હતી કે પચિકે ઉત્કુષ્ટ અનુભવના
પ્રાર્થા; અનુભવના સર્વોચ્ચ લાવોથી ચાલિત માથે જોમ
ધમિયુ. પણ તેનુ અતર જોકાજોકે બોલી ઉઠયુ તારા
જેવા અભાગીઆને ત્યાં જાવ-સમ્રાત પધારશે જોમ તુ
ધારે છે ? જો મૂળ “રકને ત્યાં રાજા” અપને આવે
તા થ નસીબદાર !

અને - પચિકનુ અતર રૂ રુ થઈ મયુ શું માર?

અતુભોદના ઉચ્ચસ્વરૂપને નહિ પામી શકે? મારી એ ભાવ-
-અરિદતા હવે જ મને ફટકો મારશે ?

પણ

એકાએક બધું કોઈ એની વહારે ધાસુ । પેલી નિરાશાની
વાદળી એટલી જ ઝડપથી પલાયન થઈ ગઈ

એતુ અતર પુકારી બિંદુ

“એ તો તફાન સાચી વાત છે હું એકબે તો કાઈ જ
ન કરી શકું મારામા તે એવું કયું બળ જ છે? સ્વપુરુષાર્થ”
ઉપર તો હું જરા ય મુરતાક નથી ।

નાનકા નામથી તે કહી અરવલ્લીની ગિરિમાળા
લેદાતી હશે ?

અમચીથી તે કાઈ સમુદ્ર બિલેઆવાનેા છે ?

ના નહિ જ એમા કશું જ નવાઈભયું નથી એ
વાતથી તો હું સાવધાન છું પણ મારી પાસે મારા સરવય-
ભગવ તોતુ-દેવગુફતુ બળ છે । એ પૂજ્યોના પ્રભાવ ઉપર-
નો પૂર્ણ વિશ્વાસ જ મને આલુ પ્રાર્થવા માટે સાહસ બલો છે ?
કોઈ મને પૂછશેા મા કે, એ ‘પ્રભાવ’ શી રીતે અચિન્ત્ય છે

અરિદતાદિ ભગવતોના સ્વરૂપના અસ્તિત્વમા જ
એવી કોઈ તાકાત છે કે તે ધ્યાન ધરનારના ભાવદારિદ્રને તોડી
ફેડી ચીરી નાખે છે

હું જ મહુને પૂછું છું કે સૂર્યમા એવું તે શું છે

(૧) પરમશુણ્ણસમરિદતાઈ સામરથઓ ।

કે તે પ્રકાશ જાપે છે ? તેના જાગમનમાત્રથી વિભિર ચિરાઈ
જાય છે ?

અગ્નિમાં જોવું તે શું છે કે તેની પાસે જનારને તે
જીભા જાપે છે ? પાસે જનાર હાથે કે ન હાથે એ કશું
ય જોવાબલવણ વિના

અહીં એ ઠાઈ તક નથી એ માત્ર સૂચના કે
અગ્નિનો સ્વભાવ જ જણાવ છે તે। પૂર્વજગતે તેના મટે
ય તેવું જ છે

એ ઠાઈ પૂર્વજોનું જ્ઞાન ધરે તે સહુ સ્વયં અને
શાશ્વત્ત મુખ પામે તેના દ્રવ્ય ને ભાવદારિયો પણ અદોષ
ઈ જાય ત્તા કેઈ મારી ભક્તિથીના જ તરની અલ્પ કશિ
ભાષા નથી હોં ! જ્યાં તે છે શુદ્ધ સત્ય સમજવા ન
સમજવાની વાત આત્માની પાત્રતા ઉપર અવલંબે છે

કુવનો તારણો જ શું નાવિકને વિશ્વાસુચન નથી
કરતો ? કહેને નાવિકે જમી તેટલાં કહેણા મારે ભુદિ દોડાવે
પણ જોઈ નાવકી જ પાસની વચ્ચેથી પસાર થઈને હાથ
માર્ગે પહોંચી જાય જોમ્ય કુવનો તારો શું મંઈ જ નથી
કરતો ?

એ મંઈક કરે છે ..તે તેની મંઈક કરવાની વાતવનું
વધુ ન કરી દેખાડો એઈ ? તકથી એ વાતવ ત્રિદ કરી
આપો વાણ ?

પૂર્વજોની તારક-ચક્તિ પણ જાણી જ રીતે અચિન્ત્ય

છે અને આટલી જ સાચી છે એની અવગણના કરનારા
ઓથી જ નરક-નિગોદના અખાડાઓ ભરાતા હોવાનું મારું
અનુમાન છે ।

પ્રભુની અવજા સ્વપ્રભુતાની હત્યામાં જ ન પરિણમે
તો બીજું શું થાય ? અસ્તુ મને તો આ અચિન્ત્યશક્તિમાં
અતૂટ ઉત્તર છે એ વીતરાગ, સર્વજ્ઞભાવ તો જ અમારા
મર્વના પરમકલ્યાણના અનેક કારણોમાં મુખ્ય અને અસાધા-
રણકારણ છે

અમારો ધર્મપુરુષાર્થ ! છદ્દ એ ભેદ અહીં કાર અસ્ત
બને તો સાતમી પાતાળના દર્શન કરાવી દે !

નમ્રતાયુક્ત અમારો પુરુષાર્થ ? રે ! એ પુરુષાર્થમાં
નમસ્કાર તો પ્રથમ હશે ને ? કોને નમશું ? એ એ નમસ્ક-
રણીયો-વહનીયવિમૂતિઓ જ નહિ હોય તો બીજાને
નમવાથી કાંઈ અમારું કલ્યાણ થવાનું છે ?

માટે જ અમારા કલ્યાણનું એ અરિહંતાદિભગવ તો
તો અસાધારણ કારણ છે,

અક્ષોસ ! કે અમારા જેવા^૧ મૂઢોને અહીં કારઅસ્તોને
પાપીઓને આ અચિન્ત્યશક્તિમાં જ શકા થશે છે ।
એ^૨ દુરાજની મન્વન્તરોપરાણી ગુલામી લોગવીને મન એટલું

(૧) અચિન્તસિત્તજ્ઞતા દિ તે મનવન્તો વીઅરાગા,
સન્યખ્ખુ, પરમકહ્હાણા, પરમકહ્હાણદ્દેકસત્તાણ ।

(૨) મૂઢે અમિદ્ધ પાવે, અણાર્દમોદ્ધવાસિણ ।

કાયર અને કુલીન બની ગયું છે કે એના મનમાં 'મુ' ની
કેઈ નીપજ જ થતી નથી નમ્રીભાવ કયા થ એવા
મળતો નથી આ સુલામીએ તો જમારું કિત કયા ? અને
જહિત રોમા ? એ એ વચ્ચે દોરાએલી લક્ષ્મણરખા બૂંસી
તપ્પી કિતમાં થ જહિત દેખાવા લાગુ ! જહિતમાં કિતનું
દેશન કરું ?

તરબી જમારા મન !

શેર રૂપે પાલ શેર પાણી જેવા નિર્મલ જમારા
હવન !

જન્મ જે જન્મુ તે જરૂર ! હવે હું તો બેઠું
જવરણ ઈશ્વર હું કે એ લાવતોની મહત્તી રૂપાથી જમે
સહુ જમારા કિતના જાણકાર બનીને કિતના સેવી બનીએ,
જહિતને જલ્દીને, એના ત્યાં જ બનીએ.
જમે સહુ આરાધક બનીએ, ?

સવ આરાધનાએ સેવવાનો સ પૂજ આરાધકભાવ
એ જમારામાં જાવી જાય અને સમગ્રજન આરાધનાનું હવન
બનતું જાય તો આરાધનાએ વૃદ્ધિ મળે જતી જાય પૂજ
આરાધકતાએ પૂજ વિકાસ પુનમના થાય જેવે... જમારા
આત્મામાં ખીલી ઊઠે. એની જ્યોત્સ્ના સર્વાત્મપ્રદેશે ફેલાઈ વળે.

હા, પણ આરાધનાનું સાક્ષ્ય અને આરાધકભાવને
પ્રાપ્ત તો જમારે ધ્યાનમાં રાખવો જ એછરો.

(૧) અધિમિષ્ટે માયમો દિમાદિમાય અધિમિષ્ટે સિયા
મદિય મિધિષ્ટે સિયા, દિમ પધિષ્ટે સિયા આરાધનો સિયા।

એ છે સર્વં જીવમુદ્ધિ માથેને। યથાયોગ્ય ઉચિત-
વ્યવહાર^૧ ! ઉગ્ધ્ય કક્ષાને પામેલા આત્માઓ પણ એ નીચલી
કક્ષાના માતાપિતાદિના વિનયોદિ ઔચિત્ય વ્યવહારોને
અવગણે તો એમનું અધ પતન યથા વિના ન જ રહે

વિકાસના ચડાણમાં બહુસ જીવિત આ આકૃતથી મારે
સાવધાન રહેવું જ જોઈએ

અરે ! ભૂલ્યો હવે જીવનનાવના સુકાની મારે બનવું
જ નથી, બારેબમ સુકાન સલાળીને મારે તો થાકીને હોય
ઘઈ જવાનું નહિ નહિ હું તો હવે એ પૂજ્યોની કૃપાના
વાઈ રહેલા વાયરાઓમાં જ મારા સહ ખુલ્લા મૂકી દઉં
હું ઘઈ જશે એ વાયરા, જ્યાં જવાનું હશે ત્યાં, મજબૂર
આવેલી મારી નૈયાને ! પૂરી સલામતી તો તેમાં જ છે ને ?
હે શરદ્ય જગત તો !

આપનો ભક્ત, સર્વનો મિત્ર, સોપે છે આપને જીવનનું
નાવ તારો કે મારો, રક્ષો કે ભક્ષો, બધું જ આપના
જ શુભહસ્તે થાઓ મને હવે બધું સમાન લાગે છે હું
તો માત્ર ટોચ કક્ષાના સુદૃતોને જ કરવા ઈચ્છુ છું
સુદૃતોને જ કરાવવા ઈચ્છુ છું સહુના સર્વસુદૃતોની
અનુમોદનાને ઇચ્છુ છું ૨

(૧) ઉચિતપદ્ધિવૃત્તીય સર્વસત્તાણ સદ્વિચિતિ ।

(૨) इच्छामि सुखद, इच्छामि सुखद, इच्छामि
सुखद ।

[૧૧]

તિમિરમયુ ને જ્યોતિ પ્રમથી

સવ છવોના સવ સુહૃતોની જનુમોહનાના જાનના
જીજ્ઞાસાં પચિકને એ ખ્યાલ ન રહ્યો કે જન્મતે તે
જાધિવારી શતની ગોદમાં પોલી રહ્યું છે બાલુમાળા મુનિવરે
પણ આરામ લઈ રહ્યા છે

એથી જ એનાથી છેલ્લા વાક્યો બાવાવેગમાં મોટાસ્વરે
બોલાઈ ગયાં

બાલુમા જ અધનિદ્રામાં બાશમ કરી રહેલા આવશ્ય
જાગવતની આંખો ખુલી ગઈ

તેઓ બેઠા થઈ ગયા અને પચિકને પૂછ્યું, હુમ્મુ !
શુ થયું ? શુ ઠેકાં ભલે બાપ્યો છે ? ”

જાગવત... ના. ના. હુ તે હવે અભય જાન્યો છું
એ/હુ કહીને પચિકે કૂતરીના ફકનથી માંડીને બધી ચાલ
પૂર્ણથીને કરી શામસ્થોના બાલુમાળા જાગવત બાપુ

આત્માની બાવુક્રાંતિને અતરથી અભિવાદન કરી લીધું પછી
મદ મદ સ્વરે તેઓશ્રીએ પચિકને કહ્યું, " મુમુક્ષુ ! અદ્ભુત
અત્યદ્ભુત શરણુગમન ! અપૂર્વ ગહર્ણા ! સબ્ય અનુભવના !
તે કરી

આજે તે તારા આધ્યાત્મિક વિકાસના પથે પહેલું
હગ મૂકી લીધું

સગવાન ત્રીમધર સ્વામીજીની તારક દેશનાએ તને
ઉચકી લીધો છે ભવાનક ભવકૃપમાયી આત્માને તે જે રીતે
ભાવિત કર્યો છે એથી તો મને એમ લાગે છે કે તારા
જનમ-જનમના ઘણા પાપકર્મોના બધ તો દીલ્લા થઈ જ
ગયા, પરંતુ મોહનીયકર્મના અતિગાઢ સંસ્કારના અનુબંધોની
દૂષણોએની કડીઓ પશ્ચ વેરવિખેર થઈ ગઈ છે

હલે કદાચ નિકાચિત એવા પાપકર્મોના કેટલાક બંધો
એવા ને એવા જ ઊભા હશે, જેને તારે દુઃખમય જીવન
પાત્રીને જ છૂટા કરવાના રહેશે, પણ તોય તેવા નિકાચિત-
બંધોના ય અનુબંધના તો નહીં બુકા બોલાઈ ગયા સમજી
શેજે એથી જ એ દુઃખમય સંસારનો લોગ પણ હવે જે
પ્રસન્નતા સાથે કરી લેવાનું સૌભાગ્ય તને પ્રાપ્ત થશે,
એ દુઃખમય સંસારની પાપ-પરપરા નહિ ચાલે, કે
તેના દુઃખદ ફળો ય નહિ બેસે

તારા આ શુભ અને શુદ્ધ પરિણામોની ધારાએ આજે
તારા માથે મોટામા મોટું મંગલ ઉતાર્યું છે

રાત્રિના એક પ્રકરમાં તો તે આત્માના પ્રદેશે
પ્રદેશમાંથી કરાડો ભવેના પાપ કર્મોના ઝેર જે રચા ॥

તને ખબર છે ને કે માત્રિક લોકો મ ત્રપાઠ કરીને
વિષને રક્તભાગ પાસે લાવી મૂકે છે પછી તો એ વિષને
તેઓ વૂસી દે એટલી જ વાર, પેલો માણસ તરન નિર્વિષ
બનીને સાતદ જિવો થઈ જાય ।

પથિક ! સમજ લે કે તારેય મેઘનું ઝેર ૭ ક્ષણે જાવી
ગયું તું નિર્વિષપ્રાપ્ત થઈ ગયો કલં એ ઝેરી સુરકાગેનું
સાડું કોઈ બળ રહ્યું નથી એ ઉપાડે બનીને રક્ષાસલા
ઝેરને બહુ સહેલાઈથી દૂર કરી શકીશ. સમ્બન્ધનાદિ
સુલો દ્વારા એ વિષ સવચ્ચ દૂર થયા બાદ તો તારામાં
એવી પલ્લ એક તાકાત આવશે કે તારા સ્વરૂપમાં ક્યાંય
એ વિષ પ્રસરી જ નહિ શકે તને અ ? પલ્લ નહીં શકે
આહે રતિ-અરતિની સમિતીના લાખ લાખ લોરી જ ના ?
એક સાચે ૭ ખ કેમ ન હે ?

મુમુક્ષુ ! એક મલ્લી માટી સિદ્ધિ તં પ્રાપ્ત કરી છે
આત્મ તને અતરના પન્થવાદ ।

પૂન્યશ્રી પ્રત્યેના અહેભાવથી પથિકનું માણુ નમી

(૧) પથમીયં સમ્મં પદ્ધમાવસ્સં સુવ્વમાવસ્સં અણુવ્વ
દમાણસ્સ સિદ્ધિમીમંસંતિ, પરિહાવતિ જિગ્ગતિ મસુદ
કમ્માણુવગ્ગા નિરણુવગ્ગે વાડસુદક્કમ્મં મગ્ગમામાથં છુદ
પરિણામવે કહગપ્પે વિવં વિસે વગ્ગફલં સિધ્ધા સુદા
વજિગ્ગે સિધ્ધા, યણ્ણમાથે સિધ્ધા ।

ગયું, એમની પહાડીએ આળોટી ગયું ! એની આખોભાચી હપકિની ધારા અરખલિત વહી જતી હતી થોડી પણ થોડીને આચાર્યસગવત ફરી બોલ્યા, “ મુમુક્ષુ ? દુષ્કૃતોની મહાના મહાનલે અમુલાનુષ ધોના મહાવન સળગાવી માયા પશ્ચ સુકૃતોની અનુમોહનાની આપાહી વર્ષાએ તુ કયું ? તે તુ જાણે છે ? સાબણ

જન્મે-જન્માન્તરેમાં તે જેટલા સત્કર્મો કર્યા હશે તેના બધા અને તેના સરકારોના અનુબધ જે થા પળોમા અતિગાઢ બની ગયા એ શુભકર્મોના ઉદય કાળમા શુભકાર્યો કરવાના તારા સન્કારની પૂરબહાર ખીલી જિંદગી અદલાક સુકૃતોની પરપરા તારા જીવનમા સર્જાતી જ રહેશે

સાતુજન્મ એ શુભકર્મો એવા તો પુષ્ટ બની જશે કે તારા સપર્કમા આવનારા પુણ્યાત્માઓ મહાપુણ્યના કાર્યો કરશે, પાપાત્માઓના પાપબધ દોલા થઈ જશે તારા સંગે જાત્યવૈરીઓ પોતાના વૈર ભૂલી જશે ! રોગીઓના રોગ નિર્મૂળ થઈ જશે, દુષ્ટાળ સુકાળમા પલટાઈ જશે, દૈર, પ્રેમમા પરિક્ષમી જશે એકતુ પાપકર્મ બધા વ ને રોજઠાવે ! એકતુ પુણ્યકર્મ સહુને હસાવે !

કર્મનું આ અટકી ગચ્છિત છે ઔપધિ ને શુદ્ધ હોય, થોમ કરાવનાર વૈદ્ય ને ધીમાન્ હોય અને ઔપધ દેનાર હર્ષી ને ચક્રાસપન્ન હોય તો જેમ જેમ ઔપધનો પ્રયોગ થતો જાય તેમ તેમ રોગનું લાપવ થતું જાય, શરીર વધુ ને વધુ પુષ્ટ બનતું જાય

જાગુ બધુ થ સુદૃઢાસેવનનુ જોવથ લેનાર તારા
માટે બન્યુ છે

ભાગ્યવાન્ અમુકુ િજશ પશુ શકા શબ્દા વગર
નિશ્ચિત સમજ લે કે તે સરવથોનુ શરણ લઇને દુષ્ટતત્ત્વ
વડે અશુભભાવોનો આવેશ સ્થગિત કરી દીધો છે, શુભ
ભાવોના બીજનુ તારા નિમળ આત્મામા વાવેતર થઈ શક્યુ છે

હવે મારી જોઈ જ આશિષ છે આ સુમેગનુ સદૈવ
સેવન કરજે ! બુદ્ધિ પામજે ! મુક્તિ પામજે ! કેમકે જીવના
કલ્યાણના આ બીજમા જ સવના સવકલ્યાણનુ વટવૃક્ષ
ધુપાયેલુ છે ! ”

સુદૃઢાસેવન વડે શુભભાવના સવ વિરતિ થમના બીજનુ
તારા પુનિત આત્મામા વાવેતર થઈ શક્યુ છે

હવે મારી જોઈ જ આશિષ ॥ ‘જા સુમેગનુ સદૈવ
સેવન કરજે ! બુદ્ધિ પામજે ! મુક્તિ પામજે ! મુક્તિ પામ ? !
કેમકે જીવના કલ્યાણના આ બીજમાં જ સવના સવકલ્યાણનુ
વટવૃક્ષ ધુપાયેલુ છે

(૧) તદ્વા માસગઢિગ્ઢંતિ પરિપોમિગ્ઢંતિ તિમ્મચિગ્ઢંતિ
સુદૃઢમાણુર્વથા સાણુર્વથ જ સુદૃઢર્મ્મ પમિદુ પમિદુમાદ
ગિર્મ નિયમપક્કથ સુપઠ્ઠે ચિવ મહાગલ સુદૃઢે નિમા,
સુદૃઢવત્તમે મિયા પરમસુદૃઢસાદ્ગમે સિમા મમો મગદિ
થપમેર્મ મસુદૃઢસાવનિગોદેણ સુદૃઢમાવવીર્મંતિ સુપ્પધિરાળે
સમ્મ પદિપ્પથ સમ્મ સોપણં, સમ્મ અણુપદિમર્મં તિ ।

પૂજનીય આચાર્યભગવતની આદિર્વંશના યોગમા
સ્થાન કરીને યોગયોગ બની ગએલા પચિકના અતરમા
પણે પળે આનંદને સાગર કેવા જિછાળા મારતો હશે એની
તો આપણે ગી કલ્પના કરી શકીએ ! પૂજ્યશ્રીની અતિમ
ઉત્કૃષ્ટ આશિર્વાદી માણસીને અમર્યાદ આનંદની મસ્તીમાં
આવી ગએલો પચિક મોટેથી બોલી જાયો

“નમસ્કાર હો અતરના ! એ દેવેન્દ્રોના પશુ દેવોને
અનંત દેવાધિદેવોને ! નિહ સમવ તોને ! વીતરાજ સર્વજોને !
મારા અનન્ય તરણ તારણદારને ! નમસ્કાર હો અતરના ! સર્વ
આચાર્ય ભગવ તોને ! જિષ્ણ્યાય મહર્ષિઓને ! સાધુવૃન્દને !
મારા કથાશ્રુમિત્રોને ! જય પામો, વિજય પામો, વિશ્વમા
મર્વેરુકૃષ્ટ સ્થાન, માન અને સન્માન પામો એ સર્વજોનું
ત્રિશક્ત્યાધિત સામ્રાજ્ય !

સર્વ છલો એ શાસનને પામો ! એ પરમશુદ્ધ મર્ગને
પામીને સર્વ છલો સુખી થાઓ ! સુખી થાઓ ! સુખી
થાઓ ! ”

આ અતિમ શબ્દો બોલતા બોલતા તો ભાવાવેશના
અતિરેકમાં આવી ગએલો પચિક સ્વાધિભાવ પામી ગયો.

એ હતી એના છવનની આધ્યાત્મિક મૂંઝાં !

એ હતું કુડલિનીનું ઉત્થાન !

એ હતો આત્મસાક્ષાત્કર્યનો અબકારો !

(૧) નમો નમિત્રનમિત્રાચ પરમશુદ્ધીચરાગણ, અમો
સેસનમુષકારાદિગણ, કવચ સચ્ચણ્ણસાસણ, પરમસંબોદિપ
સુદિગ્ધો મર્વતુ જીવા, સુદિગ્ધો મર્વતુ જીવા, સુદિગ્ધો મર્વતુ જીવા !
ભ ૩ ૭

આપુ જમુ ચ સુદૃઢાસેવનનુ ઔપધ લેનાર તારા
માટે જ મુ છે

ભાગ્યવાન્ મુમુક્ષુ ! જરા પણ શકા રાખ્યા વનર
નિશ્ચિત સમજ લે કે તે શરણ્યોનુ શરણુ લઈને દુષ્ટતત્ત્વ
વડે અશુભભાવોનો આવેગ સ્થાપિત કરી દીધા છે, શુભ
ભાવોના બીજનુ તારા નિમળ આત્મામાં વાવેતર થઈ જાય છે

હવે મારી એક જ આશિય છે 'આ સુયોગનુ સદૈવ
સેવન કરજો ! બુદ્ધિ પામજો ! મુક્તિ પામજો ! કેમકે જીવના
કલ્યાણના આ બીજમાં જ સવના સવ કલ્યાણનુ વટવૃક્ષ
હુપાએલું છે ! "

સુદૃઢાસેવન વડે શુભભાવના સવવિરતિ ધમના બીજનુ
તારા પુનિત આત્મામાં વાવેતર થઈ જાય છે

હવે મારી એક જ આશિય છે 'આ સુયોગનુ સદૈવ
સેવન કરજો ! બુદ્ધિ પામજો ! શુદ્ધિ પામજો ! મુક્તિ પામજો !
કેમકે જીવના કલ્યાણના આ બીજમાં જ સવના સવ કલ્યાણનુ
વટવૃક્ષ હુપાએલું છે

(૧) તદ્વા યાસ્યગચ્છિર્મૈતિ પરિપોમિચ્છતિ તિચ્છમચિચ્છ તિ
સુદૃઢમાણુર્વેષા સાણુર્વેષ જ સુદૃઢચ્છમં પરિહૃ પમિહૃમાવ
ચિચ્છમં તિચ્છમપચ્છય સુપથલે ચિવ મહાગપ સુદૃઢકલે સિમા,
સુદૃઢવત્તી સિમા પરમસુદૃઢસાદ્ગમે સિમા યયા મરચિ
વંચમેમં મસુદૃમાવચિનોત્તેષ સુદૃમાવચીર્વતિ સુપ્પચિચ્છા
સમ્મ પહિવચ્ચં સમ્મ સોવચ્ચં સમ્મ મણુપેહિમચ્ચં તિ ।

પૂજનીય આચાર્યભગવતની આશિર્વાદાત્રી યોગમા
જ્ઞાન કરીને યોગયોગ બની ગએલા પચિકના અતરમા
પળે પળે જ્ઞાન દનો સાગર કેવા બિછાળા મારતો હશે એની
તો આપણે યી કલ્પના કરી શકીએ । પૂજ્યશ્રીની અતિમ
હિલુબટ આશિર્વાદી સાસળીને અમવાંદ જ્ઞાન દની મસ્તીમા
આવી ગએલો પચિક મોટેથી બોલો છીએ :

‘નમસ્કાર હો અતરના । એ દેવેન્દ્રોના પછુ દેવોને
જ્ઞાન ત દેવાધિદેવોને । નિદ્ર ભગવ તોને । વીતરાગ સર્વજોને ।
મારા અનન્ય તરણ તારણકાળે । નમસ્કાર હો અતરના । સર્વ
આચાર્ય ભગવ તોને । કિપાધ્યાય મહર્ષિઓને । સાધુવૃન્દને ।
મારા કલ્યાણમિત્રોને । જય પામે, વિજય પામે, વિજયમા
મવોલંબુટ રજાન, માન અને સુન્માન પામે એ સર્વજોતુ
ત્રિકાલાભધિત માણસ ।

સર્વ છવો એ શામનને પામે । એ પરમશુદ્ધ મર્ગને
પામીને સર્વ છવો સુખી થાઓ । સુખી થાઓ । સુખી
થાઓ । ”

આ અતિમશબ્દો બોલતા બોલતા તો ભાવાવેશના
અતિરેકમા આવી ગએલો પચિક સમાધિભાવ પામી ગયો
એ હતી એના છવનની આધ્યાત્મિક મૂર્છા ।
એ હતુ કુહલિનીતુ હત્યાન ।
એ હતો આત્મસાક્ષાત્કારનો અવકાશ ।

(૨) નમો નમિગ્રનમિગ્રાગ પરમસુસ્વીક્ષરાવાણ, નમો
સેસનમુષકારારિદાણ, જપદ સત્ત્વણુસાસણ, પરમસંષોદિપ
સુદિપો મયતુ સીવા, સુદિપઃ મયતુ સીવા, સુદિપો મયતુ સીવા ।
નિ પ્ર ૭

સવાર પ મુ

સૂચના તેજ઼િરણે! યોમીર પ્રસરી જૂઠયા હતા.

પચિ઼કે જાખો ખોલી ન હતો એ ઉપામય. ન ભેયા
 યુનિવર્સા ! ભેયુ તે જપુ જૂઠું જ ભેયુ યોમીર રણ હતું
 નજર ન પહોંચે એનું લાગુ-પહોળું ! પચિ઼ક જાખો
 યોગીને ઊંચો ઘડી ગયો. આ મુ ? ” પ્રશ્ન થયેલ તરત
 ઉત્તર મળ્યો.

ભરતસેત્રનું એ જ રણ; જ્યાં તુ સમતો હતો જ્યાંથી
 મહાવિદેહની પુણ્યભૂમિએ ઊંચકાઈ ગયો હતો ?

મસ્તાન પચિ઼કે ખડખડાડું હાસ્ય કરુ ઠેમકે હવે
 રણ સફરાના હોય કે સસારના ! પારછિતરી જવાનું એને
 માટે ક્યાં જરાય મુશ્કેલ હતું ?

૧૯૧૯ ની સાલના ડિસેમ્બર સુધીના કમલ પ્રકાશન પ્રગટ
કરે છે એક અદ્ભુત અંગ

અનન્તનાં પાત્રો

મુલ્ય રૂ. ૩-૦૦

લેખક મુનિશી ચન્દ્રશેખરવિજયજી

ચરમ શાસનપતિ દેવાધિદેવ પરમાત્મા મહાવીર અને
તેમના નમકાલીન ખીલ્ય એમણીસ પાત્રોના દુષનમા
લેખકની કલ્પનાએ શેઠિયુ કહ્યું જેમકે શાસ્ત્રજ્ઞુથી

અને એ વિભૂતિએના દુષનમા જે ધણકાર ભેવા
મળ્યો, જે આગ ભેવા મળી, જે રણમે સામ્યો. એ
જમુ ય લેખકે આ કથમા આલેદૂખ રીતે ઉતારી હીકુ
છે શાસ્ત્રીય વિચારધારાને જરાય નાશિત ન અને એ રીતે
એ પાત્રોના મનોભાવોને એમણે વાચા આપવામા કારિ
સફળતા પ્રાપ્ત કરી છે

જે વાચશે તે ક્યાકે રહ્યો, ક્યાકે હસખલી કીક્યો,
ક્યાકે રૂડી જશે તો ક્યાકે હસી કીક્યો

^૧દલના એપ્રીલમા પ્રેસમા જતા આ વાલ્ય અંગને
જેલવી લેવા તૈયાર જનીને જિલ્લો

પ્રગટ થઈ ચૂક્યા છે

તમે આ પુસ્તકો વાંચાવી લીધા છે ?

જ્ઞાનસાર

કિંમત રૂ. ૨-૦૦

સેનાલ વસતસાક્ષ કાલિદાસ ઉચિરસાક્ષ

શ્રી વસતસાક્ષસાક્ષની કેટલીક કથાઓ લખાઈ છે.
આ પુસ્તકમાં મહોપાધ્યાય સત્તવાન્ પદ્યોવિજયલ મહારાજ
સાહેબના સુરૂત્ર શ્રી જ્ઞાનસારના બીજી સ્વચ્છેદમાં
પ્રથમના અગ્રીયાર અષ્ટકો ઉપર અદ્યતન યૌલિંગે વિવેચન
કરવામાં આવ્યું છે.

એક વાર હાથમાં લીધા પછી પૂછું કયાં વિતા ઉઠવું
ન પડવડે તેવું આ પુસ્તક છે.

કમલ પ્રકાશનની એડિસેશી આને જ આ પુસ્તક
મેળવી લેશે.

કાનહુમાઈ - મત - પ્રતિકાર

કિંમત રૂ. ૩-૦૦

સેનાલ સુનિશી ચન્દ્રસેખર વિજયલ

સોનગઢ નિવાસી કાનહુમાઈના એકાન્ત નિર્મયવાદને
સમજાવીને અવહારનયન પ્રતિપાદન કરતું ૩ પાનાનું આ
જગદાર પુસ્તક કમલ પ્રકાશનની એડિસેશી તુરત મેળવી લેશે.
